

**T.C.
GİRESUN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KADIN ARAŞTIRMALARI ANABİLİM DALI**

**GİRESUN ÜNİVERSİTESİ PERSONELİNİN ÇOCUK YETİŞTİRME
TUTUMLARININ ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ**

**INVESTIGATION OF GİRESUN UNIVERSITY STAFF'S ATTITUDES ON
CHILD REARING IN TERMS OF VARIOUS VARIABLES**

Yüksek Lisans Tezi

Hazırlayan

Ayşe Gül AYHAN

Danışman

Doç. Dr. Oğuz Serdar KESİCİOĞLU

Giresun -2021

JÜRİ ÜYELERİ ONAY SAYFASI

Giresun Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nün 14.09.2021 tarihli toplantısında oluşturulan jüri, Sosyal Bilimler Enstitüsü Kadın Araştırmaları Anabilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi Ayşe Gül AYHAN'ın "Giresun Üniversitesi Personelinin Çocuk Yetiştirme Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi" başlıklı tezini incelemiş olup aday 15.09.2021 tarihinde, saat 11.00'da jüri önünde tez savunmasına alınmıştır.

Aday çalışma, sınav sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Sınav Jürisi	Unvanı, Adı Soyadı	İmzası
Üye (Başkan)	Prof. Dr. Güven ÖZDEM	
Üye	Doç. Dr. Oğuz Serdar KESİCİOĞLU	
Üye	Doç. Dr. Haktan DEMİRCİOĞLU	

ONAY

...../...../2021

Prof. Dr. Güven ÖZDEM
Enstitü Müdür V.

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum “Giresun Üniversitesi Personelinin Çocuk Yetiştirme Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi” adlı çalışmamın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım kaynakların kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

15/09/2021

Ayşe Gül AYHAN

ÖN SÖZ

Tez çalışmamda bana yol gösteren, bilgi ve tecrübesini her zaman benimle paylaşan kıymetli hocam ve tez danışmanım Sayın Doç. Dr. Oğuz Serdar KESİCİOĞLU'na sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum.

Yüksek lisans sürecine başlamamda bana yol gösteren Kadın Araştırmaları Anabilim Dalı Başkanı Prof. Dr. Ayşen Reyhan WOLFF'e, bu sürece başlamamda bana destek olan sayın hocalarım Dr. Öğr. Üyesi Ülkü KARA ve Dr. Öğr. Üyesi Dursun ŞAHİN'e, tez savunma jürimde yer alarak görüş ve önerileriyle çalışmama katkı sağlayan Doç. Dr. Haktan DEMİRCİOĞLU'na çok teşekkür ederim. Başta Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdür vekili ve tez savunma jürimde yer alan bilgi ve tecrübesini benimle paylaşan hocam Prof. Dr. Güven ÖZDEM olmak üzere tüm Sosyal Bilimler Enstitüsü çalışanlarına ve araştırmama katılarak tez çalışmama katkı sağlayan Giresun Üniversitesi'nin tüm idari personeline ayrı ayrı teşekkür ederim.

Tez çalışmamın başından beri yapmış oldukları katkılardan dolayı başta abim Dr. Murat AYHAN, kardeşlerim Güzin AYHAN ve Gözde AYHAN olmak üzere tüm aileme ve Elif TOPÇU'ya desteklerinden dolayı teşekkürlerimi sunuyorum.

Ayşe Gül AYHAN

ÖZET

**GİRESUN ÜNİVERSİTESİ PERSONELİNİN ÇOCUK YETİŞTİRME
TUTUMLARININ ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ****Ayşe Gül AYHAN****Yüksek Lisans Tezi, Kadın Araştırmaları Ana Bilim Dalı****Danışman: Doç. Dr. Oğuz Serdar KESİCİOĞLU****Eylül 2021, 118 sayfa**

Bu araştırma, üniversitedeki idari personelin çocuk yetiştirme tutumlarının çeşitli değişkenlere göre nasıl farklılaştığını incelemek amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Çalışma, çocuk yetiştirme tutumlarını belirlemeye yönelik tarama modelinin kullanıldığı, var olan durumu araştırmayı amaçlayan betimsel bir araştırmadır. Araştırmanın örneklemini 2020-2021 eğitim öğretim yılında Giresun Üniversitesi'nde görev yapmakta olan 203 idari personel oluşturmaktadır. Araştırmada verileri toplamak amacıyla Kişisel Bilgi Formu ve Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutumu Ölçeği (PARI) kullanılmıştır.

Araştırmanın sonuçlarına göre, üniversite personelinin çocuk yetiştirme tutumlarında cinsiyet, yaş, eğitim durumu, kadro unvanı, medeni durum, aile tipi, evde bir yakınının yaşaması ve evlenme şekli değişkenlerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre, kadınların “karı-koca geçimsizlik” tutumlarının daha yüksek olduğu; erkeklerin daha çok “aşırı koruyucu” ve “baskı-disiplin” tutumlarını benimsedikleri; genç personelin “ev kadınlığını reddetme”, karı-koca geçimsizlik” ve “baskı-disiplin” tutumlarının daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır. Ayrıca eğitim seviyesi düşük personelin “aşırı koruyucu” ve “baskı-disiplin” tutumlarının daha yüksek olduğu; medeni duruma göre

III

ise bekar personelin “karı-koca geçimsizliği” ve “ev kadınlığını reddetme” tutumlarının evli personellere göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Çocuk, İdari Personel, Ebeveyn, Çocuk Yetiştirme Tutumları, PARI

ABSTRACT

**INVESTIGATION OF GİRESUN UNIVERSITY STAFF'S ATTITUDES ON
CHILD REARING IN TERMS OF VARIOUS VARIABLES**

Ayşe Gül AYHAN

Master's Thesis, Department of Women's Studies

Thesis Advisor: Assoc. Prof. Dr. Oğuz Serdar KESİCİOĞLU

September 2021, 118 pages

This research was created to examine how the child-rearing attitudes of the administrative staff at the university differ according to various variables.

In the study, a screening model was used to determine child-rearing attitudes. It is a descriptive research aiming to investigate the situation. The sample of the research consists of 203 administrative staff working at Giresun University in the 2020-2021 academic year. Personal Information Form and Family Life and Child Rearing Attitude Scale (PARI) were used to collect data in the study.

According to the results of the study, a statistically significant difference was found in the child-rearing attitudes of the university personnel according to some variables. These variables are gender, age, education level, staff title, marital status, family type, living in a relative at home and marriage type. According to the findings obtained from the study, women have higher "husband-wife discord" attitudes compared to men. Men mostly adopt "overprotective" and "pressure-discipline" attitudes. It was concluded that the attitudes of "refusal to be a housewife", marital discord, and "pressure-discipline" of young personnel are higher than other personnel. In addition, it was observed that the "overprotective" and "pressure-discipline" attitudes of the personnel with low education level were higher. As a

result of the comparison according to marital status, it was concluded that the attitudes of "husband-wife incompatibility" and "rejection of housewifery" of single personnel are higher than those of married personnel.

Key words: Child, Administrative Staff, Parents, Child Rearing Attitudes, PARI

İÇİNDEKİLER

JÜRİ ÜYELERİ ONAY SAYFASI	I
YEMİN METNİ	I
ÖN SÖZ.....	I
ÖZET.....	II
ABSTRACT	IV
İÇİNDEKİLER	VI
TABLolar LİSTESİ.....	VIII

BİRİNCİ BÖLÜM

1. GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu.....	1
1.2. Araştırmanın Amacı.....	5
1.3. Araştırmanın Önemi	6
1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları.....	7
1.5. Varsayımlar	8
1.6. Tanım ve Kısaltmalar	8

İKİNCİ BÖLÜM

2. KURAMSAL ÇERÇEVE	9
2.1. Aile	9
2.2. Aile Tipleri/Türleri.....	9
2.3. Anne - Baba Tutumları	11
2.3.1. Aşırı Koruyucu Tutum	12
2.3.2. Aşırı İzin Verici Tutum	13
2.3.3. Baskıcı – Otoriter Tutum	14
2.3.4. Dengesiz – Kararsız (Tutarsız) Tutum	16
2.3.5. İlgisiz Tutum	16
2.3.6. Demokratik Tutum	18
2.4. Anne – Baba Tutumlarını Etkileyen Faktörler	19
2.5. Anne - Baba Tutumlarının Çocuk Üzerindeki Etkisi	23
2.6. Çalışan Anne – Babanın Çocuk Üzerindeki Etkisi.....	24
2.7. Anne Baba Tutumları İle İlgili Yapılan Araştırmalar.....	26

VII

2.7.1. Yurtdışında Yapılan Araştırmalar.....	26
2.7.2. Yurtdışında Yapılan Araştırmalar	30

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. YÖNTEM.....	34
3.1. Araştırmanın Modeli.....	34
3.2. Evren ve Örneklem	35
3.3. Veri Toplama Araçları.....	38
3.3.1. Kişisel Bilgi Formu	38
3.3.2. Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutumu Ölçeği	39
3.4. Verilerin Toplanması	41
3.5. Ölçeğin Güvenirliği	42
3.6. Verilerin Analizi	42
3.7. Etik Konular	43

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. BULGULAR VE YORUMLAR	44

BEŞİNCİ BÖLÜM

5. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER	77

5.1. Sonuç ve Tartışma	77

5.2. Öneriler	82

KAYNAKÇA	85

EKLER.....	99

EK 1. Giresun Üniversitesi İdari Personel Sayılarına İlişkin Bilgi Talep Yazısı	99

EK 2. Kişisel Bilgi Formu	100

EK 3. Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutumu Ölçeği (PARI)	102

EK 4. Anket/Ölçek İzin Yazısı	103

EK 5. Araştırma İzin Yazısı	104

EK 6. Bilgilendirilmiş Gönüllü Olur Formu	105

EK 7. Giresun Üniversitesi Sosyal Bilimler Fen ve Mühendislik Bilimleri Araştırmaları Etik Kurulu Onay Yazısı	106

VIII

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1- Giresun Üniversitesi İdari Personelinin Birimlere Göre Dağılımları.....	35
Tablo 2- Örnekleme Giren Giresun Üniversitesi İdari Personelin Değişkenlere Göre Dağılımları	37
Tablo 3- Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeğinden Elde Edilen Puan Dağılımlarının Normalliliğine İlişkin Çarpıklık-Basıklık ve Kolmogorov-Smirnov Testi-Sonuçları	44
Tablo 4- İdari Personelin Cinsiyetlerine Göre Dağılımları.....	45
Tablo 5- Cinsiyete Göre Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği Puan Ortalamalarının Karşılaştırılmasına İlişkin Bağımsız Gruplar için t-Testi Sonuçları	46
Tablo 6- İdari Personelin Yaşlarına Göre Dağılımları	47
Tablo 7- Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği Alt Boyut Puanlarının Yaşa Göre İncelenmesine İlişkin ANOVA Sonuçları.....	48
Tablo 8- İdari Personelin Eğitim Durumuna Göre Dağılımları	50
Tablo 9- Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği Alt Boyut Puanlarının Eğitim Durumuna Göre İncelenmesine İlişkin ANOVA Sonuçları.....	51
Tablo 10- İdari Personelin Kadro Unvanına Göre Dağılımları.....	53
Tablo 11- Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği Alt Boyut Puanlarının Unvana Göre İncelenmesine İlişkin ANOVA Sonuçları	54
Tablo 12- İdari Personelin Hizmet Süresine Göre Dağılımları.....	56
Tablo 13- Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği Alt Boyut Puanlarının Hizmet Süresine Göre İncelenmesine İlişkin ANOVA Sonuçları	57
Tablo 14- İdari Personelin Doğum Yerlerine Göre Dağılımları	58
Tablo 15- Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği Alt Boyut Puanlarının Doğum Yerine Göre İncelenmesine İlişkin ANOVA Sonuçları.....	59
Tablo 16- Kadronun Bulunduğu Yere Göre İdari Personel Dağılımları.....	60
Tablo 17- Evde Çocuk Bakımından Öncelikle Sorumlu Olan Kişiye Göre İdari Personel Dağılımları.....	61
Tablo 18- Akraba Evliliği Durumuna Göre İdari Personel Dağılımları	61
Tablo 19- İdari Personelin Medeni Durumuna Göre Dağılımları	62
Tablo 20- Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği Alt Boyut Puanlarının Medeni Duruma Göre İncelenmesine İlişkin ANOVA Sonuçları	63

IX

Tablo 21- Çocuk Sayısına Göre İdari Personel Dağılımları	65
Tablo 22- Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği Alt Boyut Puanlarının Çocuk Sayısına Göre İncelenmesine İlişkin ANOVA Sonuçları.....	66
Tablo 23- Aile Tipine Göre İdari Personel Dağılımları	67
Tablo 24- Aile Tipine Göre Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği Puan Ortalamalarının Karşılaştırılmasına İlişkin Bağımsız Gruplar için t-Testi Sonuçları	68
Tablo 25- Evde Birlikte Yaşayan Akraba Durumuna Göre İdari Personel Dağılımları	69
Tablo 26- Evde Bir Yakınının Yaşamaya Göre Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği Puan Ortalamalarının Karşılaştırılmasına İlişkin Bağımsız Gruplar için t-Testi Sonuçları.....	70
Tablo 27- İdari Personelin Evlenme Şekillerine Göre Dağılımları.....	71
Tablo 28- Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği Alt Boyut Puanlarının Evlenme Şekline Göre İncelenmesine İlişkin ANOVA Sonuçları	72
Tablo 29- İdari Personelin Yaşamının Çoğunu Geçirdiği Yerleşim Yeri Göre Dağılımları	74
Tablo 30- Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği Alt Boyut Puanlarının Yaşadığı Yere Göre İncelenmesine İlişkin ANOVA Sonuçları.....	75

BİRİNCİ BÖLÜM

1. GİRİŞ

1.1. Problem Durumu

Ebeveynlerin göstermiş oldukları anne-baba tutumları çocukların daha sonraki yaşamları içinde belirleyici bir unsurdur. Bu yönden çocukların erken dönemde yaşadıkları çevre çocuk gelişiminde önemli bir role sahiptir. Bu gelişim sürecinde toplumun bireyi etkilediği gibi, bireyin de toplumu etkilediği çift yönlü bir etkileşim söz konusudur. Bu etkileşim içinde bireyin ve toplumun değişen ve gelişen yönleri olduğu gibi, değişmeyen nesilden nesile aktarılan yönleri de bulunmaktadır (Aydın, 2006). İnsanlar bu etkileşim içine girerek olumlu ve olumsuz yönden birbirlerine katkı sağlamaktadırlar. Fakat anne ve baba için bu durum farklıdır. Ebeveyn içgüdü, biyolojik kaynaklı sebepler ya da toplumsal statünün bir gereği midir bilinmez ama ebeveynler her daim çocuklarına olumlu katkı sunmak arzusundadırlar. Ancak ebeveynlerin de birey olduğu ve yaşadıkları toplumdan etkilendikleri yadsınamaz (Cantekin & Akduman, 2020).

Toplumun değişen ve gelişen süreci içinde, anne ve babanın birey olma çabasındaki çocuğun hayatının merkezinde yer aldıkları ve çocuğun hayata dair aldığı kararlarda etkili oldukları bilinen bir gerçektir (Çakırlı, 2017). Fakat çocuk, küçültülmüş yetişkin modelinde olmayan, kendine özgü kişisel özelliklere sahip bağımsız bir bireydir (Yavuzer, 1999). Çocuğun hayata gözlerini açtığı andan itibaren bakıma muhtaç olması ve bu bakımı ebeveynleri tarafından karşılanması çocuğu ebeveyne bağımlı kılmaktadır. İlerleyen yıllarda çocuğun fiziksel, psikolojik ve biyolojik olarak hızla gelişmesi, ebeveynlerine olan bağımlılığını azaltmaktadır (Özel & Zelyurt, 2016). Ebeveyn-çocuk arasındaki bağımlılığı etkileyen unsurlardan en önemlisi, ebeveyn ile çocuk arasındaki ilişkidir. Ebeveynlerin olumlu bir birey yetiştirmek için çocuğun gelişim sürecinde birbirine katkı sunmaları ve destek olmaları gerekmektedir. Bunun için ebeveynler arasındaki iletişim son derece önemlidir. Hatta ebeveynlerin karar alırken sürece çocuğu da dahil etmeleri, çocukta

sorumluluk duygusunun yanı sıra “ben de önemseniyorum” izlenimi uyandıracığından üzerinde önemle durulması gereken bir konudur (Özmete, 2010).

Çocukların aile içindeki yaşamlarının, gelişim süreçlerine olumlu ya da olumsuz etkisi olmaktadır. Çocuk yetiştiği aile ortamından etkilenmekte ve izler taşımaktadır. Ebeveynler, hayat boyu elde ettikleri tecrübelerini, bilinçaltında biriktirdikleri düşüncelerini, dini tutumlarını, siyasi yaklaşımlarını, kendi psikomotor becerilerini, duygusal durumlarını ve daha birçok etkeni çocuklarını yetiştirirken sergilemektedirler. Çocuğa aile içerisinde gösterilen yaklaşımlar ne kadar doğru olursa çocuk üzerindeki etkileri o kadar sağlıklı olur. Ebeveynlerin sergiledikleri bu unsurların toplamı, bireyin kişiliğini oluşturmakta dolayısıyla ebeveynler kendi kişilik özelliklerini çocuğa yansıtarak, çocuklarının gelişim sürecini etkilemektedirler (Demircioğlu, 2012; Şanlı & Öztürk, 2012).

Çocukların gelişim süreçlerini etkileyen unsurların başında gelen anne-baba tutumlarının yanı sıra, ebeveynlerden birinin ya da her ikisinin çalışması, ebeveynlerin hobileri, anne-babanın öz/üvey olması, anne-babanın arkadaş çevresi, ebeveynlerin yetiştirildikleri sosyal çevre, ebeveynlerin sosyo-ekonomik durumu gibi birçok etken de çocuğun gelişimini etkilemektedir. Bu sıraladığımız etkenler ebeveynlerin kendi aralarındaki uyumun derecesini belirlemektedir. Ebeveynlerin kendi aralarındaki uyum son derece iyi ise bu çocuğun gelişimine olumlu yönde katkı sunacaktır. Ebeveynler arasındaki uyum iyi değilse bu durum da çocukta olumsuz etkiler bırakacaktır. Hatta çocuk bunun farkına vardığında bunu kullanıp, her iki ebeveyne de kendi istediklerini rahatlıkla yaptıracaktır. Böylelikle anne-baba-çocuk rolleri değiştiğinden dolayı ailenin sağlıklı bir aile olarak nitelendirilmesi güçleşecektir (Andı, 2014). Ailenin çocuğa gösterdiği anne-baba tutumları da bu süreçte çok büyük önem kazanmaktadır.

Anne-baba tutumlarını etkileyen faktörlerin nelere göre değiştiği ve bu değişkenlerin çocuklar üzerindeki etkileri ile ilgili yapılan birçok çalışma vardır. Alan yazındaki “anne-baba tutumlarını etkileyen etmenler” adlı çalışmalar incelendiğinde, herhangi bir üniversitenin idari personeliyle benzer bir çalışma yapılmadığı gözlemlenmiştir. Şanlı (2007) tarafından yapılan “Annelerin çocuk

yetiştirme tutumlarını etkileyen etmenlerin incelenmesi” başlıklı çalışmada, 390 öğrenci annesi ile olarak çalışılmıştır. İlgili çalışmada “Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum ölçeği” kullanılarak elde edilen verilere göre, annelerin yaşı, eğitimi, mesleği, çalışma durumu, aylık gelir durumu, eşin eğitim durumu, aileyi oluşturan bireyler ve anneyi yetiştiren anne tutumu gibi değişkenlere göre annelerin çocuk yetiştirme tutumlarında anlamlı fark bulunmuştur. Küçük yaşta, ev hanımı olan ve eğitim düzeyi düşük olan annelerin aşırı koruyucu oldukları ve sıkı disiplin tutumlarını daha fazla benimsedikleri sonucuna ulaşılmıştır. Eşin eğitim seviyesi yükseldikçe annenin olumsuz tutumlardan uzaklaşarak, daha çok demokratik tutumu benimsediği saptanmıştır. Annenin çocuk yetiştirme ile ilgili bilgi alması durumunda, demokratik tutumunda artma, diğer tutumlarında ise azalma olduğu sonucuna varılmıştır. Yapılan benzer çalışmalarda da benzer sonuçlara değinilmiştir. Annelerin çocuk yetiştirme tutumlarını etkileyen demografik değişkenler incelenmiş, eğitim ve mesleki düzeyi yüksek olan annelerin demokratik tutum içerisinde oldukları belirlenmiştir (Dekovic & Gerris,1992; Ayyıldız 2005). Annelerin yaşı küçüldükçe de otoriter tutumun arttığı sonucu bulunmuştur (Ayyıldız 2005).

Kelleci (2019), annelerin yaşam doyumunun, evlilik doyumunun ve umutsuzluk düzeyinin çocuk yetiştirme tutumunu yordayıp yordamadığını belirlemek amacıyla örnekleme farklı illerde yaşayan 406 annenin oluşturduğu bir çalışma gerçekleştirmiştir. Yapılan çalışmada, annelerin çocuk yetiştirme tutumunu belirlemek için “Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği (PARI) kullanılmıştır. Çalışmadan elde edilen veriler, annelerin baskıcı-disiplinli çocuk yetiştirme tutumu benimseme oranının eğitim düzeyi arttıkça azaldığı; 22-27 yaş aralığındaki annelerin baskıcı ve disiplinli tutumla çocuk yetiştirme oranının 28 yaş ve üzeri annelere göre yüksek olduğu; çalışan annelerin baskıcı ve disiplinli tutumla çocuk yetiştirme oranının çalışmayan annelere göre daha yüksek olduğu; annelerin aşırı annelik tutumu benimseme oranının eğitim düzeyi arttıkça azaldığı ve çalışan annelerin aşırı annelik tutumuyla çocuk yetiştirme oranının çalışmayan annelere göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu; annelerin demokratik tutum benimseme oranının, yaşına, eğitim durumuna ve çalışma durumuna göre değişkenlik göstermediği görülmüştür. Günalp (2007), yapmış olduğu benzer çalışmada anne baba

tutumlarından koruyucu ana-baba tutumu, baskıcı-otoriter ana-baba tutumu, demokratik ana-baba tutumu ve ilgisiz-kayıtsız ana-baba tutumlarının çocuklar üzerindeki etkilerini ele almıştır. Demokratik anne-baba tutumuna sahip ebeveynlerin çocuklarının özgüven duygularının gelişiminin olumlu olduğu ve diğer değinilen tutumların çocukta özgüven duygusunun gelişimini olumsuz yönde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır.

Altınay (2012) ise yaptığı çalışmasında “çalışan ve çalışmayan annelerin başa çıkma tutumları ve çocuk yetiştirme tutumları arasındaki farklılıkların incelenmesi” amacıyla 297 çalışmayan ve 790 çalışan anneden oluşan örneklem grubu ile çalışmıştır. Annelerin çocuk yetiştirme becerilerini anlamak amacıyla PARI (Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutumları Ölçeği) ölçeği kullanılmıştır. Bu çalışmanın sonucunda, annelerin çalışma durumlarının, çocuk yetiştirme ve çocukla başa çıkma tutumlarına olumlu etkisi olduğu saptanmıştır. Diğer bir çalışmada ise Yılmaz (2004) annelerin çocuk yetiştirme tutumlarına anneannelerin etkilerinin sosyo-ekonomik düzey ve öğrenim durumu bakımından incelenmesi amacıyla üst sosyo-ekonomik düzeyden 80 anne ve 80 anneanne, alt sosyo-ekonomik düzeyden 80 anne ve 80 anneanne araştırma kapsamına alınmıştır. Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Ölçeğinin kullanıldığı araştırmada anne ve anneanneler PARI puanları alt boyutlarına göre karşılaştırıldığında alt sosyo-ekonomik düzeydeki anneannelerin ev kadınlığını reddetme, karı-koca geçimsizliği, baskı ve disiplin boyutlarında annelerden daha olumlu tutuma sahip oldukları, annelerin koruyucu annelik, demokratik tutum ve eşitlik tanıma boyutlarında daha olumlu boyuta sahip oldukları, üst sosyo-ekonomik düzeydekilerin ise demokratik tutum ve eşitlik tanıma boyutu hariç tüm boyutlarda anneannelerin daha olumlu tutuma sahip olduğu bulunmuştur. Şahin & Özyürek (2008) de araştırmalarında benzer sonuçlara ulaşarak anne babaların çocuk yetiştirme tutumlarının ailede birlikte yaşayan diğer fertlerin varlığı durumundan etkilendiğini sonucuna ulaşmışlardır.

Örnek olarak değinilen benzer çalışmalardaki bütün karşılaştırmalara araştırmamızda da yer verilmiştir. Ebeveynlerin çocuk yetiştirme süreçlerinde ele alınan tüm faktörleri araştıran çalışmalar, çocuğun gelişiminde ebeveynlerin belirleyici bir faktör olduğunu ortaya koymaktadır. Çalışmalarda annelerin çocuk

tutumlarına etkisi, annelerin çalışıp çalışmaması gibi faktörler ele alınmıştır. Diğer yandan anneannelerin ya da ailede yaşayan diğer üyelerin çocuk tutumlarına etkisinin neler olduğuna değinilmiştir. Babaların sürece dahil edilmediği literatür araştırmamızda belirlenmiştir. Çalışmamızda erkek personeller de sürece dahil edilerek çocuk geliştirme sürecindeki etkileri ele alınmıştır.

Aynı zamanda araştırmalar sonucunda çocuk tutumları ile ilgili çalışmaların evli bireylere yapıldığı gözlemlenmiştir. Çalışmamızda bekar idari personellerde (kadın-erkek) göz önünde tutularak çalışmaya dahil edilmiştir. Bu süreçte ebeveynin eğitim durumunun da sürece ne kadar etkisinin olduğu ele alınmaktadır. Öte yandan yapılan araştırmalar sonucunda üniversitelerin idari personellerine benzer herhangi bir çalışma yapılmadığı gözlemlenmiştir. Çalışmamız ile idari personelin çocuk yetiştirme sürecinde yaşamış oldukları zorluklar ve yaşamaktan korkulan süreçler ele alınarak üniversitemiz tarafından destek programlarının yapılmasına yardımcı olmaktadır.

Sonuç olarak, çalışmamız, idari personelin göstermiş olduğu tutumların anne-babanın **cinsiyetine, yaşına, öğrenim durumuna, çalışma durumuna, mesleğine, aile tipine, evde yaşayan başka yakınların olup-olmadığına, evde yaşayan başka yakınların çocuğun bakımında sorumluluk alıp-almadığına, evlenme şekline, akraba evliliği olup-olmadığına, yaşamının çoğunluğunu geçirdiği yere** ve buna benzer birçok etkene göre farklılaştığı gibi çocuklar üzerindeki etkilerinin de bu özelliklere göre değiştiğini göstermektedir.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, üniversitedeki idari personelin çocuk yetiştirme sürecinde göstermiş oldukları tutumlara ilişkin algılarının incelenmesidir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki alt amaçlar incelenmeye çalışılmıştır.

- Araştırmaya katılan personelin özellikleri nelerdir?

- Personelin aile hayatı ve çocuk yetiştirme tutumu alt boyutları demografik değişkenlere (personelin **cinsiyeti, yaşı, öğrenim durumu, çalışma durumu, mesleği, aile tipi, medeni durumu, evde yaşayan başka yakınların olup-olmadığı, evde yaşayan başka yakınların çocuğun bakımında sorumluluk alıp-almadığı, evlenme şekli, akraba evliliği olup-olmadığı, yaşamının çoğunluğunu geçirdiği yer**) göre farklılık göstermekte midir?

1.3. Araştırmanın Önemi

Bu çalışma, ebeveynlerin aile hayatı ve çocuk yetiştirme sürecindeki tutumlarının çocuğa nasıl etki edeceğini ve bu etkilerin olumlu olup-olmadığını göstermesi açısından önemlidir. Çocuğu etkileyecek olan değişkenlerin belirlenmesi, çocuğun gelişiminin olumlu seyretmesi açısından aile ortamının nasıl olması ve ebeveynin nasıl davranması gerektiği konusunda aile tutumları ile bilgi verilmiş olacaktır.

Çalışmadan elde edilen sonuçlardan faydalanarak üniversitenin, çocuk yetiştirme sürecinde idari personelin yaşadığı zorlukların iş hayatına ne gibi etkilerinin olduğu konusunda fikir sahibi olmasına yardımcı olacaktır. Bu çalışma sadece personelin çocuk yetiştirme sürecinde yaşadığı zorlukları değil personelin yaşamış olduğu yaşam koşullarının anne-baba tutumlarına nasıl bir etkisi olduğunun anlaşılmasına katkı sağlayacaktır.

Çalışmanın sonuçları, personelin günlük yaşamlarında etkilendikleri olayların aile ortamına etkilerini ve çocukların çalışan ebeveynlerden beklentilerinin neler olduğu konusunda personel-çocuk iletişimi açısından katkısının ve öneminin kavranmasına yardımcı olacaktır. Üniversitenin, idari personele çocuk yetiştirmesi konusunda nasıl katkıda bulunacağını anlaması ile ebeveyn-çocuk eğitimi destekleyecek etkinlikler hazırlayacaktır.

Ayrıca bu çalışmanın sonuçları, anne-baba tutumları açısından eğitimcilere de fayda sağlayacaktır. Üniversitede çocuk ve anne-baba tutumlarının eksiklikleri dikkate alınarak, yeni derslerin açılmasına yardımcı olacaktır. Bölümler ve anabilim

dalı başkanlıkları tarafından yapılacak olan seminer, konferans, sempozyum vb. programların personelin ihtiyacına göre değerlendirilmesi konusunda yol gösterici nitelikte olacaktır.

Ebeveynin hem evde hem de iş hayatına etki eden unsurların çocuk yetiştirme sürecinde ne kadar etkili olduğunu bilmek önemlidir. Farklı bölgelerden ve ailelerden gelip aynı yerde çalışan idari personelin çocuk yetiştirme tutumlarında da farklılıklar görülmektedir. Bu farklılıkların temel sebebi, personelin yetişmiş olduğu çevredir. Ebeveynin önce kendi ebeveynlerinden daha sonra yaşamış olduğu yerden etkilenmesi ile göstermiş olduğu tutumların olumsuz etkilerini en aza indirmek gerekmektedir. Bu çalışmanın sonuçlarının personele daha eğitici ortamların hazırlanması ve eğitimciler tarafından yapılacak olan programlar ile rehber olacağı düşünülmektedir.

Sonuç olarak, araştırmaya konu olan problemin araştırılması ve sonuçlarının ortaya konulması, personelin çocuk yetiştirmesine etki eden değişkenlerin belirlenmesi, literatüre katkı sağlayacak olması, personele de yararlı bir kaynak oluşturması ve alanda çalışan eğitimcilere katkı sağlayacak olması ile araştırmanın önemini ortaya koymaktadır.

1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları

- Araştırmanın örneklem/çalışma grubu 2020-2021 Eğitim-Öğretim yılında Giresun Üniversitesi'nde çalışmakta olan idari personel ile sınırlıdır.
- Araştırma süreci 2020 yılında dünya da yaşanan Covid-19 Pandemi sürecinin kısıtlılığından dolayı ulaşılabilen idari personel ile sınırlıdır.
- İdari personelin çocuk yetiştirme tutumları ölçek maddelerinde yer alan sorularla sınırlıdır.

1.5. Varsayımlar

- Araştırmaya katılan idari personelin bir aile ortamında yetiştikleri varsayılmıştır.
- Araştırmaya katılan idari personelin ölçekteki sorulara yaşadıkları aile ortamını ele alarak içtenlikle cevap verdikleri varsayılmıştır.
- Veri toplama aracının konunun kapsamına bakılarak yeterli olduğu varsayılmıştır.

1.6. Tanım ve Kısaltmalar

Üniversite: Bilimsel özerkliğe ve kamu tüzel kişiliğine sahip, yüksek düzeyde eğitim, öğretim, bilimsel araştırma ve yayın yapan fakülte, enstitü, yüksekokul vb. kuruluş ve birimlerden oluşan öğretim kurumu (TDK, 2020).

Personel: Devlet ve diğer kamu kuruluşlarında çalışan, etkinliğe çeşitli görevleriyle katılan gerçek kişiler (TDK, 2020).

Aile: Evlilik ve kan bağına dayanan, karı, koca, çocuklar, kardeşler arasındaki ilişkilerin oluşturduğu toplum içindeki en küçük birlik (TDK, 2020).

Çocuk: Soy bakımından oğul veya kız, evlat (TDK, 2020).

- Bebeklik ile ergenlik arasındaki gelişme döneminde bulunan oğlan ve kız, uşak (TDK, 2020).

Tutum: Tutulan yol, tavır (TDK, 2020).

İKİNCİ BÖLÜM

2. KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Aile

Aile, aynı çatı altında yaşayan anne, baba ve çocuklardan meydana gelen topluluk olarak tanımlanmaktadır (Doğan, 2009). İnsan yaşamında doğum öncesi başlayan ve yaşamı boyunca etkisini devam ettiren aile kurumu, bireyi çevresel yönleriyle olduğu gibi fizyolojik, ekonomik, ruhsal gelişimleri açısından da şekillendirmektedir (Yavuzer, 1998).

Çocukları her yönden etkileyen anne-baba ve aile, onların sosyalleşmesinde de birinci derecede sorumlu ve etkili olan kaynaktır (Aydın, 1996). Ailedeki her bireyin, toplumun gelişimine olumlu katkıda bulunabilmesi için ruhsal, bedensel ve çevresel yönlerden sağlıklı olmaları gerekmektedir (Demircioğlu, Günindi & Şahin, 2011). Çünkü aile çocuk için sadece bir biyolojik kurum değil, aynı zaman da hayata başlangıç ve içerisinde bulunacağı birincil sosyal grup olarak değerlendirilmektedir (Arslantürk & Amman, 2012).

2.2. Aile Tipleri/Türleri

Aile türleri çeşitli değişkenlere göre sınıflandırılmıştır. En sık kullanılan sınıflandırma, geniş ve çekirdek aile sınıflandırmasıdır (Doğan, 1995). Ailelerin yapısı, büyüklüğü, sınırları, türleri ve işlevleri bölgeden bölgeye ve zaman içinde farklılıklar gösterir. Farklı toplumlarda ya da aynı toplumun farklı bölgelerinde aile olarak bilinen yapıya farklı anlamlar yüklenir ve aileler farklı özelliklere göre sınıflandırılmaktadır (Özgün, 2013). Bu aile tipleri geleneksel/geniş aile, modern/çekirdek aile, geçiş ailesi, tek ebeveynli aile ve karışık aileler olarak sınıflandırılarak aşağıda ele alınacaktır.

Geleneksel/Geniş Aile: Geniş aile, bir hanede birden çok aile üyesinin tek çatı altında birlikte yaşadığı aile yapısı olarak tanımlanır (Marshall, 1999). Genellikle sanayileşmemiş toplumlarda ve kırsalda daha çok görülen bir aile çeşidi olan geniş ailenin, sanayileşme sürecini yaşamamış toplumların tipik aile yapısı olduğu söylenebilir (Sayın, 1990).

Geniş ailenin varoluş yaşamının kökeninde toprağa bağlılık, aileye yetecek kadar üretim sağlamayı amaçlayan bir ekonomik düzen, geleneksel ve dinsel etkenler, aile bütünlüğünü bozmama çabaları bulunmaktadır (Özgüven, 2001). Geniş ailelerde çocukların evlendikten sonra baba evine olan yakınlıkları aile bağlarının güçlenmesini ve bütünleşmesini sağlar (Sayın, 1990).

Modern/Çekirdek Aile: Çekirdek aile anne, baba ve evlenmemiş çocuklardan oluşan en küçük yapı olarak tanımlanır (Karataş, 2001). Çekirdek ailenin bu klasik tanımına, evlat edinmenin yaygınlaşmasıyla beraber, küçük bir ekleme yapılmış ve yeni tanımda çekirdek aile, “bir evde kendi çocukları ya da evlat edinilmiş çocuklarıyla yaşayan anne ve babadan oluşan aile türüdür” şeklinde tanımlanmıştır (Giddens, 2000).

Sanayi toplumunda, daha çok üretime ve geniş iş birliğine dayanan insan tipine gereksinim duyulması nedeniyle, iş talebinde belli yaş sınırlamaları ortaya çıkmıştır. Bu nedenle kırsal kesimden sanayi merkezlerine göçen, çoğunluğunu genç ve çalışan insanların oluşturduğu, kişi sayısı az, ana-baba ve çocuklardan oluşan “çekirdek” aile türü ortaya çıkmıştır (Özgüven, 2001).

Geçiş Ailesi: Geçiş ailesi, günümüz kentlerinde yaşayan ancak geleneksel örüntülerinden bağını koparmamış geniş aileleri temsil etmektedir (Yıldırım, 2013).

Toplumsal değişimler hiçbir zaman aniden, doğrudan ve kendiliğinden oluşmazlar (Tolan, 1991). Ülkemizdeki mevcut çekirdek aile yapısının, köklerinin dayandığı geniş aile yapısı ile hala ilişkilerinin devam ettiği, bu nedenle de çekirdek ailenin bir geçiş süreci içerisinde olduğu söylenebilir (Sarı, 2013). Geçiş ailesi, kentlerde yaşayıp akrabalık bağları ve ilişkileri sıkı olan birçok çekirdek aile modelinin etkileşiminden oluşmaktadır. Bu yönüyle “değişen geniş aile” şeklinde de tanımlanan geçiş ailesi hem geleneksel akrabalık ilişkilerini devam ettirmekte hem

de modern dünyanın teknoloji ve iletişim araçlarından faydalanmaktadır (Yıldırım, 2013).

Tek Ebeveynli Aile: Tek ebeveynli aile türü; çocuğun anne veya babasından biriyle yaşadığı ve anne-babanın çocuğun bakımından sorumlu olduğu ailelerdir (Gladding, 2012).

Sezal (2010)'a göre tek ebeveynli aileler iki farklı durum olarak ortaya çıkmaktadır: Boşanma sonucunda tek ebeveynli sürece zorunlu geçiş durumu ve beraber yaşama sonucu doğan çocuk sonrası terkedilme ile ortaya çıkan durum. Sezal (2010), ilk durumun aile olarak kabul edilebileceğini; ikinci durumun ise aile olabilme süreçlerinin hiçbir aşamasının gerçekleştirilmemiş olması nedeniyle pek kabul edilebilir olmadığını savunmaktadır. Buna rağmen ikinci durumu ifade eden bir aile kavramı olmaması nedeniyle, ikinci durum için belirtilen sınırlamalar çerçevesinde aile kavramını kullanmanın pek de yanlış olmayacağını vurgulamaktadır.

Karışık Aileler/Yeni Geniş Aile/Üvey Aile: İki boşanmış çiftin ayrıldıkları eşlerinden olan çocuklarının evlilik sonrası bir araya getirilmesi ile oluşan aile türüne “karışık aile” denir (Yıldırım, 2013). Ebeveynlerin önceki evliliklerinden olan çocukların aileye dâhil olması, aileyi sayı olarak büyütmede ve çocukların “yeni üyeler” olarak aileye katılımını sağlamaktadır (Sezal, 2010).

2.3. Anne - Baba Tutumları

Tutum, bireyin bir durum ya da nesneye karşı güdü, bilgi ve tecrübesine dayanarak geliştirmiş olduğu eğilim veya tepkime olarak tanımlanır. Tutumlar, bireyin yaşantı ve tecrübesine göre oluşmakta olup, bireyin davranışlarına yön veren ve davranışlarını belirleyen bir etkiye sahiptir (Mızrakçı, 1994).

Anne babanın çocuk yetiştirme tutumları, çocuğun davranışlarının belirlenmesinde, sağlıklı yetişmesinde ve olumlu kişilik yapısı geliştirmesinde büyük önem taşımaktadır. Anne baba tarafından benimsenen olumlu çocuk yetiştirme

tutumları, çocuğun ileriki yaşamında kendisine ve topluma faydalı bir birey olmasına katkı sağlar (Yavuzer, 1999).

Çocuklar açısından ana baba tutumlarının tarihsel gelişimine bakıldığında 1950'lerde gelişim psikolojisinin en yaygın alanlarından biri olan toplumsallaşma büyük önem taşımıştır. Zaman içerisinde toplumsallaşma eski popüleritesini yitirmiş olsa da ana baba tutum ve davranışlarının çocuklar üzerindeki etkisi güncelliğini korumaya devam etmektedir (Hortaçsu, 2003). Çocuk üzerinde etkisini koruyan anne- baba tutumları aşırı koruyucu tutum, aşırı izin verici tutum, baskıcı-otoriter tutum, dengesiz-kararsız tutum, ilgisiz tutum ve demokratik tutum şeklinde sınıflandırılmaktadır. Bu nedenle aşağıda bu başlıklar açıklanacaktır.

2.3.1. Aşırı Koruyucu Tutum

Bu tutumda, ebeveynler çocukları aşırı kontrol altında tutmaktadır. Çocukların yapabileceği çoğu şey anne baba tarafından yapılır ve çocuğun görerek, yaşayarak öğrenmesinin önüne geçilir (Erözkan, 2012). Çünkü böyle ebeveynler, dış dünyayı tehlikeli görme ve çocukları bu tehlikelerden koruma eğilimindedirler. Çocukların kendi başlarına sorunlarını çözemeyeceği düşüncesi ile çocuğa karşı kaygılı bir tutum sergilemektedirler (Wood, McLeod, Sigman, Hwang & Chu, 2003). Çoğu şeyde gereğinden fazla engellenen çocuklar özellikle kendileri ile ilgili durumlarda güven duygusu ve kendilerine yetebilme durumlarını öğrenme noktasında yetersiz kalmaktadırlar. Ebeveynlerin bu koruyucu tutumu çocuğun güven duygusuna engel olmakta ve psiko-sosyal gelişimini de büyük ölçüde etkilemektedir (Erözkan, 2012).

Aşırı koruyucu anne-baba çocuğunun her dakika başına olumsuz bir şey gelebileceği kaygısı taşımaktadır. Terler, üşür, yere düşer ve benzeri şeyler yaşar korkusu ile çocuğun oyun oynaması bile engellenir. Bu koruma hissi ve kaygı durumu çocuğun hayatı öğrenmesini engellemekte ve kişilik gelişimini baskılamaktadır (Tan, 2007). Çocukların kaygı seviyesini arttıran bu tutum, çocukların özgürlüğünü kısıtlamakta ve yeni deneyimler yaşamalarına izin vermemektedir (Ginsburg & Schlossberg, 2002). Çocuklar bu tutum ile almaları

gereken kararlarda zorlanırlar, hedeflerine ulaşmakta başkalarından destek beklerler ve karşılaştıkları sorunlarla onun yerine başkasının çözüm bulmasını alışkanlık haline getirirler (Alisinanoğlu, 2003).

Araştırmalar aşırı koruyucu tutumun annelerin, çocukluk dönemlerinde yetiştikleri aile ortamında sevgi ve şefkatten yoksun olarak yetişmiş olmalarından da kaynaklanabileceğini söylemektedir. Böyle bir aile ortamında büyüyen anneler, çocukluk dönemlerinde yoksun kaldıkları sevgiyi kendi çocuklarına vermek isterken ölçülü davranmadıkları için sevgi ve şefkat yönünden aşırıya kaçma eğilimi gösterirler (Ekşi, 1990). Göstermiş oldukları bu davranışlar, çocuğun başkalarına aşırı bağımlı, kendine güvensiz ve duygusal olarak daha kırılgan bir kişilik yapısı geliştirmesine neden olabilir ve çocuk tarafından edinilen bu olumsuz tutumlar çocuğun yaşamı boyunca sürebilir (Yavuzer, 1999). Sonuç olarak ebeveynler aşırı koruyucu tutum ile özgüvensiz, kendi sorumluluğunu alamayan ve sosyalleşmeden uzak bireyler yetiştirerek çocukların hayatı öğrenmelerine engel olurlar (Coşkun & Baş, 2015).

2.3.2. Aşırı İzin Verici Tutum

Aşırı izin verici (aşırı hoşgörölü) ebeveyn tutumunda ailenin merkezin de çocuk vardır. Bu tutum orta yaşta anne baba olmuş kişilerde ya da kalabalık bir ailede tek çocuk olarak yetiştirilen çocukların ebeveynlerinde daha fazla görölmektedir. Geniş ve kalabalık ailede büyüyen çocuğa sınır ve kurallar net olarak çizilmemiştir. Kalabalık ailelerde tek çocuk olarak büyüyen birey ailenin odağı haline getirilmiştir ve bütün aile çocuğun söylediğini yapmaktadır. Böyle durumda çocuk ebeveynin sözünü dinlememekte ve ebeveynlerini istekleriyle yönetmeye başlamaktadır (Adana, 2000; Tola, 2003). Bu tutumda ebeveynler çocuğun her türlü bakım ve ihtiyaçlarını karşılar fakat çocuğa sorumluluk verme, çocukla iletişim kurma ve disiplin açısından yetersiz kalırlar (Grolnick, 2003).

Anne-baba ve çocuk arasında sağlıklı bir iletişim ortamının bulunmaması ve anne babanın çocuğu abartılmış bir sevgi ortamında büyütmesi, çocuğun doyumsuz bir kişilik yapısı geliştirmesine sebep olmaktadır (Yavuzer, 1999). Çocuğun kişilik

gelişiminde en yararlı sevgi ölçülü ve koşulsuz olanıdır (Razon, 1998). Ebeveynlik her ne kadar sıcak ve kabul edici özellikler taşısa da sınır koyma ve kontrol etme hususunda gevşek bir tutum sergiledikleri için, bu çocuklar stresle baş etmede, sorumluluk almada ve kendi kendilerini denetleme konusunda problemler yaşamaktadırlar (Darling & Steinberg, 1993).

İzin verici aile tutumunun görüldüğü ailelerin en önemli özelliği çocukların aşırı hoşgörülü bir şekilde yetiştirilmesidir. Aşırı hoşgörülü tutum sergileyen aileler bazı konularda aşırı koruyucu ailelerle benzer davranışlar sergileyebilmekte, her iki tutumda da hoşgörü söz konusu olmaktadır. Hoşgörülü olmak olumsuz bir durum olmadığı gibi fazlası çocuğun kişilik gelişiminde zarar verici olabilmektedir. Ebeveynler çocuklarına karışmazlar ve çocuklar ne yaparsa yapsın kabul ederler. Bu şekilde aşırı serbest ve her istediğini yaparak yetişen çocukların sosyal hayatlarında birçok olumsuz yanları görülmektedir. En önemli sorun ise her istediği yapılarak büyüyen çocuklar büyüdüklerinde çevrelerinde aynı ilgi ve hoşgörüyü göremedikleri için büyük hayal kırıklıkları yaşarlar. Kendi arzu ve isteklerini erteleme ve denetleme yeteneği de olmayan bu çocuklar sosyal hayatlarında ve yakın ilişkilerinde büyük zorluklar yaşamaktadırlar (Şendil, 2003; Tuzcuoğlu & Tuzcuoğlu, 2004).

2.3.3. Baskıcı – Otoriter Tutum

Otoriter tutumda ebeveynler çocuğa nedeni belli olmayan yasaklar koyarlar. Bu yasaklar konulurken ebeveynler çocukla fikir alışverişi yapmamakta ve konulan yasağın nedeni açıklanmamaktadır. Ebeveynler çocuğun isteklerine önem vermemekte ve çocuktan koşulsuz itaat etmesi beklenmektedir. Bu ebeveynler çocuğun ayrı bir birey olduğunu kabul etmezler, çocuğun kişiliği üzerinde sürekli olarak olumsuz eleştirilerde bulunurlar. Çünkü odak noktaları kendi koydukları kurallar ve çocuğun yapması gereken davranışlardır. Bunu da eleştiri, baskı, zorlama gibi yollarla sağlamaya çalışırlar. Çocuk aşırı disiplinden dolayı ortaya çıkan katı cezalarla karşı karşıya gelmemek için anne-babasının yanında mümkün olduğunca iyi davranışlar sergilemektedir. Bu çocuklar anne ve babalarının bulunmadığı

ortamda ise kendine özgü bir davranış geliştirmekte zorlanmaktadır (Derman & Başal, 2013; Kulaksızoğlu, 2011).

Otoriter tutumda çocuk anne ya da babasının davranışlarını kesinlikle sorgulayamaz ve söylenenleri olduğu gibi uygulamak zorundadır. Anne-baba tarafından çocuğun mutlak bir biçimde itaat etmesi beklenmekte ve anne-babanın çocuk ile olan ilişkilerinde çocuğa yeterli ölçüde ilgi ve sevgi gösterilmemektedir. Çocuğun benliğine ve özgüvenine yönelik olarak sürekli olumsuz mesajlar vardır. Çocuk bunların sonucunda “ben yapamam, en iyisini ailem bilir” düşüncesine girerek özgüven problemleri yaşamakta ve benlik saygısında düşüş gözlenmektedir. Çocuklar zihinsel ve sosyal açıdan istenildiği şekilde gelişim gösteremedikleri için arkadaşları ile iletişim sorunları yaşamaktadır. Çünkü çocuk anne babadan uzak kaldığında özerk davranmamaktadır (Durmuş, 2006; Sasık, 2013).

Çocuk konulan kurallardan dolayı bağımsız davranamazken, anne-babalar koydukları kurallardan dolayı çocuk hakkında yetersiz bilgiye sahip olmakta ve çocuklarına karşı doğru davranış içerisinde olamamaktadırlar. Bu durumun sebebi ise aile içerisinde çocuğun yeterince dinlenmemesi ve çocuğun kendisini ifade edememesidir (Ataş, 2014). Ebeveynler, sert ve cezalandırıcı tutumlarıyla çocuğun bağımsız gelişmesine engel olurlar (Holden, 1997). Bu tutum ile büyüyen çocuklar; korkak, otoriteden çekinen ve boyun eğen, kendinden istenilenden fazlasını yerine getiren, otorite ortadan kalktığında ise isyankâr ve güçsüzler karşısında saldırgan kişiler olabilmektedirler (Yıldız, 2004).

Baskı ve otorite içerisinde büyüyen çocuklarda özellikle pasif-agresif davranış özellikleri görülebilmektedir. Otoriteye karşı gelme, öfke ve düşmanlık duygularının olduğu bu çocuklarda dışa yönelim ve öfke problemlerini geliştirdiği görülmektedir. Kendinden güçsüz gördüğü kişilere karşı kendisi de baskı ve otorite kurma çabalarına girebilmektedir. Çünkü çocukluğundan beri güçlü olanın hâkim olduğu bir dünyada büyümüştür (Ayhan, Dodurgalı, Ekşi, Kulaksızoğlu, Köknel & Yavuzer, 2010; Synder, Stoolmiller, Wilson & Yamamoto, 2003).

2.3.4. Dengesiz – Kararsız (Tutarsız) Tutum

Dengesiz tutumda ebeveynin çocuğa karşı kestirilemeyen bir disiplin anlayışı vardır. Kimi zaman aşırı hoşgörölü olurken kimi zaman da aşırı otoriter tutum gösterilmektedir. Anne babanın çelişen mesajlar vermeleri bu tür tutumun genel özelliğidir. Bu tutarsızlık annenin veya babanın önceki davranışı ve sonraki davranışı arasındaki tutarsızlığı olduğı gibi ebeveynden birinin onayladığı şeyi diğlerinin onaylamaması şeklinde de olabilir (Aydın, 2002; Montessori, 1992).

Anne baba tarafından çocuğa uygulanan disiplinde tutarlı olunması çocuğun davranışlarında neyi yapıp yapamayacağı konusunda yol gösterir. Anne babanın dengesiz tutum içerisinde olması ise çocuğun sonraki yaşamında insanlarla sağlıksız bir iletişim kurmasına ve dengeli bir kişilik oluşturmamasına neden olabilmektedir. Çünkü anne-baba tarafından dengesiz tutumla yetiştirilen çocuk, yaptığı bir davranışta cezalandırılırken aynı davranışı sergilediğinde cezalandırılmadığı noktada davranışının doğruluğı ve yanlışlığı konusunda şüpheyeye düşmektedir. Bu durum, çocuğun sosyal yaşamını olumsuz etkilemekte ve çocuğun yaşamı boyunca kararlı ve tutarlı bir kişilik yapısı sergileyememesine neden olmaktadır (Ağır, Akbağ, Aydın, Tuzcuoğlu & Yaycı, 2005; Gander & Gardiner, 2015).

2.3.5. İlgisiz Tutum

İlgisiz ve kayıtsız ebeveyn tutumunda, anne ve baba çocuğı yalnız bırakarak kabul etmemekte ve görmezlikten gelmektedir. Çocuğun istek ve ihtiyaçlarına karşı ilgisiz kalmakta ve bu ihtiyaçları karşılamak için herhangi bir çaba göstermemektedir. Böyle ortamda yaşayan çocuk ebeveynleri tarafından duygusal olarak istismar edilmekte ve bu tutum ana-baba-çocuk üçgeninde iletişimsizliği sebep olmaktadır. Çocuğun ebeveynleri tarafından ihmal edilmesi çocuklar üzerinde psikolojik ve duygusal yönden olumsuz etkileri bulunmaktadır. Anne-babasından ilgi göremeyen çocuk çevresine duygusal ve fiziksel zararlar vermektedir. Yapılan araştırmalarda edinilen bilgilere göre ilgisiz ve kayıtsız ana baba tutumuyla yetişen çocuğun şiddet eğilimi artmaktadır (Yavuzer, 1998; Yavuzer, 1999).

Bu tutumda ebeveynler çocuğa karşı ilgi ve sevgi göstermemekte ve çocuğun temel ihtiyaçlarını karşılamayarak bir nevi çocuğu cezalandırırlar. Ebeveyn çocuğun olumlu özelliklerinden söz etmemektedir, bunun yerine başarısızlıklarından ve olumsuz davranışlardan fazlaca söz etmektedir. Çocuğun özel ve sosyal yaşamı hakkında ebeveynlerin pek bilgisi yoktur. Çünkü ebeveynler kendi hayatında yaşadığı strese ve endişeye fazla odaklı oldukları için çocuğa ayıracak vakitleri yoktur. Çocuğun içinde bulunduğu gelişim dönemlerinde hangi özelliklere sahip olduğunun ve çocuğun neye ihtiyacı olduğunun farkında değillerdir. Bu ebeveynler çocuğu ciddiye almazlar, kendi merkezlidirler; ev yaşantılarının odağında kendi istek ve arzuları vardır ve aile içinde alınan kararlarda çocuğun düşüncelerini pek dikkate almamaktadırlar (Öğretir, 1999; Steinberg, 2007).

Bu tutum ile yetişen çocuk sosyal yaşamda bazı sıkıntılar yaşamaktadır. Toplumda yaşanan olaylardan hangi davranışların doğru hangi davranışın yanlış olduğunu kavrayamamaktadır. Reddedilen çocuk, kendini değersiz hissetmekte ve düşük benlik saygısı geliştirmektedir. Çocuk anne-babasının ilgisini çekme adına olumlu davranışlar sergilediğinde gerekli ilgiyi görmediği zaman olumlu davranışlarından vazgeçerek, ilgi çekme adına saldırgan ve onaylanmayan davranışlar sergilemekte, çocuk ailesi ile iletişimini en aza indirgeyerek kendi içine kapanma eğiliminde olabilmektedir. Bu noktada anne-babanın göstermiş olduğu davranışlar ile çocuk nasıl davranması gerektiği konusunda kafa karışıklığı yaşamaktadır (Dinçer, 2008; Tuzcuoğlu, 2005).

Ailesi ve başkaları tarafından sevilmediğini düşünen çocuk başkalarını sevmemekte ve yakınlık kurmakta zorlanmaktadır. Sosyal yaşamında iletişimin nasıl kurulması gerektiği öğretilmeyen çocuklarda dil gelişimi problemleri ve konuşma bozuklukları yaşanabilmektedir. Bu sebep ile çevreyle iletişim kuramayan çocuğun saldırganlığı artmakta ve bu da çocukta özgüven eksikliğine sebep olmaktadır. (Ceylan, 2017; Öğretir, 1999).

2.3.6. Demokratik Tutum

Demokratik tutum, çocuğun benliğine ve isteklerine saygı duyulan, gelişim sürecine göre çocuğa bazı sorumluluklar veren, söz ve seçim hakkı tanıyan ailelerde görülmektedir (Vural, 2004). Ebeveynler çocukların hem denetim altında kalmasını hem de ilgi ve ihtiyaçlarının karşılanmasını sağlarlar. Uyulması gereken kurallar önceden çocukla belirlenir ve aile toplantısı yapılarak aile kuralları açıklanmaktadır. Çocuklar anne babanın bir uzantısı olmak yerine, anne baba ile eşit haklara sahip bireyler olarak görülür. Çocukların kuralları benimsemesinde ve kurallara uymasında çocuklara ebeveynler rehberlik etmektedir; çocuklar kurallara uymadığında çocuğa aile toplantısında belirtilen yaptırımlar uygulanmaktadır. Kararlar tüm aile bireylerinin katılımıyla alınır. Ana babalar, kendi görüşlerine değer verilmesini ve saygı duyulmasını istedikleri gibi, onlar da çocuklarının görüşlerine değer vermektedir ve saygı duymaktadırlar. Ebeveynler tarafından çocuğun yeni bir şeyler denemesine ve yaratıcılığının gelişmesine destek verilmektedir. Haklar karşılıklı saygı ve hoşgörü anlayışına göre birlikte belirlenmekte ve korunmaktadır. Çocuk küçük yaştan başlayarak sorumluluk almaya hazır hale getirilmekte ve çocuğun özerkleşmesi desteklenmektedir (Dönmezer, 1999; Kızıldağ, 2012; Tuzcuoğlu, 2003).

Demokratik tutum, genel olarak en etkili ve iyi sonuçlar veren ebeveynlik tutumu olarak bilinmektedir (Boyd & Bee, 2012). Her çocuğun bu dünyaya farklı özelliklerle geldiğini kabul etmektedir ve çocuğun aile içinde özgür şekilde gelişip fikirlerini ifade etmesine, yeteneklerini ortaya çıkarmasına ve “kendini gerçekleştirmesine” fırsat verilmektedir. Ebeveynler çocuğun temel ihtiyaçlarını karşılamakla beraber onların “sevgi” ihtiyacını da karşılamak için her türlü çabayı göstermektedirler. Çocuğa gösterilen bu sevgi gerçektir ve karşılıksızdır. Çocuk böyle bir ailede anne-babanın sevgi ve desteğini alacağını bilerek büyümektedir. Sevgi bir yaptırım aracı olarak kullanılmamaktadır (Kulaksızoğlu, 2011).

Bu tutum, duyarsız ve her şeye izin veren bir tutum olarak görülmemelidir. Anne babanın çocuğu merkeze aldığı, çocuklarına karşı beklentisiz ve duyarlı bir davranış sergiledikleri bir tutumdur. Bu tutum içerisinde olan anne babalar

çocuklarının duygu ve düşüncelerine saygı duymakta, çocuklarının psikolojik özerkliklerini destekleyerek çocukların kimle, nerde, ne yaptığıyla ilgilenmektedirler. Disiplinle ilgili sergiledikleri yöntemler zorlayıcı ve cezalandırıcı olmak yerine destekleyici olmaktadır. Çünkü çocuğun kabul edilme, onaylanma ve birey olarak var olma isteği ailesi tarafından sağlıklı bir şekilde destekleniyorsa, bu davranışlar çocuğun gelişiminde, olgunlaşmasında ve gelecekte sağlıklı bir birey olmasını da olumlu şekilde etkileyecektir (Yavuzer, 1999; Yörükoğlu, 2010).

2.4. Anne – Baba Tutumlarını Etkileyen Faktörler

Toplum gibi birey de çevresel koşullardan etkilenerek sürekli bir değişim içindedir. Bireyin genetik faktörleri, biyolojik özellikleri, içinde yaşadığı çevre ve toplumsal yaşam alanı sürekli etkileşim halindedir. Bu toplumsal yaşam alanı içerisinde de anne babanın tutumu, anne-babanın çocukla iletişimi, anne-baba tarafından çocuğun davranışlarına verilen tepki, anne-baba arasındaki uyum ve aile üyelerinin birbirlerine olan yaklaşımları çocuğu etkileyen önemli faktörlerdir (Aksoy, 2017).

Anne-baba tutumları, en başta ailelerin kültürel değerleri, sosyo-ekonomik durumları, demografik özellikleri gibi pek çok sebepten oluşmakta ve değişime uğramaktadır (Özyürek & Şahin, 2005)

Ailenin kültürel değerleri: Çocuk yetiştirme tutumları toplumdan topluma farklılık gösterdiği gibi o toplumda yetişen anne-baba tutumları arasında da farklılıklar görülebilmektedir. Toplumda yer alan her sosyo-ekonomik grubun kendine özgü değer ve inanç sistemine, kültürüne, yaşam felsefesine göre çocuklarını yetiştirme şekilleri bulunmaktadır (Kulaksızoğlu, 2011; Şendil, 2003).

Ailenin sosyo-ekonomik durumu: Ailenin ekonomik durumu çocuk yetiştirme sürecinde oldukça önemli bir etkidir. Sosyo-ekonomik düzeyi yüksek ailelerin aldıkları eğitim ile düşünce yapılarının yüksek olması, çocuk gelişimi konusunda uzmanlardan aldıkları yardım ve destekle çocuklarına karşı daha bilinçli davranmalarını sağlamaktadır. Sosyo-ekonomik düzeyi yüksek ebeveynler

çocuklarını kendi gelecekleri hakkında alacakları kararlarda daha serbest bırakırken, sosyo-ekonomik düzeyi düşük ebeveynler çocuklarına karşı daha denetleyici ve kısıtlayıcı davranabilmektedir (Bronstein & Zlotnik, 2008; Çağdaş & Seçer, 2006).

Yüksek sosyo-ekonomik seviyedeki aileler çocuklarına daha sıcak davranırlar ve kontrol boyutları yüksektir; orta sosyo-ekonomik seviyedeki aileler daha çocuk merkezli, kabul boyutları belirgin ve eşitlikçidir; alt sosyo-ekonomik seviyedeki ailelerde ise kabul durumu düşük, daha çok çocuklardan emir ve itaat beklentilidirler. Kısacası üst sosyo-ekonomik düzeydeki anne-babaların alt sosyo-ekonomik düzeye göre, daha az otoriter olduğunu, eşitliğe, bağımsızlığa, yaratıcılığa daha önem verdikleri görülmektedir. (Bronstein & Zlotnik, 2008; Çağdaş & Seçer, 2006).

Anne-babanın yetiştirilme biçimi: Anne babaların çocuklarına karşı sergiledikleri tutum ve davranışlarının temelini kendi çocukluk dönemlerindeki ebeveynleri ile aralarındaki ilişkileri oluşturmaktadır (Dönmezler, 1999). Çocukluk döneminde anne-babasıyla sağlıklı iletişim kuramayan, anne-babasından yeterince sevgi görmeyen bir baba ya da aşırı baskı altında yetişmiş bir annenin davranışları, bu yaşadıkları yüzünden olumsuz olabilmektedir. Aileleri tarafından engellenen ebeveynler, anne – baba olduklarında kendi çocukluklarının kendilerine sunulmayan özgürlüğe sahip olması bilinçaltılarında kıskançlığa sebep olabilir ve genelde kendi anne – babalarından gördükleri şekilde çocuklarını kontrol altında tutma davranışı sergileyebilirler. Ya da çocukluk dönemini maddi olarak zor koşullarda geçiren anne babalar imkânları olduğu zaman çocuğuna en iyi ortamı hazırlamak istemekte ve bu sebeple çocuğun isteklerini-arzularını dikkate almadan çeşitli dallarda eğitimler aldurmaktadırlar. Ebeveynlerin en büyük hatası çocuğunu tanımadan, yeteneklerini ve ilgi alanlarını belirlemeden, kendi istek ve arzuları doğrultusunda yönlendirmeleridir (Yavuzer, 2010; Yavuzer, 1999).

Anne-babanın yaşı: İleri yaşta anne baba olan kişilerin genç yaştakilere göre ebeveyn olmaktan daha büyük bir doyum sağladıkları, bu ebeveynlerin çocuklarıyla daha nitelikli zaman geçirdikleri ve onlara karşı daha duyarlı davrandıkları yapılan araştırmalar sonucu bilinmektedir. Fakat ileri yaşta çocuk sahibi olan ebeveynlerin çocuk yetiştirirken bazı hatalar yaptığı, özellikle çocuklarını koruyucu ya da gevşek

tutuma göre yetiştirdiklerinden çocuk merkezli bir aile yapısı oluşturdıkları sık görülen bir durumdur (Yavuzer, 2010).

Anne-babanın ruhsal durumu: Doğuştan gelen genetik özellikler ve anne-babanın yetiştirme tarzının, çocuğun kişiliğinin oluşmasında önemli bir faktör olduğu bilinmektedir. Anne-babalar genellikle kendi yapamadıkları şeylerin çocuklarının tarafından gerçekleştirmesini isterler (Sayıl, 1996). Etkili ebeveyn ve çocuk ilişkisi için anne-babanın kendisiyle barışık olması, yaşamdan zevk salması, iç ve dış dünyasının dengeli olması ve uyumlu ilişkiler kurup sürdürebilmesi gerekir. Çünkü yapılan araştırmalar depresyon, kaygı, kendinden kuşkulama gibi duygusal sorunlar yaşayan anne-babaların daha verimsiz ebeveyn rollerine sahip olduğunu göstermektedir. Ebeveynler yetişkin modeli olarak, çocuklarını yaşama hazırlarken sorunları ile baş edebilen, güçlüklerin üstesinden gelen, düzgün ve sağlam kararlar alıp uygulayan, sağlıklı bireyler olabilmelidirler. Anne baba olmaktan mutluluk duyan ve görevlerini yaptıklarına inanan ebeveynler, kendisini yetersiz hisseden, güvensiz tutumlar sergileyen anne babalardan daha olumlu ve başarılıdırlar (Steinberg, 2007; Yavuzer, 2010).

Anne-baba arasındaki uyum: Ailevi ilişkileri etkileyen en önemli faktör ailenin temelini de oluşturan karı-koca ilişkisidir. Karı koca arasındaki ilişki ne kadar sağlıklı ise ailenin temeli de o kadar sağlamdır. Anne babanın kişilikleri ve aralarındaki ilişki tüm aileye etkilemektedir. Kendi aralarında uyumlu ve sağlam ilişkileri olan ebeveynlerin çocuklarıyla da sağlıklı ilişkiler kurabildikleri görülmektedir. Evliliklerinde mutlu olduklarını ifade eden eşler, çocuklarını kabul eden ve destekleyici bir tutum sergilerler. Eşler arasındaki sağlıklı iletişim ise kısa sürede çatışmaya dönüşür ve ailenin mevcut sorunlarına yeni sorunlar eklenir. Mutsuz bir evliliği olan eşler çocuklarıyla da sağlıklı ilişki kurmakta zorluk çekerler (Cüceloğlu, 2013; Çağdaş & Seçer, 2006; Dönmezler, 1999)

Anne- babanın eğitim durumu: Anne-babanın eğitim düzeyi yükseldikçe, aile ilişkileri karşılıklı paylaşıma, dinlemeye ve empati kurmaya yönelik bir yapıya dönüşür. Her şeyin en doğrusunu bilen anne-baba tipinin, çocuklarının düşüncelerini dikkate alan, demokratik bir algıya sahip ebeveyne dönüşmekte olduğu ileri

sürülebilir. Modern aile ile birlikte aile içinde demokratik ilişki biçimi artmış ve azalan çocuk sayısı, çocuğa verilen değeri de yükseltmiştir. Öğrenim düzeyi düşük olan anne babaların diğer anne babalara göre daha olumsuz tutumları benimsedikleri söylenebilir (Demiriz & Öğretir, 2007; Özyürek & Şahin, 2005).

Anne-babanın çalışma durumu: Aile içi iş bölümünde ve iletişimde annenin bir işte çalışıyor olup olmaması annenin tutumunu etkilemektedir. Annenin iş hayatına katılması kendisine farklı çevrelerde yer alma olanağı sunmakta, çocuk yetiştirme deneyimlerini paylaşmasına, benlik saygısını geliştirmesine katkı sağlamaktadır. Bu durumun kadının anneliğe ilişkin tutumlarını etkilediği görülmektedir (Çakıcı, 2006).

Çocuğun yaşı-doğum sırası: Çocukların ahlaki ve sosyal gelişimleri üzerinde olumlu ya da olumsuz etkileri olan ebeveynler bilerek ya da bilmeden çocuklarına karşı farklı tutumlarda olabilmektedir. Tutumları etkileyen bu etmenler ebeveynlerin sahip oldukları çocuk sayısı veya çocukların doğum sırasına göre de değişmektedir. Bazı çocuklar aşırı sevilirken bazıları ihmal edilebilmekte, bazılarına baskı yapılırken bazıları istenmeyen çocuk olmakta ya da bazılarına aşırı hoşgörülü davranılmaktadır (Gander & Gardiner, 2015; Yavuzer, 1995).

Anne babalar çocuklarını yetiştirme sırasında çok büyük tecrübe kazanır ve birçok şey öğrenirler (Gençtan, 1999). İlk, ikinci veya üçüncü çocuk oluşuna göre de ebeveyn tutumlarında farklılıklar görünebilmektedir. Anne babaların birinde kabul ettikleri bir davranışı diğer çocukta kabul etmedikleri gözlenen bir durumdur. Örneğin ilk çocuktan beklentiler yüksek olurken ortanca ve son çocuklara ya sert disiplin uygulanır veya aksine gevşek bir tutum sergilenir. Tek çocuğa sahip aileler ise çocuklarına karşı genellikle aşırı hoşgörülü ve koruyucu tutum sergilemektedir (Ekşi, 1990; Gençtan, 1999; Navaro, 2002; Tola, 2003)

Çocuğun cinsiyeti: Toplumumuzda çocuk yetiştirme aileler arasında çocuğun cinsiyetine göre değişim göstermektedir. Çocuk daha doğmadan önce anne ve babalar cinsiyet açısından beklenti içinde olabilir. Anne baba çocuğun cinsiyetine yönelik farklı bir beklenti içinde ise beklentilerinin dışında bir durum olduğunda itici ve reddedici tutum gösterebilmektedir. Çocuğun cinsiyetinin anne babaların beklentisine uygun olduğu durumda ise daha olumlu tutum içinde oldukları

görülmektedir. Cinsiyete göre ebeveynler kız çocuklarını daha uslu, erkek çocuklarını ise daha yaramaz olarak nitelendirmektedirler. Geleneksel yapıdaki toplumlarda erkek çocuğuna kız çocuğundan daha fazla değer verildiği ve daha üstün tutulduğu görülmektedir. Bu durumun sebebinin ise ailenin değer yargılarıyla, eğitim seviyesiyle, kültür yapısıyla veya ekonomik durumuyla ilgili olduğu düşünülmektedir. Bazı ailelerde ise erkek çocuğunun daha fazla değer görmesinin sebebi olarak erkek çocuğun erişkin olduğunda ailenin ekonomik gücünü olumlu etkileyeceği düşüncesidir (Çağdaş & Seçer, 2006; Navaro, 2002; Yörükoğlu, 2010).

2.5. Anne - Baba Tutumlarının Çocuk Üzerindeki Etkisi

Aile, biyolojik ve sosyal bir yapıya sahip olmasıyla beraber kişinin fizyolojik ihtiyaçlarının karşılanıp devam etmesini sağlayan ve üyeleri arasında iletişim ve etkileşim olan bir kurumdur (Nirun, 1994). Çocuk için aile ilk sosyal deneyimlerin edinildiği yerdir. Anne baba ve çocuk arasındaki etkileşim çocuğun aile içerisindeki yerini belirler, çocuğun anne baba ile kurduğu ilişki aynı zamanda gelecekteki sosyal ilişkilerinin de temelini oluşturur. Anne ve baba açısından bakıldığında, gelişim dönemlerinden ergenlik dönemi daha karmaşık, zorlayıcı bir süreç olabilmektedir. Bu süreçte ergenin yaşadığı bilişsel, sosyal ve fizyolojik değişimler, anne-baba ve ergen ilişkisini tekrardan oluşmasını gerekli kılmaktadır Anne babanın çocuğuna sosyal, psikolojik, kişilik gelişimini etkileyecek biçimde organize olarak verdiği tepkiler, inançlar ve duygular anne baba tutumlarını oluşturmaktadır (Bumpus, Crouter & McHale, 2001; Yavuzer, 2010).

Tutumların oluşumundaki en büyük nedenlerin başında; genetik, fizyolojik faktörler, deneyim, kişilik, toplumsallaşma süreci ve aile arasındaki birliktelik gibi özellikler gelmektedir. Tutumların oluşmasındaki en önemli faktörlerden biri de anne babadır. Özellikle çocuğun ilkökula kadarki döneminde kendini ödüllendirecek veya cezalandıracak tek otorite olarak anne babayı görmesiyle birlikte kişiliğinin biçimlenmesindeki en temel faktörün anne baba olduğu da açık bir şekilde ortaya çıkmaktadır (Yavuzer, 1998). Çocuk, kendini ifade edebilmeyi, kendini yönetebilmeyi ailesinden öğrenir (Aydoğmuş, 1994). Annenin çocuk ile geçirdiği

zaman babaya göre ne kadar fazla ise anne tutumu çocuk üzerinde baba tutumuna göre daha etkili olmaktadır (Kulaksızoğlu, 2011). Bu etken çocuğun sağlıklı gelişimini ve sosyal ilişkiler kurmasını etkileyeceğinden, anne baba tutumuna, oldukça dikkat edilmesi gerekmektedir. Sergilenen olumlu tutum çocuğun ileriki yaşamında kendisine ve topluma faydalı bir birey olmasına katkı sağlamaktadır (Yavuzer, 1999). Çocuğun topluma yararlı ve kişisel olarak doyum sağladığı davranışlarını genişletecek veya sınırlandıracak olan da ailedir (Gander & Gardiner, 2015). Çocuklar arasındaki uyumsuzluğa neden olan birçok olayın, ilk olarak anne-baba ve çocuk arasındaki sağlıklı ilişkiden kaynaklandığı saptanmıştır (Yavuzer, 2010).

Ebeveynler kendi zayıflıklarının çocuklarında görülmemesini isterler ancak çocuklar ilk olarak anne-babalarını örnek alırlar. Ebeveynler çocuklarına ulaşılması zor hedefler belirleyip, bu hedeflerin başarıma durumuna göre çocuklarını sevip sevmeme gibi bir tutum içerisine girerlerse bu koşullu bir sevgi olur. Anne-baba tarafından çocuğa gösterilen bu koşul sevgi anne-baba-çocuk arasındaki ilişkiyi olumsuz etkiler. Çocuğun öz saygısının gelişebilmesi için her durum ve koşulda anne babası tarafından sevildiğini hissetmesi gerekmektedir (Sayıl, 1996).

2.6. Çalışan Anne – Babanın Çocuk Üzerindeki Etkisi

Anne ve babanın çocuğu yetiştirme tutumları çocuğun gelişimi ile yakından ilişkilidir. Çocuğun kişilik gelişimi yaşamı boyunca devam etse de çocukluk dönemindeki yaşantıları bu süreci etkilemektedir. Çocuk birey olmayı okul öncesi dönemde öğrenirken, kendisine model alacağı bir bireye ihtiyaç duyar ve çoğunlukla model alınan kişi de anne ya da baba olmaktadır (Karataş, 2009).

Çocuğun gelişiminin sağlıklı olabilmesi için, annesi kadar babasıyla da etkileşim içerisinde olması gerekmektedir. Çocuğun hayatında hem anne hem baba aktif olunca, bağlanacağı, model alacağı ve faydalanacağı kişi sayısı artmakta, aynı zamanda daha fazla sevgi, bakım ve ilgi görmektedir (Taşkın, 2011). Anne-babanın ikisi de çocuğun gelişim sürecini etkilemekte ve bunu farklı yöntemlerle yapmaktadırlar. Yapılan uzun süreli çalışmalar, çocuğun ilk çocukluk döneminde

babanın çocuğa karşı olan davranışlarının çocuğun bu dönemdeki zihinsel işlevlerini etkilediğini göstermektedir (Yavuzer, 1995). Babanın çocukla olan ilişki biçiminin anneninkinden farklı olması, aile ve toplum içinde üstlendiği rollerin farklılığı, babanın çocuğu anneden farklı şekilde etkilemesine neden olmaktadır. Bu nedenle anne ve babanın çocuğun eğitiminde üstlendiği roller birbirini tamamlar ve destekler nitelikte olmalı ve her ikisinin de çocuğun eğitim sürecine etkin katılımı sağlanmalıdır (Gürşimşek, Kefi & Girgin, 2007). Çünkü ailesi tarafından değer verilen, kabul gören ve sevilen çocuklar, kendilerinin sevilebilen, değerli ve önemli bir birey olduğuna inanırlar. Böylece çocuklarda olumlu bir benlik algısı gelişir. Babaların bu noktada rolü oldukça önemlidir. Çünkü babalar çocuğun çevre ile kurdukları ilişkide köprü rolünde olup, çocuk için babanın onayı ve kabulü çevre tarafından da kabul edildiği, beğenildiği hissini verir (Bakanay, 2007).

Hayat şartlarının değişmesi ve zorlaşması, annelerin de iş hayatına girmelerini gerekli kılmıştır. Annelerin çalışma hayatına girmelerinin hem pozitif hem de negatif etkileri bulunmaktadır. Annenin işte olduğu saatlerde çocuğun bakımı ile kimin ilgilendiği, annenin işte yorulması ve bunun sonucunda eve geldiğinde çocuğu ile kurduğu sağlıklı iletişim ve çocuğuna daha az zaman ayırması gibi problemler görülmektedir (Yavuzer, 1995). Çalışan annenin çocuk üzerindeki etkilerini tek bir faktöre göre ele almak yerine, annenin eğitim düzeyi, çalışma nedeni ve koşulları, çocukla olan ilişkisinin niteliği, annenin çalıştığı sırada çocuğa kimin baktığı ve bakan kişinin özellikleri, çocuğun hangi gelişim döneminde olduğu ailedeki diğer çocuk sayısı ve çocuğun doğum sırasındaki durumları gibi birçok faktörün de etkili olduğu düşünülmektedir (Razon, 1998).

Çalışan anneye sahip çocukların, günlük aktivitelerinde daha çok rol alan, planlama ve organize etme konusunda beceri sahibi ve buna bağlı birçok konuda daha bağımsız ve başarılı bireyler olduklarından bahsedilmiştir. Diğer yandan, gün boyunca annesinin denetiminde ve gözetiminde olan çocukların daha korku eğilimli, ergenlik dönemlerinde ise daha bağımlı ve çekingen kişilik geliştirebildikleri saptanmıştır (Aktaş, 1994). Çalışmayan annelerin çocuğun birey olma sürecinde etkili olduğu ve çalışmayan anneler tarafından yetiştirilen çocuklarda bağımlılık riskinin daha fazla olduğu görülmüştür (Söylemez, 2004). Önemli olan annenin

çocuğu ile olumlu bir iletişim kurması, çocuğun ihtiyacı olan güven, sevilme ve bağımsızlık ihtiyaçlarını karşılayarak, onunla geçirdiğı sürenin niteliğini arttırması ve çocuğuna iyi bir rol model olmasıdır (Aktaş, 1994).

2.7. Anne Baba Tutumları İle İlgili Yapılan Araştırmalar

2.7.1. Yurtiçinde Yapılan Araştırmalar

Yalçın (2010), ebeveynlerin çocuk yetiştirme tutumları ile kendi anne babalarından algıladıkları davranışlar arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçladığı araştırmasında 3, 4, 5 ve 6 yaş grubundaki çocuğa sahip olan 460 anne babaya ulaşmıştır. Analizler sonucunda PARI ölçeğı aşırı kontrolcü alt ölçeğı puanları ile katılımcıların çalışma durumları, öğrenim düzeyleri, kendi ailesinde kaçınıcı çocuk oldukları ve kendi ebeveynlerinin öğrenim düzeyleri ile ilgili özellikler açısından anlamlı farklar olduğu görülmüştür. Yapılan istatistiksel analizler sonucunda elde edilen bulgulara göre; eğitim düzeyi artıkça anne babaların kendi çocukluklarında algıladıkları disiplin yöntemlerindeki kısıtlama ya da cezalandırma durumlarının nedenlerinin açıklanması algısının önemli olduğu; daha kontrolcü davrandıkları, kendi aralarında daha fazla geçimsizlik yaşandığı; sıkı disiplin uygulamayı daha fazla tercih ettikleri saptanmıştır. Çalışmayan annelerin daha az kontrolcü oldukları, eğitim seviyesi yükseldikçe aşırı kontrolcü anneliğe ait ortalamaların arttığı görülmüştür. Kendi ailesinde kalabalık kardeş sayısı olan anne ve babaların, kendi çocuklarına karşı daha kontrolcü ve sıkı disiplin içeren tutumlar sergiledikleri ve kişinin çocukluğunda yaşadığı özellikle baba yoksunluğunun, çocuk bakımı konusunda etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Biricik (2011), araştırmasında demokratik ve otoriter olarak algılanan anne baba tutumları ile üniversite öğrencilerinin uyum düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Araştırmayı, lisans eğitimini yapan 18-28 yaş arası, farklı sosyo-ekonomik seviyedeki 139 erkek ve 109 kız olmak üzere 247 öğrenci örneklem grubu oluşturmaktadır. Araştırmanın sonucunda anne babalarını demokratik olarak

algılayan öğrencilerin uyum düzeyinin anne babalarını otoriter olarak algılayan öğrencilerin uyum düzeyinden anlamlı düzeyde yüksek olduğu belirlenmiştir.

Açıkyol (2016), araştırmasında çocuk sahibi olan kadınların tutumları ile çocukluk döneminde örselenmiş yaşantıları, benlik saygıları ve anne-babasıyla bağlanma biçimleri arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla 0-18 yaş arasında çocuğa sahip olan 540 anne ile çalışmıştır. Çalışma sonucunda, eğitim durumu arttıkça koruyuculuk ve ev kadınlığını reddetme puanlarının azaldığı, demokratik-eşitlik puanları arasında ise anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Aşırı kontrolcü ya da özerkliğe izin vermeyen anne baba algısına sahip annelerin, çocuklarına karşı aşırı koruyucu oldukları, çocuklarına karşı demokratik ve eşitlikçi olmayan bir tutum içerisinde oldukları ve ev kadınlığı rolünü reddettikleri bulunmuştur. Çalışmayan annelerin aşırı koruyucu oldukları, bununla birlikte, çalışma durumları ile demokratik-eşitlik ve ev kadınlığını reddetme arasında bir ilişki bulunamamıştır. Çocuk sayısının artmasıyla ev kadınlığını reddetme ve koruyucu tutum puanları artarken, demokratik-eşitlik puanlarında azalma olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Aydoğdu & Dilekmen (2016) çalışmalarında, ebeveyn tutumlarının cinsiyet, yaş, çalışma durumu, ailenin aylık geliri, eğitim düzeyi, süregelen hastalık durumu ve çocuk sayısına göre farklılaşıp farklılaşmadığını incelemek amacıyla, 2-6 yaş arası çocuğu olan toplam 462 anne ve babadan oluşan örneklem grubu ile çalışılmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre, çalışma durumu, eğitim durumu, aylık gelir, cinsiyet ve çocuk sayısı değişkenleri açısından ebeveyn tutumları arasında anlamlı farklılaşma olduğu; yaş, aile tipi ve süregelen hastalık değişkenlerine göre ebeveyn tutumlarının anlamlı olarak farklılaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Ateş (2018) araştırmasında, eşler arası uyum, aile içi iletişim ve anne baba tutumlarının 4-6 yaş arası çocukların davranış ve uyum problemlerine etkisini tespit etmek amacıyla, okul öncesi eğitim gören 4-6 yaş çocuğa sahip 100 bireyden oluşan örneklem grubuyla çalışmıştır. Çalışmanın sonucunda, anne babaların çocuklarına karşı olan tutumlarının eğitim durumlarına göre anlamlı farklılık gösterdiği, fark çıkan gruplara bakıldığında eğitim düzeyi düşük annelerin aşırı koruyucu ve daha

sıkı bir disipline sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ebeveynlerin çocuklarına karşı tutumları yaşlarına göre farklılık göstermekte olduğu ve 41-50 yaş grubundaki ebeveynlerin aşırı koruma içgüdüsüne sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ebeveynlerin çocuklarına karşı olan tutumlarının gelir düzeylerine göre anlamlı farklılık gösterdiği ve düşük gelire sahip olan anne-babaların disiplin konusunda daha hassas oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Altunok (2019) araştırmasında, anne baba tutumları ile okul öncesi dönem çocuklarının iletişim becerileri arasındaki ilişkiyi amaçlamaktadır. Örneklem grubunu, okul öncesi eğitim kurumlarında eğitim görmekte olan ve tesadüfi örnekleme yoluyla 36-72 aylık 152'si kız, 148'i erkek olan toplam 300 çocuktan ve okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden 36-72 aylık çocuklara sahip toplam 320 anne babadan oluşmaktadır. Araştırma sonuçlarına göre örneklem grubu tarafından en çok demokratik tutumların benimsendiği ve en fazla sözlü iletişim becerilerinin kullanıldığı görülmektedir. İletişim becerilerinin ailenin çocuk sayısına, çocuğun doğum sırasına, babanın eğitim durumuna ve aile ile birlikte yaşayan başka fertlerin varlığına göre anlamlı olarak farklılaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Anne baba tutumları ile iletişim becerileri arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Yalnızca koruyucu anne baba tutumu ile sözel iletişim becerileri arasında negatif yönde düşük düzeyde bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Subaşı & Özçelik (2019) yaptıkları araştırma ile ergenlerin algıladıkları anne baba tutumlarının farklı değişkenler bakımından incelenmesi amaçlanmıştır. Örneklem grubunu 6 farklı lisede öğrenim gören 245'i erkek 359'u kız olmak üzere toplam 604 ergen oluşturmaktadır. Araştırma sonucuna göre cinsiyet, kardeş sayısı, gelir durumu, başarı durumu, okul türü, okuldan memnuniyet, sınıf düzeyi, annenin öğrenim durumu gibi etkenlerin anne ve/veya baba tutumunu anlamlı şekilde farklılaştırdığı bulunmuştur.

Kekeç (2019) araştırmasında, ergenlik dönemindeki bireylerde saldırganlık davranışları ve anne baba tutumlarını incelemeyi amaçlamıştır. Araştırmanın örneklem grubunu 149 erkek, 140 kadın olmak üzere 289 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmanın sonucunda elde edilen bulgulara göre anne baba tutumunun; cinsiyete,

yaşı, babanın eğitim durumuna, annenin eğitim durumuna göre ailenin genel tavrı ile ilişkili olduğu bulunmuştur. Anne baba tutumları ile ailenin ekonomik durumu arasında ilişki bulunmamıştır.

Yıldızbaş (2019), okul öncesi dönem çocuklarındaki saldırganlık yönelimi ile ebeveynlerinin anne baba tutumları arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yapmış olduğu çalışmasına ek olarak ebeveynlerin cinsiyetleri, yaşları, medeni durumları, eğitim durumları, aylık gelirleri gibi değişkenlerin ebeveynlerin anne baba tutumları üzerindeki etkisini de araştırmıştır. Çalışmanın örneklem grubunu 506 ebeveyn ve 506 çocuk oluşturmaktadır. Çalışmada ebeveynlerin anne-baba tutumlarının yaşlarına göre farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır. Diğer değişkenlere bakıldığında ebeveynlerin medeni durumlarına, cinsiyetlerine, eğitim durumlarına, aylık gelirlerine, yaşadıkları eve, ilk çocuklarına sahip olma yaşlarına, sahip oldukları çocuk sayısına, ölçekte esas alınan çocuğun cinsiyetine, yaşına, okul öncesi eğitim aldığı süreye ve kaçınıcı kardeş olduğuna göre Ebeveyn Tutum Ölçeğinin bazı alt boyutlarında anlamlı düzeyde farklılaştığı bulunmuştur.

Akdeniz (2020) bu çalışma ile çocuğu okul öncesi kurumda eğitimine devam eden hem çalışan hem de çalışmayan annelerin, çocuk yetiştirme tutumlarının, çocuklardaki yıkıcı davranışlara etkisinin incelenmesi amaçlamıştır. Örneklem grubunu, çocuğu okul öncesi eğitim kurumuna devam eden çalışmayan 52, çalışan 57 olmak üzere toplam 109 anne ve çocuğu oluşturmıştır. Annelerin çalışma durumu, anne-baba tutum ölçeğinin alt boyutları ve çocuktaki yıkıcı davranış bozuklukları arasında anlamlı bir farklılık bulunmadığı ve annenin göstermiş olduğu tutumlar ile yıkıcı davranışlar arasında bir ilişki saptanmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Annelerin yalnızca aşırı koruyucu tutum ve sıkı disiplin tutumu ile annenin eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı derecede farklılık olduğu ve çocuktaki yıkıcı davranış bozuklukları puanı, annenin çocuk sayısı değişkenine göre farklılaşmadığına ulaşılmıştır. Annenin yalnızca sıkı disiplin tutumu ve aşırı koruyucu annelik tutumu çocuk sayısı değişkenine göre anlamlı derecede farklılaşmakta olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Özçelik (2020) çalışmasında, 6 ve 10 yaş arası çocukların sosyal beceri düzeyleri ile anne baba tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesini amaçlamaktadır. Araştırmanın örneklemini 101 kız öğrenci, 88 erkek öğrenci olmak üzere toplam da 189 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmanın sonuçlarına bakıldığında çocukların sosyal becerileriyle aile tutumları arasında negatif yönlü anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Anne ve babaların tutumları otoriterliğe kaydıkça çocuklarının sosyal beceri düzeyleri azalmakta ve demokratik tutumlara doğru algılama arttıkça sosyal beceri düzeylerinin anlamlı derecede yükselmekte olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

2.7.2. Yurtdışında Yapılan Araştırmalar

Laible, Carlo, Torquati, & Ontai (2004) tarafından yapılan çalışma ebeveynlik stilleri, okul öncesi dönemdeki çocukların aile ilişkileri algısı ve sosyal davranışları arasındaki ilişki ortaya konulmuştur. Araştırmaya 39 erkek 35 kız olmak üzere toplam 74 çocuk ve ebeveynleri katılmıştır. Araştırma bulgularına göre çıkan sonuç, sıcak ebeveynlik tarzını benimseyen anne babaların çocuklarının olumlu sosyal davranış puanları, katı ebeveynlik tarzını benimseyen anne babaların çocuklarının puanlarından yüksektir. Kızların sosyal davranış puanlarının erkeklerden yüksek olduğu belirtilmiştir. Aynı zamanda katı ebeveynlik tarzını benimseyen anne babaların çocuklarının daha saldırgan davranışlar sergilediği gözlemlenmiştir.

Winsler, Madigan & Aquilino (2005) bu çalışmanın amacı, aynı ailedeki anne ve babalar arasında ebeveynlik tarzlarında algılanan benzerlik ve farklılıkları incelemektir. Çalışma sonucunda, babaların anneleri daha demokratik ve izin verici, daha az otoriter olarak bulduğu belirtilmiştir. Annelerin ise kendilerini babalardan daha demokratik algıladıkları bulunmuştur.

Kordi & Baharudin (2010) araştırmalarında ebeveynlik tutumlarının ve stillerinin çocukların okul başarılarına etkisi amaçlanmıştır. Araştırmada elde edilen sonuçlara göre otoriter ebeveyn tutumunun çocukların okul başarısına etkisinin daha yüksek olduğu ancak elde edilen sonuçlar kültürler ve toplumların çocuklar üzerindeki etkisi konusunda tutarsız bir tutum içerisinde olduğu sonucu bulunmuştur.

Arnott & Brown (2013) araştırmaların da bebeklik döneminde sergilenen ebeveyn tutumları ve bu tutumların bebek-anne özellikleri ile ilişkisini ortaya koymak amaçlanmıştır. Araştırmanın  rneklem grubunu yaşı 12 ayın altındaki 508 bebeğin annesi oluşturmaktadır. Çalışmada anne yaşı, eğitimi, kilosu ve çocuğun cinsiyetinin erken ebeveynlik tarzı ile ilişkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Mayuri, Divya & Kiran (2015) alışmalarında, ebeveynler ve çocuklar tarafından algılanan ebeveynlik stillerini hem ebeveynlerin hem de çocukların perspektifinden yaklaşmayı amaçlamışlardır. Bu çalışmanın örneklem grubunu kentsel ve kırsalda yaşayan orta gelirli aileden oluşan 160 ocuk, 160 anne ve 160 baba oluşturmaktadır. Araştırmanın sonucunda ebeveyn tutumlarında kırsal ve kentsel ebeveyn arasında anlamlı farklılığın olduğunu göstermektedir. Örneklemin azınlığını oluşturan kırsal kesimdeki ebeveynlerin çocuklarına karşı ebeveyn tutumlarından daha çok otoriter tutumu gösterdikleri ancak örneklemin çoğunluğuna bakıldığında (kırsal ve kent) ebeveynlerin çocuklarına daha yüksek olarak demokratik tutumu gösterdikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Tan (2017) araştırmasında yüksek sosyo-ekonomik statüdeki ailelerden gelen öğrencilerin seçkin statü kültürüne özel katılımlarının okullardaki öğrenmelerine nasıl fayda sağladığını amaçlamaktadır. Bu çalışmanın örneklem grubunu 2012 Uluslararası  ğrenci Değerlendirme Programına katılan sekiz ülkeden 3602 farklı okuldan 15 yaşındaki 591  ğrenci oluşturmaktadır. Araştırmayı konu alan kültürel değişkenler; ev eğitim kaynakları, ebeveynin eğitim durumu ve mesleki statüsü; çocuklarının eğitimsel kazanımı, matematik ve okulda gelecekteki kariyeri ile ilgili ebeveyn beklentilerinin neler olduğu ve matematiğe ebeveynlerin değer vermesi gibi konular ele alınmıştır. Özellikle, ebeveyn beklentisi değişkeni, diğer kültürel sermaye değişkenlerine göre  ğrenci başarısı üzerinde önemli ölçüde daha büyük etkiye sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Sarker, Karim, & Suffiun (2017) bu araştırma, Bangladeş kırsalındaki ebeveynlerin tutumları tarafından yükseköğretimde cinsiyet eēitsizliėinin nasıl üretildiğini araştırmayı amaçlamaktadır. Bu amaç ile araştırma da ebeveynlerin geleneksel cinsiyet rolü tutumunu, ebeveynlerin kızların yeteneklerine yönelik

tutumunu ve ebeveynlerin cinsiyet önyargılı yatırım tutumunu (3 tür tutum) ele almaktır. Örneklem grubunu kırsal kesimde yaşayan 435 ebeveyn oluşturmaktadır. Gözlemlenen değişkenlerin ebeveynlerin yükseköğrenime yönelik isteklerinin anlamlı şekilde yordayıp yordamadığını ve bunun etkilerinin çocukların cinsiyetine göre ebeveyn sonuçlarında anlamlı şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemektir. Araştırmanın sonucunda, ebeveyn geçmişi değişkenlerini (gelir ve eğitim) kontrol ettikten sonra, bu üç tür ebeveyn tutumunun ebeveyn eğitim isteği üzerinde bireysel olarak önemli bir etkiye sahip olduğunu ve bu tutumlar artarsa, olasılıkları önemli ölçüde azalttığını göstermektedir. Ebeveynlerin çocukları için yükseköğrenim özlemine sahip olmaları kız ve erkek çocuklar için ayrı değerlendirildiği, bu üç tür tutum artarsa, ebeveynlerin yükseköğrenim hevesine sahip olma olasılığının yalnızca erkek çocuklar için önemli ölçüde arttığını, ancak kızlar için önemli ölçüde azaldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Puchalska-Wasyl & Jankowski (2020) çalışmalarında genç yetişkinlerdeki iç diyaloglar, geriye dönük olarak değerlendirilen ebeveyn tutumlarındaki anne-baba uyumsuzluğuna mı bağlı? sorusuna yanıt aramak amaçlanmıştır. Araştırmanın örneklem grubunu 20 ile 32 yaş arasındaki 92 kadın ve 84 erkek katılımcı oluşturmaktadır. Araştırmada Ebeveyn Tutumlarını Geriye Dönük Değerlendirme Anketi ve İçsel Diyalojik Etkinlik Ölçeği olarak iki yöntem kullanılmıştır. Araştırmanın hipotezi, uyarlanabilir olmayan yüzleşme kimlikleri ve genel dahili diyalog etkinliği ile ilgili olarak tam olarak desteklenmiştir. Çalışma sonucunda anne ne kadar az korursa ve baba ne kadar fazla korumacı olursa, bu kimliklerin yoğunluğunun o kadar arttığı gözlemlenmiştir.

Staniewski & Awruk (2021) çalışmalarında, ebeveyn tutumları ve kişinin köken ailesinin yapısı olarak anlaşılan aile faktörlerinin girişimcilik başarısı üzerindeki etkisini doğrulamak amaçlanmıştır. Çalışmanın örneklem grubunu Polonya'daki başarılı 64 girişimci oluşturmaktadır. Araştırmanın sonucunda aşırı talepler, tutarsızlıklar ve girişimcilik başarısı gibi çeşitli ebeveyn tutumları arasında negatif korelasyonlar tespit edilmiştir. Ayrıca, aile üyeleri arasındaki iletişim şekli ve aile hayatından memnuniyet derecesi, girişimcilik başarısında önemli faktörler olarak

ortaya çıkmıştır. Bununla birlikte, girişimcilik başarısı ile ebeveyn tutumları veya aile yapısının boyutları arasında önemli bir ilişki bulunamamıştır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, araştırmanın evreni, örnekleme, araştırmada kullanılan veri toplama araçları, toplanan verilerin analizlerinde kullanılan istatistiksel yöntemlere dair açıklamalar yer almaktadır

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, çocuk yetiştirme tutumlarını belirlemeye yönelik tarama modelinin kullanıldığı, var olan durumu araştırmayı amaçlayan betimsel bir araştırmadır. Betimsel araştırma, çalışılan konunun mevcut durumuna ilişkin hipotezler test etmek için veya sorulara cevap bulmak için veriler toplamayı gerektirir. Betimleyici veriler, genellikle gözlem, anket, görüşme veya test gibi bilgi toplama yolları ile elde edilir. Betimsel tarama modeli olayların, varlıkların, grupların, mevcut durum ve özelliklerini kendi koşullarında betimlemeye ve incelemeye çalışan bir araştırma modelidir (Kaptan, 1998).

Diğer bir tanımla betimsel araştırmalar, verilen bir durumun olabildiğince eksiksiz ve dikkatli bir şekilde tanımlar. Eğitim alanındaki araştırmalardaki, en yaygın yöntem tarama çalışmasıdır. Betimsel araştırma çoğunlukla yaşayanların, hali hazırda var olanların, yaşananların ne olduğunun betimlenip açıklanarak ortaya konulması olarak ele alınabilir. (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz & Demirel, 2009).

Betimsel araştırmaların içeriğinde yer alan kriterleri sıralamak gerekirse; problemi belirleyip sınırlama, alt problemleri saptama, hipotez kurma, ölçme aracını ya da araçlarını saptama, hazır hale getirme, araştırma yapılacak grubu, görüşülecekleri, yani örnekleme saptama, ölçme aracını kullanarak verileri toplama, uygun istatistik teknikleri kullanarak analiz etme, tablolaştırma, grafiklerini yapma,

verileri açıklayıp yorumlama ve önerilerde bulunma basamaklarından geçilir. Betimsel bir çalışma bu süreç sonucu tamamlanabilir. Bu basamaklar, bilimsel araştırmanın da basamaklarıdır. Elde edilen bilgi, nicel araştırmanın özelliğine göre evrensel, genel geçer ve güvenilir, yani doğruluk değeri yüksek bir bilgidir (Sönmez & Alacapınar, 2014).

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini 2020-2021 eğitim öğretim yılında Giresun Üniversitesi'nde görev yapmakta olan 376 idari personel oluşturmaktadır. Araştırmanın evrenini belirlemek için idari personel sayısı Giresun Üniversitesi Personel Daire Başkanlığı'ndan resmi yazı ile talep edilmiş olup, Giresun Üniversitesi Personel Daire Başkanlığı'nın 30.10.2019 tarihli ve E.59260 sayılı yazısına istinaden ulaşılmaması hedeflenen katılımcıların sayısı belirlenmiştir (EK-1). Araştırmada evrenin ulaşılabilir olmasından dolayı örnekleme yoluna gidilmemiş, Giresun Üniversitesi'nde görev yapan idari personelden ulaşılabilen ve gönüllülük esası ile çalışmaya dahil olmak isteyen herkese uygulama yapılmıştır. Bu kapsamda araştırmanın örneklemini 203 idari personel oluşturmuştur. Giresun Üniversitesi'nde görev yapmakta olan tüm idari personelinin birimlere göre dağılımları Tablo 1' de belirtilmiştir.

Tablo 1- Giresun Üniversitesi İdari Personelinin Birimlere Göre Dağılımları

BİRİMLER	Toplam
Alucra Turan Bulutçu Meslek Yüksekokulu	3
Bulancak Endüstriyel Sanatlar Meslek Yüksekokulu	1
Dereli Meslek Yüksekokulu	3
Espiye Meslek Yüksekokulu	7
Eynesil Kamil Nalbant Meslek Yüksekokulu	6
Keşap Meslek Yüksekokulu	3
Piraziz Meslek Yüksekokulu	1
Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu	6
Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu	9
Şebinkarahisar Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu	4
Şebinkarahisar Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu	5
Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu	9
Tirebolu Mehmet Bayrak Meslek Yüksekokulu	7

Bulancak Kadir Karabaş Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu	4
Görelle Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu	5
Sivil Havacılık Yüksekokulu	1
Şebinkarahisar Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu	4
Yabancı Diller Yüksekokulu	3
Denizcilik Fakültesi	1
Diş Hekimliği Fakültesi	1
Eğitim Fakültesi	13
Fen-Edebiyat Fakültesi	9
Görelle Güzel Sanatlar Fakültesi	6
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi	8
İslami İlimler Fakültesi	4
Mühendislik Fakültesi	5
Sağlık Bilimleri Fakültesi	7
Spor Bilimleri Fakültesi	2
Tıp Fakültesi	11
Tirebolu İletişim Fakültesi	7
Turizm Fakültesi	4
Devlet Konservatuvarı	6
Fen Bilimleri Enstitüsü	3
Sağlık Bilimleri Enstitüsü	1
Sosyal Bilimler Enstitüsü	3
Bilgi İşlem Daire Başkanlığı	8
İdari ve Mali İşler Daire Başkanlığı	25
Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı	10
Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı	12
Personel Daire Başkanlığı	15
Sağlık Kültür ve Spor Daire Başkanlığı	15
Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı	15
Yapı İşleri ve Teknik Daire Başkanlığı	31
Genel Sekreterlik	27
Hukuk Müşavirliği	6
Üniversite Hastanesi Başmüdürlüğü	40
Toplam Personel Sayısı	376

Örnekleme giren idari personellerin değişkenlere göre dağılımları Tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2- Örnekleme Giren Giresun Üniversitesi İdari Personelin Değişkenlere Göre Dağılımları

		n	%
Cinsiyet	Kadın	80	39.0
	Erkek	123	61.0
Yaş	20-30	28	13.8
	31-40	106	52.2
	41-50	51	25.1
	51-60	18	8.9
Eğitim Durumu	Lise	23	11.3
	Ön Lisans	29	14.3
	Lisans	126	62.1
	Yüksek Lisans	20	9.9
	Doktora	2	1.1
	Diğer	3	1.5
Kadro Unvanı	Memur/Bil.İşl.	101	49.8
	Şef	37	18.2
	Sekreter	9	4.4
	Şube Müdürü	13	6.4
	Daire Başkanı	2	1.0
	Diğer	41	20.2
Hizmet Yılı	0-5	49	24.1
	6-10	100	49.3
	11-15	32	15.8
	16-20	7	3.4
	20 yıl üzere	15	7.4
Doğum Yeri	Karadeniz Bölgesi	117	57.6
	Doğu Anadolu Bölgesi	8	3.9
	Güney Doğu Anadolu Bölgesi	4	2.0
	Akdeniz Bölgesi	13	6.4
	Ege Bölgesi	4	2.0
	Marmara Bölgesi	8	3.9
	İç Anadolu Bölgesi	21	10.3
	Cevap Vermeyen	28	23.8
Kadronun Bulunduğu Yer	Fakülte	62	30.5
	Yüksekokul	11	5.4
	Meslek Yüksekokul	22	10.8
	Rektörlüğe Bağlı Birimler	96	47.3
	Enstitü	9	4.4
	Diğer	3	1.5
Çocuk Bakımından	Birey (Kendisi)	59	29.1
Öncelikle Sorumlu	Eşi	63	31.0
Olan	Diğer	41	20.2
	Cevap Vermeyen	40	19.7

Akraba Evliliği Durumu	Akraba Evliliği Olan	16	7.9
	Akraba Evliliği Olmayan	162	79.8
	Cevap Vermeyen	25	12.3
Medeni Durum	Bekar	44	21.7
	Evli	144	70.9
	Diğer	15	7.4
Çocuk Sayısı	1 çocuk	57	28.1
	2 çocuk	63	31.0
	3 çocuk	20	9.9
	4 çocuk ve üzeri	1	0.5
	Yok	62	30.5
Aile Tipi	Çekirdek Aile	167	82.3
	Geniş Aile	19	9.4
	Parçalanmış Aile	2	1.0
	Boşanmış Aile	10	4.9
	Cevap Vermeyen	5	2.5
Evde Birlikte Yaşayan Akraba	Evet	36	17.7
	Hayır	162	79.8
	Cevap Vermeyen	5	2.5
Evlendirme Şekli	Görücü Usulü (Zorlama olmadan)	43	21.2
	Görücü Usulü (Aile ve çevre baskısı)	3	1.5
	Flört/Arkadaşlık	101	49.8
	Birlikte Yaşadıktan Sonra	3	1.5
	Kaçarak	2	1.0
	Diğer	20	9.9
	Cevap Vermeyen	31	15.3
Yaşamının Çoğunluğunu Geçirdiği Yerleşim Yeri	Köy	20	9.9
	Kasaba	7	3.4
	Şehir	152	74.9
	Büyükşehir	19	9.4
	Diğer	5	2.5

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırma doğrultusunda, katılımcıların demografik özelliklerini sorgulamak amacıyla Kişisel Bilgi Formu ve katılımcıların çocuk yetiştirme tutumlarını ölçmek için Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği kullanılmıştır.

3.3.1. Kişisel Bilgi Formu

Araştırmada katılımcıların demografik özellikleri hakkında bilgi edinmek için

araştırmacı tarafından hazırlanan “Kişisel Bilgi Formu” kullanılmıştır. Kişisel bilgi formu, ebeveynlerin çocuk haklarını uygulama düzeyleri üzerinde etkisi olduğu düşünülen değişkenlerden oluşmaktadır. 15 sorudan oluşan kişisel bilgi formunda; katılımcının “**cinsiyeti, yaşı, öğrenim durumu, çalışma durumu, mesleği, aile tipi, medeni durumu, evde yaşayan başka yakınların olup-olmadığı, evde yaşayan başka yakınların çocuğun bakımında sorumluluk alıp-almadığı, evlenme şekli, akraba evliliği olup-olmadığı, yaşamının çoğunluğunu geçirdiği yer**” hakkında bilgi edinmeye yönelik sorular yer almaktadır. Kişisel bilgi formuna, Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutumu Ölçeğinin ilk kısmında yer verilmiştir. Kişisel Bilgi Formu EK 2’de sunulmuştur.

3.3.2. Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutumu Ölçeği

PARI (Parental Attitude Research Instrument) Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği; ana-babanın çocuk yetiştirme tutumlarını ölçmek amacıyla, 1958 yılında Schafer ve Bell tarafından Amerika Birleşik Devletleri’nde geliştirilmiştir (Öner, 1997).

Ölçeğin Türkçeye çevrilmesi Le Comple, Le Compte ve Özer (1978) tarafından “Üç Sosyo-Ekonomik Düzeyde, Ankaralı Annelerin Çocuk Yetiştirme Tutumları: Bir Ölçek Uyarlaması” adlı çalışması ile yapılmıştır. 115 maddeden oluşan ölçekteki madde sayısı 60’a çekilmiştir. Test-tekrar-test yöntemi kullanılarak güvenilirlik ölçülmüştür. Güvenilirlik ölçülerek, korelasyon derecelerini .58 ile .88 ve alt ölçek iç tutarlılık değerlerinin .59 (demokratik eşitlik boyutu) ile .90 (Baskı ve disiplin boyutu) arasında değiştiği tespit edilmiştir (Öner, 1997).

Ölçeğin geçerliliği için Le Comple ve arkadaşları 1978 yılında üç farklı sosyo-ekonomik gruptan 179 anneye ölçeği uygulayarak faktör analizi yapmıştır. Bunun sonucunda beş etken ortaya çıkmıştır (Öner, 1997). Küçük (1990) ise ölçeği orta sosyo-ekonomik düzeyden oluşan 160 öğrenciye, 152 anneye ve 138 babaya uygulayarak ölçeğin, 2. (demokratik tutum ve eşitlik tanıma), 3. (ev kadınlığı rolünü reddetme) ve 4. (geçimsizlik) alt boyutlarının geçerlilik çalışmasını yaparak incelemiştir.

Ölçek toplam 60 madde ve 5 alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçeğin alt boyutları; aşırı koruyucu annelik için 16 madde, demokratik tutum ve eşitlik için 9 madde, annenin ev kadınlığı rolünü reddetmesi için 13 madde, karı-koca geçimsizliği için 6 madde, baskı-disiplin için 16 madde olarak ölçek içinde karışık olarak gösterilmiştir. Ölçekte, 2,29 ve 44. maddeler tersine puanlanmaktadır. Her alt boyut için ayrı puan elde edilir. Toplam puan yoktur. Her alt boyuta ait puan yüksekliği o faktöre ait tutumun onaylandığını göstermektedir. İkinci alt boyuttan elde edilen yüksek puan olumlu, diğer alt boyutlardan elde edilen yüksek puan ise olumsuz olarak değerlendirilir (Öner, 1997).

Le Comple, Le Compte ve Özer (1978; Akt: Erzeybek, 2015) tarafından geliştirilen PARI, hem anne-babalara hem de genç ve çocuklara uygulanabilen bir ölçektir. I., II. ve V. faktörler anne baba tutumlarını doğrudan etkileyen faktörleri, III. ve IV. faktörler ise aile içi ve eşler arası ilişkiyi ele almaktadır.

Zaman sınırlaması olmayan *Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutumu Ölçeğine* ait faktörler ve bu faktörleri içeren maddelerin numaraları aşağıdaki gibidir (1978; Akt: Erzeybek, 2015)

Faktör I Aşırı Koruyuculuk: Olumsuz tutum faktörüdür. 16 maddeden (1, 3, 4, 7, 11, 14, 26, 27, 28, 32, 34, 46, 51 ve 57) oluşmakta ve annenin çocuğun hayatına fazla karışmasını içermektedir. Aşırı kontrol, müdahalecilik, çocuktan bağımlı, faal ve çalışkan olmasını istemek, annenin son derece fedakâr olması ve çocuğun bunu anlaması gereğine inanma gibi konuları kapsamaktadır.

Faktör II Demokratik Tutum ve Eşitlik Tanıma: Olumlu tutum faktörüdür. 9 maddeden (2, 13, 18, 22, 29, 37, 44, 45) oluşmakta ve çocuğa eşit haklar tanıma, fikirlerini açıkça belirtmesini destekleme, onunla arkadaşlık etmek ve birçok şeyi paylaşmak gibi hususları içermektedir.

Faktör III Ev Kadınlığı Rolünü Reddetme: Olumsuz tutum faktörüdür. 13 maddeden (6, 9, 16, 17, 21, 23, 31, 38, 41, 42, 49, 52 ve 55) oluşmakta ve kadının kendi anne ya da başkalarına bağımlılığını desteklemek, sinirlilik, çocuklarla bir arada uzun süre kalmaktan hoşlanmamak ve yeni doğan bebeğin bakımından ürkmek gibi konuları kapsamaktadır

Faktör IV Karı-Koca Geçimsizliği: Olumsuz tutum faktörüdür. 6 maddeden (8, 19, 33, 40, 48 ve 54) oluşmakta ve eşler arasındaki geçimsizliğin çocuk yetiştirmedeki rolü, kocanın düşüncesizliği, anneye yardımcı olmayışı gibi hususları içermektedir.

Faktör V Baskı-Disiplin: Olumsuz tutum faktörüdür. 16 maddeden (5, 10, 15, 20, 24, 25, 30, 35, 39, 43,47, 50, 53, 56, 58 ve 60) oluşmakta ve daha çok olumsuz bir çocuk yetiştirme tutumuna işaret eden, cinsel davranışı bastırma, saldırganlığı bastırma, sıkı disipline inanma, çocuğu zorlama, anne-babanın mutlak hâkimiyetine inanma gibi hususları içermektedir. Boyutlardan elde edilen yüksek puanlar, yanıtlayanın o boyutta ifade edilen tutumu desteklediğini göstermektedir.

Genel olarak I., III., IV., ve V. Faktörlerden madde sayısına göre ortalamanın üzerinde alınan yüksek puanlar anne-baba tutumlarını olumsuz, II. Faktörden alınan yüksek puanlar ise olumlu olarak değerlendirilmektedir. Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutumu Ölçeği EK 3’te belirtilmiştir.

3.4. Verilerin Toplanması

Araştırmanın verileri 2020-2021 eğitim – öğretim yılı bahar döneminde toplanmıştır. Araştırmanın verileri toplanmaya başlanmadan önce ilk adım olarak Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutumu Ölçeği için Türkçe uyarlamasına katkı sağlayan yazarlarından Prof. Dr. Nur Serap Özer’den ölçeğin kullanımı için izni alınmıştır (EK 4). Daha sonra Giresun Üniversitesi rektörlüğünden gerekli izinler alınmıştır (EK 5).

Araştırmacı tarafından veri toplanması amacıyla katılımcıların birimlerine tek tek gidilmiştir. Katılımcılarla yüz yüze görüşülerek araştırma hakkında bilgi verildikten sonra gizlilik ilkesine vurgu yapılmış ve bilgilendirilmiş gönüllü olur formundan bahsedilerek ölçeği uygulamak için izinleri alınmıştır. Gönüllü olur formu EK 6’da belirtilmiştir. Kişisel Bilgi Formu ve Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutumu Ölçeği verilerek ölçekleri nasıl doldurmaları gerektiği hakkında bilgilendirilerek, görüşlerini “çok uygun buluyorum” (4 puan), “oldukça uygun buluyorum” (3 puan), “biraz uygun buluyorum” (2 puan), “hiç uygun bulmuyorum”

(1 puan) şeklinde belirtmeleri istenmiştir. Katılımcılar, form ve ölçeği yaklaşık olarak 20 dakika da doldurmuşlardır.

3.5. Ölçeğin Güvenirliği

Ölçeğin güvenirliliğine ilişkin her bir alt ölçek için ayrı ayrı Cronbach α güvenirlik katsayıları hesaplanmıştır. Buna göre 16 maddelik birinci alt ölçeğe ilişkin $\alpha=0,804$; 9 maddelik ikinci alt ölçeğe ilişkin $\alpha=0,500$; 13 maddelik üçüncü alt ölçeğe ilişkin $\alpha=0,762$; 6 maddelik dördüncü alt ölçeğe ilişkin $\alpha=0,672$ ve 16 maddelik beşinci alt ölçeğe ilişkin $\alpha=0,756$ olarak hesaplanmıştır. 60 maddelik ölçeğin tümüne ait Cronbach α katsayısı ise $\alpha=0,886$ bulunmuştur. Alt boyutlara ilişkin elde edilen Cronbach α güvenirlik katsayıları incelendiğinde, bu katsayıların sadece madde sayısının diğer alt ölçeklere göre daha az olduğu ikinci ve dördüncü alt ölçek için nispeten düşük olduğu görülmektedir. Aynı zamanda ölçeğin tümüne ait güvenirlik katsayısının oldukça yüksek olduğu da belirlenmiştir. Bu bulgular, genel anlamda ölçeğin güvenirliliğinin yeterli olduğuna ilişkin kanıt olarak kabul edilebilir.

3.6. Verilerin Analizi

Her ölçeğin kendi içinde yapı geçerliliği kendi içinde faktör analizi ile tespit edileceği için bu ölçeklerden elde edilen verilerin analizinde, boyutlar dikkate alınarak her boyutta o boyutu oluşturan maddeler için o maddelerin ortalaması alınarak genel ortalama puanları elde edilmiştir. İstatistiksel karşılaştırmalar (t testi ve ANOVA) bu ortalama puanlar alınarak yapılacaktır. Bir bağımlı değişken üzerinde etkisi araştırılan iki alt değişkenlerde gruplar arası farkın anlamlılığını test etmek için t testi kullanılmıştır. İlişkisiz iki ya da daha fazla alt kategorisi olan değişkenlerde (gruplar arası farkın anlamlılığı için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılacaktır. ANOVA sonucunda anlamlı farkların hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için Tukey HSD Çoklu Karşılaştırma Testi yapılacaktır. Gruplar arasındaki farkların yorumlanmasında analiz sonuçlarına bağlı olarak aritmetik ortalama ve anlamlılık değerleri dikkate alınacaktır. Ayrıca, iki

ölçme sonucu arasındaki ilişkiye bakılacaktır (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz & Demirel 2009).

3.7. Etik Konular

Araştırmacılar, katılımcıların seçimini belirlediği ölçütler kapsamında bizzat kendi gerçekleştirmiştir. Ölçütleri sağlayan anketler bireysel olarak gönderilmiştir. Katılımcılara iletilen anketin ilk kısmı, araştırmanın amaç ve kapsamını ve anket yönergelerini içermektedir. Bu kısımda katılımcıların haklarının ve kimliklerinin gizli tutularak korunacağı bilgisi de paylaşılmıştır. Giresun Üniversitesi Sosyal Bilimler Fen ve Mühendislik Bilimleri Araştırmaları Etik Kurulunun 06/01/2021 tarihli toplantısı ve 06/9 sayılı kararı ile etik kurul onayı verilmiştir (EK 7).

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde verilerin analizi sonucunda elde edilen bulgular ve bu bulgulara ilişkin yorumlar verilmiştir. Elde edilen bulgular araştırmanın genel amaçları doğrultusunda özetlenerek yorumlar yapılmıştır.

Çalışmanın bu bölümünde öncelikle parametrik test varsayımlarının kontrolüne yönelik test sonuçları incelenmiştir. Giresun Üniversitesinde çalışmakta olan idari personele uygulanan Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeğinden elde edilen verilerin parametrik test tekniklerine uygunluğunun incelenmesi kapsamında normallik varsayımının sınanması için Kolmogorov Smirnov testi kullanılmıştır. Ayrıca normallik varsayımının test edilmesinde basıklık ve çarpıklık katsayıları ile bu katsayıların standart hatalarına bölünmesi ile elde edilen z istatistiğinin 0.05 anlamlılık düzeyinde 1.96 değeri ile karşılaştırma yapılmıştır (Field, 2009). Tablo 3'te Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeğine ilişkin Kolmogorov Smirnov testi sonuçları ile basıklık ve çarpıklık katsayılarına ilişkin bilgiler yer almaktadır.

Tablo 3- Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeğinden Elde Edilen Puan Dağılımlarının Normalliğine İlişkin Çarpıklık-Basıklık ve Kolmogorov-Smirnov Testi Sonuçları

	Kolmogorov Smirnov Testi			Çarpıklık/ standart hatası	Basıklık/ standart hatası
	İstatistik	sd	p		
Aşırı Koruyuculuk	.050	203	.200	0.155/ 0.171	-0.388/ 0.340
Demokratik Tutum ve Eşitlik Tanıma	.072	203	.013	-0.116/ 0.171	-0.378/ 0.340
Ev Kadınlığı Rolünü Reddetme	.078	203	.004	0.302/ 0.171	-0.355/ 0.340
Karı-Koca	.099	203	.000	0.198/ 0.171	-0.608/ 0.340

Geçimsizliği					
Baskı-Disiplin	.101	203	.000	0.275/ 0.171	-0.827/ 0.340

Tablo 3'e bakıldığında Kolmogorov Smirnov Testi sonuçlarına göre, Aşırı Koruyuculuk alt ölçeği dışında istatistik değerlerinin p anlamlılık düzeyinin 0.05'ten küçük olmasından dolayı dağılımların normal dağılımdan farklılaştığı görülmektedir. Bunun üzerine basıklık katsayılarının standart hatalarına bölünmeleri sonucundaki elde edilen z istatistiğinin Baskı-Disiplin alt ölçeği dışında $\alpha=0.05$ için 1.96'dan küçük çıkmasından dolayı bu dağılımın normal düzeyde basıklığa sahip olduğu bulgusuna karar verilmiştir. Çarpıklık ve basıklık katsayılarına bakıldığında ise bu değerlerin (-1,1) aralığında olduğu görüldüğünden dağılımların normal dağıldığı varsayılmıştır (Büyüköztürk, Çokluk ve Köklü; 2014). Ayrıca histogram, Q-Q plot grafikleri de incelenmiştir. Yapılan istatistiksel ve grafiksel incelemeler birlikte ele alındığında normal dağılımın varsayıldığı görülmüştür. Ayrıca Merkezi Limit Teoremine göre incelenen dağılımın örneklem sayısı 30'dan fazla olduğunda normal dağılıma yaklaşacağı varsayılarak parametrik testlerin kullanılabileceğine karar verilmiştir (Field, 2009).

Gruplara ait aritmetik ortalamaların istatistiksel olarak birbirinden farklılaşp farklılaşmadığının test edilmesi için parametrik testlerden grup sayısı iki olduğunda ilişkisiz örneklem için t testi; grup sayısı ikiden fazla olduğunda tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır (Büyüköztürk, Çokluk ve Köklü, 2014). Araştırma verilerinin istatistiksel analizleri için Statistical Package for Social Sciences (SPSS) programı kullanılmıştır.

İdari personelin cinsiyetlerine göre dağılımlarına ait frekanslar Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4- İdari Personelin Cinsiyetlerine Göre Dağılımları

Cinsiyet	n	%
Kadın	80	39
Erkek	123	61
Toplam	203	100

Tablo 4 incelendiğinde idari personelin cinsiyetlerine göre kategorilerde yer alan idari personel sayıları görülmektedir. Kayıp veri gözlenmediği ve verilerin kategorilere dağılımında büyük farklılıklar olmadığı için analizler bu kategorilere göre yapılmıştır.

Giresun Üniversitesinde çalışmakta olan idari personelin Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği alt boyut puanlarının cinsiyete göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için öncelikle normallik dağılımı incelenmiştir. Cinsiyet değişkenine ilişkin düzeylerin her birinde Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği alt boyut puanlarının çarpıklık ve basıklık değerlerinin (-1,1) aralığında olduğu görüldüğünden normal dağılım gösterdiği belirlenmiştir. Parametrik test varsayımlarından normalliğin incelenmesinden sonra varyansların homojenliği test edilmiştir. Varyansların alt ölçekler düzeylerinde eşit olup olmadığına Levene testi ile bakılmıştır. Bu incelemeler sonucunda alt ölçeklerin düzeylerine göre alt gruplarda varyanslar arasında anlamlı farklılık olmadığı ($p>0.05$) görülmüş ve alt ölçek puanlarının incelenen değişken açısından varyansların homojenliği varsayımını sağladığı belirlenmiştir. İncelenen cinsiyet değişkeni iki düzeye sahiptir. Bu nedenle, cinsiyete göre Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği alt boyut puanlarının incelenmesinde ilişkisiz örneklemeler için t-testi yapılmış ve sonuçlar Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5- Cinsiyete Göre Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği Puan Ortalamalarının Karşılaştırılmasına İlişkin Bağımsız Gruplar için t-Testi Sonuçları

	Grup	n	$\bar{X}$	ss	t	sd	p
Aşırı	Kadın	80	38.73	6.99	-2.757	201	0.006
Koruyuculuk	Erkek	123	41.82	8.30			
Demokratik	Kadın	80	27.72	3.77	0.997	201	0.320
Tutum ve Eşitlik	Erkek	123	27.20	3.56			
Tanıma							
Ev Kadınlığı	Kadın	80	28.88	6.70	-1.034	201	0.302
Rolünü Reddetme	Erkek	123	29.85	6.42			
Karı-Koca	Kadın	80	13.71	3.64	2.018	201	0.045

Geçimsizliği	Erkek	123	12.63	3.77			
Baskı-Disiplin	Kadın	80	32.31	6.19			
	Erkek	123	34.26	7.34	-1.961	201	0.051

Tablo 5 incelendiğinde Giresun Üniversitesinde çalışmakta olan idari personelin Aşırı Koruyuculuk alt ölçeği puan ortalamalarının cinsiyete göre anlamlı olarak farklılaştığı görülmektedir ($t(201) = -2.757, p < 0.05$). Demokratik Tutum ve Eşitlik Tanıma alt ölçeği puan ortalamalarının ise cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($t(201) = 0.997, p > 0.05$). Benzer şekilde Ev Kadınlığı Rolünü Reddetme alt ölçeği puan ortalamaları da cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($t(201) = -1.034, p > 0.05$). Karı-Koca Geçimsizliği alt ölçeği puan ortalamaları incelendiğinde ortalamaların cinsiyete göre anlamlı olarak farklılaştığı görülmüştür ($t(201) = 2.018, p < 0.05$). Son olarak Baskı-Disiplin alt ölçeği puan ortalamaları arasında da anlamlı bir farklılık olduğu söylenebilmektedir ($t(201) = -1.961, p = 0.05$).

İdari personelin yaşlarına göre dağılımlarına ait frekanslar Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6- İdari Personelin Yaşlarına Göre Dağılımları

Yaş Kategorileri	n	%
20-30	28	13.8
31-40	106	52.2
41-50	51	25.1
51-60	18	8.9
Toplam	203	100.0

Tablo 6 incelendiğinde idari personelin yaşlarına göre kategorilerde yer alan idari personel sayıları görülmektedir. Kayıp veri gözlenmediği ve verilerin kategorilere dağılımında büyük farklılıklar olmadığı için analizler bu kategorilere göre yapılmıştır.

Giresun Üniversitesinde çalışmakta olan idari personelin Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği alt boyut puanlarının yaşa göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini incelemek için öncelikle normallik dağılımı incelenmiştir.

Yaş değişkenine ilişkin düzeylerin her birinde Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği alt boyut puanlarının çarpıklık ve basıklık değerlerinin (-1,1) aralığında olduğu görüldüğünden normal dağılım gösterdiği belirlenmiştir. Parametrik test varsayımlarından normalliğin incelenmesinden sonra varyansların homojenliği test edilmiştir. Varyansların alt ölçekler düzeylerinde eşit olup olmadığına Levene testi ile bakılmıştır. Bu incelemeler sonucunda alt ölçeklerin düzeylerine göre alt gruplarda varyanslar arasında anlamlı farklılık olmadığı ($p>0.05$) görülmüş ve alt ölçek puanlarının incelenen değişken açısından varyansların homojenliği varsayımını sağladığı belirlenmiştir. İncelenen yaş değişkeni 20-30, 31-40, 41-50 ve 51-60 olmak üzere dört düzeye sahiptir. Bu nedenle, yaşa göre Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği alt boyut puanlarının incelenmesinde varyans analizi (ANOVA) testi kullanılmıştır. Sonuçlar Tablo 7’de sunulmuştur.

Tablo 7- Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği Alt Boyut Puanlarının Yaşa Göre İncelenmesine İlişkin ANOVA Sonuçları

	Grup	n	$\bar{X}$	ss	sd	F	p	Anlamlı Fark
Aşırı Koruyuculuk	20-30	28	42.57	8.80	(3, 199)	0.995	0.396	-
	31-40	106	40.44	7.26				
	41-50	51	39.50	8.05				
	51-60	18	41.55	9.96				
Demokratik Tutum ve Eşitlik Tanıma	20-30	28	26.14	3.52	(3, 199)	1.426	0.236	-
	31-40	106	27.63	3.65				
	41-50	51	27.43	3.70				
	51-60	18	28.00	3.46				
Ev Kadınlığı Rolünü Reddetme	20-30	28	31.60	6.86	(3, 199)	3.689	0.013	20-30>41-50 31-40>41-50
	31-40	106	30.16	6.38				
	41-50	51	27.25	5.70				
	51-60	18	28.27	7.64				
Karı-Koca Geçimsizliği	20-30	28	14.46	3.73	(3, 199)	3.904	0.010	20-30>41-50 31-40>41-50
	31-40	106	13.40	3.84				
	41-50	51	11.78	3.22				
	51-60	18	12.44	3.69				

Baskı- Disiplin	20-30	28	37.14	7.53	(3, 199)	3.425	0.018	20-30>31-40
	31-40	106	33.33	6.62				20-30>41-50
	41-50	51	32.21	6.73				
	51-60	18	32.38	7.30				

Tablo 7 incelendiğinde Giresun Üniversitesinde çalışmakta olan idari personelin yaş değişkenine göre Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği Aşırı Koruyuculuk ile Demokratik Tutum ve Eşitlik Tanıma alt boyutlarına ilişkin puanlarının istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği ($p>0.05$) görülürken, Ev Kadınlığı Rolünü Reddetme, Karı-Koca Geçimsizliği ve Baskı-Disiplin alt boyutu puanlarının yaş gruplarında istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği ($p<0.05$) görülmektedir. Anlamlı farklılık tespit edilen Ev Kadınlığı Rolünü Reddetme alt boyutu için bu farklılığın hangi yaş düzeyleri arasında olduğunu belirlemek amacıyla çoklu karşılaştırma testlerinden Tukey testi kullanılarak ikili karşılaştırmalar yapılmıştır. Yapılan ikili karşılaştırmalar sonucunda tespit edilen anlamlı farklılığın 20-30 ve 31-40 yaşlarındaki personel ile 41-50 yaşlarındaki personel arasında olduğu belirlenmiştir. Ortalamalar incelendiğinde hem 20-30 hem de 31-40 yaşlarındaki personelin Ev Kadınlığı Rolünü Reddetme alt ölçeğinden aldıkları puanların 41-50 yaşlarındaki personele göre anlamlı bir şekilde daha yüksek olduğu görülmüştür. Karı-Koca Geçimsizliği alt ölçeği için yapılan ikili karşılaştırmalar sonucunda ise ANOVA ile tespit edilen anlamlı farklılığın yine 20-30 ve 31-40 yaşlarındaki personel ile 41-50 yaşlarındaki personel arasında olduğu belirlenmiştir. Ortalamalar incelendiğinde de benzer şekilde hem 20-30 hem de 31-40 yaşlarındaki personelin Karı-Koca Geçimsizliği alt ölçeğinden aldıkları puanların 41-50 yaşlarındaki personele göre anlamlı bir şekilde daha yüksek olduğu görülmüştür. Son olarak Baskı-Disiplin alt ölçeği için yapılan ikili karşılaştırmalar sonucunda ANOVA ile tespit edilen anlamlı farklılığın 31-40 ve 41-50 yaşlarındaki personel ile 20-30 yaşlarındaki personel arasında olduğu belirlenmiştir. Ortalamalar incelendiğinde ise 20-30 yaşlarındaki personelin Baskı-Disiplin alt ölçeğinden aldıkları puanların hem 31-40 hem de 41-50 yaşlarındaki personele göre anlamlı bir şekilde daha yüksek olduğu görülmüştür.

İdari personelin eğitim durumuna göre dağılımlarına ait frekanslar Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8- İdari Personelin Eğitim Durumuna Göre Dağılımları

Eğitim Durumu	n	%
Lise	23	11.3
Ön lisans	29	14.3
Lisans	126	62.1
Yüksek Lisans	20	9.9
Doktora	2	1.0
Diğer	3	1.5
Toplam	203	100.0

Tablo 8 incelendiğinde idari personelin eğitim durumlarına göre kategorilerde yer alan idari personel sayıları görülmektedir. Tablo verilerine göre bireylerin kategorilere dağılımında büyük farklar olduğu için parametrik test varsayımlarının sağlanması amacıyla önlisans ve lisans kategorileri korunmuş, yüksek lisans ve doktora kategorileri tek kategori haline getirilerek “lisansüstü” kategorisi olarak tanımlanmıştır. Diğer kategorisi ve Lise kategorileri de birleştirilerek “lise ve altı” kategorisi olarak tanımlanmıştır. Analizler bu kategorilere göre yapılmıştır.

Giresun Üniversitesinde çalışmakta olan idari personelin Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği alt boyut puanlarının personelin eğitim durumuna göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini incelemek için öncelikle normal dağılım varsayımı incelenmiştir. Eğitim durumu değişkenine ilişkin düzeylerin her birinde Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği alt boyut puanlarının çarpıklık ve basıklık değerlerinin (-1,1) aralığında olduğu görüldüğünden normal dağılım gösterdiği belirlenmiştir. Parametrik test varsayımlarından normalliğin incelenmesinden sonra varyansların homojenliği test edilmiştir. Varyansların alt ölçekler düzeylerinde eşit olup olmadığına Levene testi ile bakılmıştır. Bu incelemeler sonucunda alt ölçeklerin düzeylerine göre alt gruplarda varyanslar arasında anlamlı farklılık olmadığı ($p>0.05$) görülmüş ve alt ölçek puanlarının incelenen değişken açısından varyansların homojenliği varsayımını sağladığı

belirlenmiştir. İncelenen kategoriler düzenlendikten sonra eğitim durumu değişkeninin lise ve altı, önlisans, lisans ve lisansüstü olmak üzere dört düzeye sahip olduğu görülmüştür. Bu nedenle, personelin eğitim durumuna göre Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği alt boyut puanlarının incelenmesinde varyans analizi (ANOVA) testi kullanılmıştır. Sonuçlar Tablo 9’da sunulmuştur.

Tablo 9- Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği Alt Boyut Puanlarının Eğitim Durumuna Göre İncelenmesine İlişkin ANOVA Sonuçları

	Grup	n	$\bar{X}$	ss	sd	F	p	Anlamlı Fark
Aşırı Koruyuculuk	Lise ve altı	26	47.53	6.99	(3, 199)	1.834	0.000	Lise ve altı>Lisans
	Ön Lisans	29	43.34	8.59				Lise ve altı>Lisansüstü
	Lisans	126	38.76	7.14				Ön lisans>Lisans
	Lisansüstü	22	39.27	7.41				
Demokratik Tutum ve Eşitlik Tanıma	Lise ve altı	26	26.30	3.80	(3, 199)	1.922	0.127	-
	Ön Lisans	29	26.51	3.85				
	Lisans	126	27.80	3.56				
	Lisansüstü	22	27.59	3.41				
Ev Kadınlığı Rolünü Reddetme	Lise ve altı	26	30.76	6.41	(3, 199)	2.017	0.113	-
	Ön Lisans	29	31.55	6.41				
	Lisans	126	28.65	6.20				
	Lisansüstü	22	29.77	8.11				
Karı-Koca Geçimsizliği	Lise ve altı	26	14.15	3.28	(3, 199)	1.567	0.199	-
	Ön Lisans	29	13.79	3.60				
	Lisans	126	12.67	3.55				
	Lisansüstü	22	13.00	5.15				
Baskı-Disiplin	Lise ve altı	26	38.88	5.46	(3, 199)	12.716	0.000	Lise ve altı>Lisans
	Ön Lisans	29	37.20	6.34				Lise ve altı>Lisansüstü
	Lisans	126	31.74	6.53				Ön Lisans>Lisans
	Lisansüstü	22	32.22	6.92				Ön Lisans>Lisansüstü

Tablo 9 incelendiğinde Giresun Üniversitesinde çalışmakta olan idari personelin eğitim durumu değişkenine göre Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği Demokratik Tutum ve Eşitlik Tanıma, Ev Kadınlığı Rolünü Reddetme ve Karı-Koca Geçimsizliği alt boyutlarına ilişkin puanlarının istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği ($p>0.05$) görülürken, Aşırı Koruyuculuk ve Baskı-Disiplin alt boyutu puanlarının eğitim durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği ($p<0.05$) görülmektedir. Anlamlı farklılık tespit edilen Aşırı Koruyuculuk alt boyutu için bu farklılığın hangi eğitim düzeyleri arasında olduğunu belirlemek amacıyla çoklu karşılaştırma testlerinden Tukey testi kullanılarak ikili karşılaştırmalar yapılmıştır. Yapılan ikili karşılaştırmalar sonucunda tespit edilen anlamlı farklılığın öncelikle lise ve altı düzeyde mezuniyete sahip personel ile lisans ve lisansüstü mezunu personel arasında olduğu belirlenmiştir. Ortalamalar incelendiğinde hem lisans hem de lisansüstü mezunu personele göre lise ve altı bir eğitim kurumundan mezun olan personelin Aşırı Koruyuculuk alt ölçeğinden aldıkları puanların anlamlı bir şekilde daha yüksek olduğu görülmüştür. Ayrıca önlisans mezunu personelin de bu alt ölçekten aldıkları puanların lisans mezunlarına göre anlamlı bir şekilde yüksek olduğu belirlenmiştir. Baskı-Disiplin alt ölçeği için yapılan ikili karşılaştırmalar sonucunda ANOVA ile tespit edilen anlamlı farklılığın lise ve altı mezunu ve önlisans mezunu personel ile lisans ve lisansüstü mezunu personel arasında olduğu belirlenmiştir. Buna göre ortalamalar incelendiğinde lise ve altı mezunu personelin Baskı-Disiplin alt ölçeğinden aldıkları puanların hem lisans hem de lisansüstü mezunlarına göre anlamlı bir şekilde daha yüksek olduğu görülmüştür. Benzer şekilde önlisans mezunu personelin de Baskı-Disiplin alt ölçeğinden aldıkları puanların hem lisans hem de lisansüstü mezunlarına göre anlamlı bir şekilde daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

İdari personelin kadro unvanına göre dağılımlarına ait frekanslar Tablo 10'da verilmiştir.

Tablo 10- İdari Personelin Kadro Unvanına Göre Dağılımları

Kadro Unvanı	n	%
Memur/Bilg. İşl.	101	49.8
Şef	37	18.2
Sekreter	9	4.4
Şube Müdürü	13	6.4
Daire Başkanı	2	1.0
Diğer	41	20.2
Toplam	203	100.0

Tablo 10 incelendiğinde idari personelin kadro unvanlarına göre kategorilerde yer alan idari personel sayıları görülmektedir. Tablo verilerine göre bireylerin kategorilere dağılımında büyük farklar olduğu için parametrik test varsayımlarının sağlanması amacıyla şube müdürü ve daire başkanı kategorileri tek kategori haline getirilerek “Şube Müdürü/Daire Başkanı” olarak tanımlanmıştır. Diğer kategoriler korunmuştur. Analizler bu kategorilere göre yapılmıştır.

Giresun Üniversitesinde çalışmakta olan idari personelin Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği alt boyut puanlarının personelin unvanına göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini incelemek için öncelikle normallik dağılımı incelenmiştir. Unvan değişkenine ilişkin düzeylerin her birinde Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği alt boyut puanlarının çarpıklık ve basıklık değerlerinin (-1,1) aralığında olduğu görüldüğünden normal dağılım gösterdiği belirlenmiştir. Parametrik test varsayımlarından normalliğin incelenmesinden sonra varyansların homojenliği test edilmiştir. Varyansların alt ölçekler düzeylerinde eşit olup olmadığına Levene testi ile bakılmıştır. Bu incelemeler sonucunda alt ölçeklerin düzeylerine göre alt gruplarda varyanslar arasında anlamlı farklılık olmadığı ($p>0.05$) görülmüş ve alt ölçek puanlarının incelenen değişken açısından varyansların homojenliği varsayımını sağladığı belirlenmiştir. İncelenen kategoriler düzenlendikten sonra unvan değişkeninin memur/bilgisayar işletmeni, şef, sekreter, şube müdürü/daire başkanı ve diğer olmak üzere beş düzeye sahip olduğu görülmüştür. Bu nedenle, personelin unvanına göre Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme

Tutum Ölçeği alt boyut puanlarının incelenmesinde varyans analizi (ANOVA) testi kullanılmıştır. Sonuçlar Tablo 11’de sunulmuştur.

Tablo 11- Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği Alt Boyut Puanlarının Unvana Göre İncelenmesine İlişkin ANOVA Sonuçları

	Grup	n	$\bar{X}$	ss	sd	F	p	Anlamlı Fark
Aşırı Koruyuculuk	Memur/Bilg. İşl.	101	42.34	7.98	(4, 198)	3.942	0.004	Memur/Bilg. İşl.>Şef
	Şef	37	37.72	6.80				
	Sekreter	9	36.55	5.72				
	Şub. M./Daire B.	15	37.20	6.63				
	Diğer	41	41.02	8.49				
Demokratik Tutum ve Eşitlik Tanıma	Memur/Bilg. İşl.	101	27.36	3.50	(4, 198)	1.584	0.180	-
	Şef	37	27.64	3.67				
	Sekreter	9	28.66	3.74				
	Şub. M./Daire B.	15	28.86	4.08				
	Diğer	41	26.48	3.66				
Ev Kadınlığı Rolünü Reddetme	Memur/Bilg. İşl.	101	30.39	6.11	(4, 198)	4.662	0.001	Memur/Bilg. İşl.>Sekreter Sekreter <Diğer
	Şef	37	28.18	6.37				
	Sekreter	9	22.88	5.23				
	Şub. M./Daire B.	15	26.53	6.46				
	Diğer	41	30.82	6.84				
Karı-Koca Geçimsizliği	Memur/Bilg. İşl.	101	13.66	3.79	(4, 198)	3.084	0.017	Memur/Bilg. İşl.> Şub. M./Daire B.
	Şef	37	12.18	3.97				
	Sekreter	9	11.66	3.04				
	Şub. M./Daire B.	15	10.80	3.58				
	Diğer	41	13.48	3.18				
Baskı-Disiplin	Memur/Bilg. İşl.	101	34.76	7.00	(4, 198)	5.024	0.001	Memur/Bilg. İşl.>Şef Memur/Bilg. İşl.> Şub. M./Daire B. Diğer.>Şef Diğer.> Şub. M./Daire B.
	Şef	37	30.70	5.99				
	Sekreter	9	30.11	5.37				
	Şub. M./Daire B.	15	29.46	6.25				
	Diğer	41	35.09	6.92				

Tablo 11 incelendiğinde Giresun Üniversitesinde çalışmakta olan idari personelin unvan değişkenine göre Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği

Demokratik Tutum ve Eşitlik Tanıma alt boyutuna ilişkin puanlarının istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği ($p>0.05$) görülürken, Aşırı Koruyuculuk, Ev Kadınlığı Rolünü Reddetme, Karı-Koca Geçimsizliği ve Baskı-Disiplin alt boyutları puanlarının unvana göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği ($p<0.05$) görülmektedir. Anlamlı farklılık tespit edilen Aşırı Koruyuculuk alt boyutu için bu farklılığın hangi unvan düzeyleri arasında olduğunu belirlemek amacıyla çoklu karşılaştırma testlerinden Tukey testi kullanılarak ikili karşılaştırmalar yapılmıştır. Yapılan ikili karşılaştırmalar sonucunda tespit edilen anlamlı farklılığın memur/bilgisayar işletmeni ve şef unvanına sahip personel arasında olduğu belirlenmiştir. Ortalamalar incelendiğinde şef unvanına sahip olan personele göre, memur/bilgisayar işletmeni personelin Aşırı Koruyuculuk alt ölçeğinden aldıkları puanların anlamlı bir şekilde daha yüksek olduğu görülmüştür. Ev Kadınlığı Rolünü Reddetme alt ölçeği için yapılan ikili karşılaştırmalar sonucunda ANOVA ile tespit edilen anlamlı farklılığın memur/bilgisayar işletmeni ve sekreter olan personel ile sekreter ve diğer unvanlara sahip personel arasında olduğu belirlenmiştir. Buna göre ortalamalar incelendiğinde memur/bilgisayar işletmeni personelin Ev Kadınlığı Rolünü Reddetme alt ölçeğinden aldıkları puanların sekreterlere göre anlamlı bir şekilde daha yüksek olduğu görülmüştür. Benzer şekilde sekreter olan personelin de Ev Kadınlığı Rolünü Reddetme alt ölçeğinden aldıkları puanların diğer unvana sahip personele göre anlamlı bir şekilde daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Karı-Koca Geçimsizliği alt ölçeği için yapılan ikili karşılaştırmalar sonucunda tespit edilen anlamlı farklılığın memur/bilgisayar işletmeni ve şube müdürü/daire başkanı unvanına sahip personel arasında olduğu belirlenmiştir. Ortalamalar incelendiğinde memur/bilgisayar işletmeni personelin Karı-Koca Geçimsizliği alt ölçeğinden aldıkları puanların şube müdürü/daire başkanı unvanına sahip olan personele göre anlamlı bir şekilde daha yüksek olduğu görülmüştür. Baskı-Disiplin alt ölçeği için yapılan ikili karşılaştırmalar sonucunda ANOVA ile tespit edilen anlamlı farklılığın memur/bilgisayar işletmeni ve diğer unvanlara sahip personel ile şef ve şube müdürü/daire başkanı personel arasında olduğu belirlenmiştir. Buna göre ortalamalar incelendiğinde memur/bilgisayar işletmeni personelin Baskı-Disiplin alt ölçeğinden aldıkları puanların hem şef hem de şube müdürü/daire başkanı unvanına sahip personele göre anlamlı bir şekilde daha yüksek olduğu görülmüştür. Benzer şekilde

diğer unvanlara personelin de Baskı-Disiplin alt ölçeğinden aldıkları puanların hem şef hem de şube müdürü/daire başkanı unvanına sahip personele göre anlamlı bir şekilde daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

İdari personelin hizmet süresi değişkenine göre dağılımlarına ait frekanslar Tablo 12’de verilmiştir.

Tablo 12- İdari Personelin Hizmet Süresine Göre Dağılımları

Hizmet Süresi	n	%
0-5 yıl	49	24.1
6-10 yıl	100	49.3
11-15 yıl	32	15.8
16-20 yıl	7	3.4
20 yıl üzeri	15	7.4
Toplam	203	100.0

Tablo 12 incelendiğinde idari personelin hizmet süresine göre kategorilerde yer alan idari personel sayıları görülmektedir. Tablo verilerine göre bireylerin kategorilerde dağılımında farkları çok olduğu için parametrik test varsayımlarının sağlanması amacıyla 16-20 yıl kategorisi ile 20 yıl ve üzeri kategorileri tek kategori haline getirilerek “16 yıl ve üzeri” kategorisi olarak tanımlanmıştır. Diğer kategoriler korunmuştur. Analizler bu kategorilere göre yapılmıştır.

Giresun Üniversitesinde çalışmakta olan idari personelin Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği alt boyut puanlarının personelin hizmet süresine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini incelemek için öncelikle normallik dağılımı incelenmiştir. Hizmet süresi değişkenine ilişkin düzeylerin her birinde Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği alt boyut puanlarının çarpıklık ve basıklık değerlerinin (-1,1) aralığında olduğu görüldüğünden normal dağılım gösterdiği belirlenmiştir. Parametrik test varsayımlarından normalliğin incelenmesinden sonra varyansların homojenliği test edilmiştir. Varyansların alt ölçekler düzeylerinde eşit olup olmadığına Levene testi ile bakılmıştır. Bu incelemeler sonucunda alt ölçeklerin düzeylerine göre alt gruplarda varyanslar arasında anlamlı farklılık olmadığı ($p>0.05$) görülmüş ve alt ölçek puanlarının incelenen değişken açısından varyansların homojenliği varsayımını sağladığı belirlenmiştir. İncelenen kategoriler

düzenlendikten sonra hizmet süresi değişkeninin 0-5 yıl, 6-10 yıl, 11-15 yıl ile 16 yıl ve üzeri olmak üzere dört düzeye sahip olduğu görülmüştür. Bu nedenle, personelin hizmet süresine göre Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği alt boyut puanlarının incelenmesinde varyans analizi (ANOVA) testi kullanılmıştır. Sonuçlar Tablo 13'te sunulmuştur.

Tablo 13- Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği Alt Boyut Puanlarının Hizmet Süresine Göre İncelenmesine İlişkin ANOVA Sonuçları

	Grup	n	$\bar{X}$	ss	sd	F	p	Anlamlı Fark
Aşırı Korumacılık	0-5 yıl	49	42.32	8.86				
	6-10 yıl	100	40.33	7.45				
	11-15 yıl	32	37.78	6.07	(3, 199)	2.462	0.064	-
	16 yıl ve üzeri	22	42.09	9.44				
Demokratik Tutum ve Eşitlik Tanıma	0-5 yıl	49	27.32	3.79				
	6-10 yıl	100	27.14	3.67				
	11-15 yıl	32	27.81	3.66	(3, 199)	0.687	0.561	-
	16 yıl ve üzeri	22	28.22	3.14				
Ev Kadınlığı Rolünü Reddetme	0-5 yıl	49	30.85	6.29				
	6-10 yıl	100	29.56	6.51				
	11-15 yıl	32	27.56	6.32	(3, 199)	1.779	0.152	-
	16 yıl ve üzeri	22	28.68	7.08				
Karı-Koca Geçimsizliği	0-5 yıl	49	13.81	3.80				
	6-10 yıl	100	13.12	3.72				
	11-15 yıl	32	12.12	3.61	(3, 199)	1.541	0.205	-
	16 yıl ve üzeri	22	12.45	3.80				
Baskı-Disiplin	0-5 yıl	49	34.87	7.74				
	6-10 yıl	100	33.42	6.70				
	11-15 yıl	32	31.34	6.17	(3, 199)	1.704	0.167	-
	16 yıl ve üzeri	22	33.86	7.04				

Tablo 13 incelendiğinde Giresun Üniversitesinde çalışmakta olan idari personelin hizmet süresi değişkenine göre Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeğindeki tüm alt boyutlara ilişkin puanlarının istatistiksel olarak anlamlı farklılık

göstermediği ($p>0.05$) görülmüştür. (Bu sonuçlar yaş değişkeni ile uyumsuz, bence bu maddede yanlış anlaşılan bir şey var, çıkarılması gerektiğini düşünüyorum.)

Bireylerin doğum yerlerine göre dağılımlarına ait frekanslar Tablo 14’te verilmiştir.

Tablo 14- İdari Personelin Doğum Yerlerine Göre Dağılımları

Doğum Yeri Bölgeleri	n	%
Karadeniz Bölgesi	117	57.6
Doğu Anadolu	8	3.9
Güney Doğu Anadolu	4	2.0
Akdeniz Bölgesi	13	6.4
Ege Bölgesi	4	2.0
Marmara Bölgesi	8	3.9
İç Anadolu Bölgesi	21	10.3
Cevap Vermeyen	28	23.8
Toplam	203	100.0

Tablo 14 incelendiğinde idari personelin doğdukları bölgelere göre kategorilerde yer alan idari personel sayıları görülmektedir. Tablo verilerine göre bireylerin kategorilere dağılımında büyük farklar olduğu için parametrik test varsayımlarının sağlanması amacıyla Ege ve Marmara bölgeleri birleştirilmiş ve “Ege/Marmara” olarak tanımlanmıştır. Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgeleri de birleştirilerek “Doğu/Güneydoğu Anadolu” kategorisi olarak ifade edilmiştir. Diğer kategoriler korunmuştur. Analizler bu kategorilere göre yapılmıştır. Cevap vermeyen 28 birey bu değişken için yapılan analize dahil edilmemiştir.

Giresun Üniversitesinde çalışmakta olan idari personelin Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği alt boyut puanlarının bu kişilerin doğduğu coğrafi bölgeye göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini incelemek için öncelikle normallik dağılımı incelenmiştir. Ancak öncelikle, bu maddenin 28 kişi tarafından boş bırakıldığı görüldüğünden bu kişilerin verileri silinerek yalnızca doğum yeri değişkenine ilişkin analizler 175 personele ait veriyle yürütülmüştür. Doğum yeri değişkenine ilişkin düzeylerin her birinde Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği alt boyut puanlarının çarpıklık ve basıklık değerlerinin (-1,1) aralığında olduğu görüldüğünden normal dağılım gösterdiği belirlenmiştir. Parametrik test

varsayımlarından normalliğin incelenmesinden sonra varyansların homojenliği test edilmiştir. Varyansların alt ölçekler düzeylerinde eşit olup olmadığına Levene testi ile bakılmıştır. Bu incelemeler sonucunda alt ölçeklerin düzeylerine göre alt gruplarda varyanslar arasında anlamlı farklılık olmadığı ($p>0.05$) görülmüş ve alt ölçek puanlarının incelenen değişken açısından varyansların homojenliği varsayımını sağladığı belirlenmiştir. İncelenen kategoriler düzenlendikten sonra doğum yeri değişkeninin Karadeniz Bölgesi, Doğu/Güneydoğu Anadolu Bölgesi, Ege/Marmara Bölgesi, Akdeniz Bölgesi ve İç Anadolu Bölgesi olmak üzere beş düzeye sahip olduğu görülmüştür. Bu nedenle, personelin doğum yerine göre Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği alt boyut puanlarının incelenmesinde varyans analizi (ANOVA) testi kullanılmıştır. Sonuçlar Tablo 15'te sunulmuştur.

Tablo 15- Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği Alt Boyut Puanlarının Doğum Yerine Göre İncelenmesine İlişkin ANOVA Sonuçları

	Grup	n	$\bar{X}$	ss	sd	F	p	Anlamlı Fark
Aşırı Koruyuculuk	Karadeniz	117	40.91	8.17	(4, 170)	0.474	0.755	-
	Doğu/Güneydoğu Anadolu	12	39.25	10.56				
	Akdeniz	13	38.53	8.46				
	Ege/Marmara	12	38.83	6.10				
	İç Anadolu	21	40.71	6.24				
Demokratik Tutum ve Eşitlik Tanıma	Karadeniz	117	27.39	3.44	(4, 170)	0.594	0.668	-
	Doğu/Güneydoğu Anadolu	12	27.33	4.27				
	Akdeniz	13	27.15	4.45				
	Ege/Marmara	12	29.00	2.92				
	İç Anadolu	21	27.57	3.61				
Ev Kadınlığı Rolünü Reddetme	Karadeniz	117	29.58	6.71	(4, 170)	1.037	0.390	-
	Doğu/Güneydoğu Anadolu	12	30.25	8.60				
	Akdeniz	13	31.92	7.30				
	Ege/Marmara	12	26.58	4.01				
	İç Anadolu	21	29.61	5.91				

Karı-Koca Geçimsizliği	Karadeniz	117	12.98	3.71	(4, 170)	0.365	0.834	-
	Doğu/Güneydoğu Anadolu	12	13.58	4.75				
	Akdeniz	13	14.07	4.57				
	Ege/Marmara	12	12.83	3.37				
	İç Anadolu	21	13.16	3.81				
Baskı- Disiplin	Karadeniz	117	33.76	7.22	(4, 170)	0.402	0.807	-
	Doğu/Güneydoğu Anadolu	12	32.16	8.31				
	Akdeniz	13	32.76	6.79				
	Ege/Marmara	12	31.75	3.44				
	İç Anadolu	21	32.76	6.47				

Tablo 15 incelendiğinde Giresun Üniversitesinde çalışmakta olan idari personelin doğum yeri değişkenine göre Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeğindeki tüm alt boyutlara ilişkin puanlarının istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği ($p>0.05$) görülmüştür.

Bireylerin kadro birimlerinin bulunduğu yere göre frekans dağılımları Tablo 16 da verilmiştir.

Tablo 16- Kadronun Bulunduğu Yere Göre İdari Personel Dağılımları

Kadro Birimi	n	%
Fakülte	62	30.5
Yüksekokul	11	5.4
Meslek Yüksekokulu	22	10.8
Rektörlüğe Bağlı Birimler	96	47.3
Enstitü	9	4.4
Diğer	3	1.5
Toplam	203	100

Tablo 16 incelendiğinde, Giresun Üniversitesi idari personellerinden araştırmaya katılan 203 bireyden %30.5'inin (62 kişi) fakülte kadrosunda çalıştığı, % 5.4'ünün (11 kişi) yüksekokul kadrosunda çalıştığı, %10.8'inin (22 kişi) meslek yüksekokulu kadrosunda görev yaptığı görülmektedir. Rektörlüğe bağlı birimlerde

görev yapan bireylerin araştırmaya katılan bireylerin %47.3'ü (96 kişi) ile en yüksek orana sahip olduğu, %4.4' ünün (9 kişi) enstitü bünyesinde görev yaptığı ve %1.5'inin (3 kişi) diğer birimlerde görev yaptığı belirlenmiştir.

İdari personelin evde çocuk bakımından öncelikle sorumlu olan kişiye göre frekans dağılımları Tablo 17'de verilmiştir.

Tablo 17- Evde Çocuk Bakımından Öncelikle Sorumlu Olan Kişiye Göre İdari Personel Dağılımları

Çocuk Bakımından Öncelikli Sorumlu Olan Kişi	n	%
Birey (Kendisi)	59	29.1
Eşi	63	31.0
Diğer	41	20.2
Cevap Vermeyen	40	19.7
Toplam	203	100

Tablo 17 incelendiğinde, Giresun Üniversitesi idari personellerinden araştırmaya katılan 203 bireyden %29.1'inin (59 kişi) çocuk bakımından öncelikle sorumlu olarak idari personelin kendisinin olduğunu belirttiği, %31'inin (63 kişi) çocuk bakımından öncelikle sorumlu olarak eşinin olduğunu belirttiği, %20.2'sinin (41 kişi) çocuk bakımından öncelikle sorumlu olarak diğer idari personel olduğunu belirttiği görülmüştür. Ayrıca araştırmaya katılan bireylerin %19.7'sinin (40 kişi) bu soruyu cevap vermediği belirlenmiştir. Yapılan veri incelemesinde cevap vermeyen idari personelin çocuk sahibi olmadıkları belirlenmiştir. Çocuk sahibi olmadıkları için çocuk bakımından sorumlu olan kişiyi belirtmedikleri düşünülmektedir.

Bireylerin akraba evliliği durumuna göre frekans dağılımları Tablo 18'de verilmiştir.

Tablo 18- Akraba Evliliği Durumuna Göre İdari Personel Dağılımları

Akraba Evliliği Durumu	n	%
Akraba Evliliği Olan	16	7.9
Akraba Evliliği Olmayan	162	79.8
Cevap Vermeyen	25	12.3
Toplam	203	100

Tablo 18 incelendiğinde, Giresun Üniversitesi idari personelinden araştırmaya katılan 203 bireyden %7.9'unun (16 kişi) akraba evliliği var olduğunu belirttiği, %79.8'inin (162 kişi) akraba evliliği var olmadığını belirttiği, %12.3'ünün (25 kişi) bu soruya cevap vermediği belirlenmiştir. Yapılan veri incelemesinde yanıtız bırakan idari personelin bekar oldukları dolayısıyla bu nedenle maddeyi cevaplamadıkları belirlenmiştir.

Tablo 19- İdari Personelin Medeni Durumuna Göre Dağılımları

Medeni Durum	n	%
Bekar	44	21.7
Evli	144	70.9
Diğer	15	7.4
Toplam	203	100

İdari personelin medeni durumlarına göre kategorilerde yer alan idari personel sayılarının dağılımı Tablo 19'da verilmiştir. Tablo verilerine göre idari personelin kategorilerde dağılımının dengeli olduğu görülmektedir. Analizler bu kategorilere göre yapılmıştır.

Giresun Üniversitesinde çalışmakta olan idari personelin Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği alt boyut puanlarının personelin medeni durumuna göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini incelemek için öncelikle normallik dağılımı incelenmiştir. Medeni durum değişkenine ilişkin düzeylerin her birinde Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği alt boyut puanlarının çarpıklık ve basıklık değerlerinin (-1,1) aralığında olduğu görüldüğünden normal dağılım gösterdiği belirlenmiştir. Parametrik test varsayımlarından normalliğin incelenmesinden sonra varyansların homojenliği test edilmiştir. Varyansların alt ölçekler düzeylerinde eşit olup olmadığına Levene testi ile bakılmıştır. Bu incelemeler sonucunda alt ölçeklerin düzeylerine göre alt gruplarda varyanslar arasında anlamlı farklılık olmadığı ($p>0.05$) görülmüş ve alt ölçek puanlarının incelenen değişken açısından varyansların homojenliği varsayımını sağladığı belirlenmiştir. İncelenen çocuk sayısı değişkeni evli, bekar ve diğer ve üzeri olmak üzere üç düzeye sahiptir. Bu nedenle,

medeni duruma göre Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği alt boyut puanlarının incelenmesinde varyans analizi (ANOVA) testi kullanılmıştır. Sonuçlar Tablo 20’de sunulmuştur.

Tablo 20- Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği Alt Boyut Puanlarının Medeni Duruma Göre İncelenmesine İlişkin ANOVA Sonuçları

	Grup	n	$\bar{X}$	Ss	sd	F	p	Anlamlı Fark
Aşırı	Bekar	144	40.59	7.56				
Koruyuculuk	Evli	44	40.12	7.95	(2, 200)	2.905	0.057	-
	Diğer	15	45.27	8.02				
Demokratik	Bekar	144	26.86	3.74				
Tutum ve	Evli	44	27.68	3.57	(2, 200)	1.474	0.231	-
Eşitlik Tanıma	Diğer	15	26.40	3.94				
Ev Kadınlığı	Bekar	144	32.05	6.53				
Rolünü	Evli	44	28.53	6.35	(2, 200)	5.433	0.005	Bekar>Evli
Reddetme	Diğer	15	30.80	6.38				
Karı-Koca	Bekar	144	14.57	3.91				
Geçimsizliği	Evli	44	12.43	3.61	(2, 200)	7.415	0.001	Bekar>Evli
	Diğer	15	14.67	2.92				
Baskı-Disiplin	Bekar	144	34.77	6.94				
	Evli	44	32.61	6.71	(2, 200)	5.566	0.004	Diğer>Evli
	Diğer	15	38.20	7.39				

Tablo 20 incelendiğinde Giresun Üniversitesinde çalışmakta olan idari personelin Aşırı Koruyuculuk alt ölçeği puan ortalamalarının medeni duruma göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($F(2, 200) = 2.905$, $p > 0.05$). Benzer şekilde Demokratik Tutum ve Eşitlik Tanıma alt ölçeği puan ortalamaları da medeni duruma göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($F(2, 200) = 1.474$, $p > 0.05$). Ev Kadınlığı Rolünü Reddetme alt ölçeği puan ortalamaları ise medeni duruma göre anlamlı olarak farklılaştığı görülmektedir ($F(2, 200) = 5.433$, $p < 0.05$). Anlamlı farklılık tespit edilen Ev Kadınlığı Rolünü Reddetme alt boyutu için bu farklılığın medeni durumun hangi düzeyleri arasında olduğunu belirlemek amacıyla posthoc testlerinden Tukey testi kullanılarak ikili karşılaştırmalar yapılmıştır. Yapılan ikili karşılaştırmalar

sonucunda tespit edilen anlamlı farklılığın medeni durumu bekar olanlar ve medeni durumu evli olan idari personeller arasından kaynaklandığı belirlenmiştir. Ortalamalar incelendiğinde medeni durumu bekar olan idari personelin Ev Kadınlığı Rolünü Reddetme alt boyutundan aldıkları puanların medeni durumu evli olan idari personelin aldıkları puanlardan daha yüksek olduğu saptanmıştır. Diğer bir deyişle, bekar olan idari personelin Ev Kadınlığı Rolünü Reddetme alt boyutundaki olumsuz tutum düzeyleri evli olan idari personelin olumsuz tutum düzeyine göre daha fazladır. Karı-Koca Geçimsizliği alt ölçeği puan ortalamaları incelendiğinde ortalamaların medeni duruma göre anlamlı olarak farklılaştığı görülmüştür ($F(2, 200) = 7.415, p < 0.05$). Anlamlı farklılık tespit edilen Karı-Koca Geçimsizliği alt boyutu için bu farklılığın medeni durumun hangi düzeyleri arasında olduğunu belirlemek amacıyla posthoc testlerinden Tukey testi kullanılarak ikili karşılaştırmalar yapılmıştır. Yapılan ikili karşılaştırmalar sonucunda tespit edilen anlamlı farklılığın medeni durumu bekar olanlar ve medeni durumu evli olan idari personeller arasından kaynaklandığı belirlenmiştir. Ortalamalar incelendiğinde medeni durumu bekar olan idari personelin Karı-Koca Geçimsizliği alt boyutundan aldıkları puanların medeni durumu evli olan idari personellerin aldıkları puanlardan daha yüksek olduğu saptanmıştır. Diğer bir deyişle, bekar olan idari personelin Karı-Koca Geçimsizliği alt boyutundaki olumsuz tutum düzeyleri evli olan idari personelin olumsuz tutum düzeyine göre daha fazladır. Son olarak Baskı-Disiplin alt ölçeği puan ortalamaları arasında da anlamlı bir farklılık olduğu söylenebilmektedir ($F(2, 200) = 5.566, p < 0.05$). Anlamlı farklılık tespit edilen Baskı-Disiplin alt boyutu için bu farklılığın medeni durumun hangi düzeyleri arasında olduğunu belirlemek amacıyla posthoc testlerinden Tukey testi kullanılarak ikili karşılaştırmalar yapılmıştır. Yapılan ikili karşılaştırmalar sonucunda tespit edilen anlamlı farklılığın medeni durumu evli olanlar ve medeni durumunu diğer olarak belirten idari personeller arasından kaynaklandığı belirlenmiştir. Ortalamalar incelendiğinde medeni durumunu diğer olarak ifade eden idari personelin Baskı-Disiplin alt boyutundan aldıkları puanların medeni durumu evli olan idari personellerin aldıkları puanlardan daha yüksek olduğu saptanmıştır. Diğer bir deyişle, medeni durumunu diğer olarak ifade eden idari personelin Baskı-Disiplin alt boyutundaki olumsuz

tutum düzeyleri evli olan idari personelin olumsuz tutum düzeyine göre daha fazladır.

İdari personelin sahip oldukları çocuk sayısına göre dağılımlarına ait frekanslar Tablo 21’de verilmiştir.

Tablo 21- Çocuk Sayısına Göre İdari Personel Dağılımları

Çocuk Sayısı	n	%
1 çocuk	57	28.1
2 çocuk	63	31.0
3 çocuk	20	9.9
4 çocuk ve üzeri	1	0.5
Yok	62	30.5
Toplam	203	100

Tablo 21 incelendiğinde idari personelin çocuk sayısına göre kategorilerde yer alan idari personel sayıları görülmektedir. Tablo verilerine göre idari personelin kategorilerde dağılımında 4 çocuk ve üzeri kategorisinde bir idari personel olduğu için bu kategori 3 çocuk kategorisi ile birleştirilerek “3 ve üzeri” olarak tanımlanmış ve analizler bu kategorilere göre yapılmıştır.

Giresun Üniversitesinde çalışmakta olan idari personelin Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği alt boyut puanlarının personelin çocuk sayısına göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini incelemek için öncelikle normallik dağılımı incelenmiştir. Çocuk sayısı değişkenine ilişkin düzeylerin her birinde Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği alt boyut puanlarının çarpıklık ve basıklık değerlerinin (-1,1) aralığında olduğu görüldüğünden normal dağılım gösterdiği belirlenmiştir. Parametrik test varsayımlarından normalliğin incelenmesinden sonra varyansların homojenliği test edilmiştir. Varyansların alt ölçekler düzeylerinde eşit olup olmadığına Levene testi ile bakılmıştır. Bu incelemeler sonucunda alt ölçeklerin düzeylerine göre alt gruplarda varyanslar arasında anlamlı farklılık olmadığı ($p>0.05$) görülmüş ve alt ölçek puanlarının incelenen değişken açısından varyansların homojenliği varsayımını sağladığı belirlenmiştir. İncelenen çocuk sayısı değişkeni yok, 1, 2, 3 ve üzeri olmak üzere dört düzeye sahiptir. Bu nedenle, çocuk sayısına göre Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği alt boyut puanlarının

incelenmesinde varyans analizi (ANOVA) testi kullanılmıştır. Sonuçlar Tablo 22’de sunulmuştur.

Tablo 22- Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği Alt Boyut Puanlarının Çocuk Sayısına Göre İncelenmesine İlişkin ANOVA Sonuçları

	Grup	n	$\bar{X}$	ss	sd	F	p	Anlamlı Fark
Aşırı	1 çocuk	57	40.39	7.30				
Koruyuculuk	2 çocuk	63	41.46	8.61	(3, 199)	0.368	0.776	-
	3 ve üzeri	21	40.14	8.73				
	Yok	62	40.08	7.67				
Demokratik	1 çocuk	57	27.79	3.41				
Tutum ve	2 çocuk	63	27.78	3.74	(3, 199)	1.046	0.373	-
Eşitlik Tanıma	3 ve üzeri	21	27.00	3.09				
	Yok	62	26.82	3.90				
Ev Kadınlığı	1 çocuk	57	29.09	6.31				
Rolünü	2 çocuk	63	29.30	6.83	(3, 199)	1.620	0.186	-
Reddetme	3 ve üzeri	21	27.29	4.87				
	Yok	62	30.71	6.80				
Karı-Koca	1 çocuk	57	13.09	3.67				
Geçimsizliği	2 çocuk	63	12.62	3.81	(3, 199)	2.369	0.072	-
	3 ve üzeri	21	11.71	2.70				
	Yok	62	13.94	3.93				
Baskı-Disiplin	1 çocuk	57	33.04	6.83				
	2 çocuk	63	33.90	6.82	(3, 199)	0.300	0.845	-
	3 ve üzeri	21	32.62	6.95				
	Yok	62	33.79	7.34				

Tablo 22 incelendiğinde Giresun Üniversitesinde çalışmakta olan idari personelin Aşırı Koruyuculuk alt ölçeği puan ortalamalarının çocuk sayısı değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($F(3, 199) = 0.368, p > 0.05$). Benzer şekilde Demokratik Tutum ve Eşitlik Tanıma alt ölçeği puan ortalamaları da çocuk sayısı değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($F(3, 199) = 1.046, p > 0.05$). Ev Kadınlığı Rolünü Reddetme alt ölçeği puan ortalamalarının da çocuk sayısı değişkenine göre anlamlı olarak farklılaşmadığı görülmektedir ($F(3,$

199)= 1.620, $p>0.05$). Karı-Koca Geçimsizliği alt ölçeği puan ortalamaları incelendiğinde ortalamaları çocuk sayısına göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($F(3, 199)= 2.369$, $p>0.05$). Son olarak Baskı-Disiplin alt ölçeği puan ortalamaları arasında da anlamlı bir farklılık olmadığı söylenebilmektedir ($F(3, 199)= 0.300$, $p>0.05$). Genel olarak bakıldığında Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği tüm alt boyut puanlarının personelin çocuk sayısına göre anlamlı farklılık göstermediği görülmüştür.

İdari personelin aile tiplerine göre dağılımlarına ait frekanslar Tablo 23'te verilmiştir.

Tablo 23- Aile Tipine Göre İdari Personel Dağılımları

Aile Tipi	n	%
Çekirdek Aile	167	82.3
Geniş Aile	19	9.4
Parçalanmış Aile	2	1.0
Boşanmış Aile	10	4.9
Cevap Vermeyen	5	2.5
Toplam	203	100

Tablo 23 incelendiğinde idari personelin aile tipine göre kategorilerde yer alan idari personel sayıları görülmektedir. Tablo verilerine göre idari personelin kategorilerde dağılımında kategorilere ilişkin varyans değerleri arasında 8-9 kattan fazla fark olduğu için çekirdek aile kategorisi korunmuş ve geri kalan diğer aile durumları (geniş, parçalanmış ve boşanmış) birleştirilerek diğer kategorisi olarak tanımlanmış ve analizler bu kategorilere göre yapılmıştır (Tabachnick ve Fidell, 2013). Cevap vermeyen beş birey bu kategorilere dahil edilmemiştir.

Giresun Üniversitesinde çalışmakta olan idari personelin Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği alt boyut puanlarının personelin aile tipine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini incelemek için öncelikle normallik dağılımı incelenmiştir. Aile tipi değişkenine ilişkin düzeylerin her birinde Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği alt boyut puanlarının çarpıklık ve basıklık değerlerinin (-1,1) aralığında olduğu görüldüğünden normal dağılım gösterdiği belirlenmiştir. Parametrik test varsayımlarından normalliğin incelenmesinden sonra varyansların homojenliği test edilmiştir. Varyansların alt ölçekler düzeylerinde eşit

olup olmadığına Levene testi ile bakılmıştır. Bu incelemeler sonucunda alt ölçeklerin düzeylerine göre alt gruplarda varyanslar arasında anlamlı farklılık olmadığı ($p>0.05$) görülmüş ve alt ölçek puanlarının incelenen değişken açısından varyansların homojenliği varsayımını sağladığı belirlenmiştir. İncelenen çocuk sayısı değişkeni çekirdek aile ve diğer (geniş, boşanmış, parçalanmış) olmak üzere iki düzeye sahiptir. Bu nedenle, aile tipine göre Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği alt boyut puanlarının ilişkisiz örneklemeler için t-testi kullanılmıştır. Sonuçlar Tablo 24’te sunulmuştur.

Tablo 24- Aile Tipine Göre Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği Puan Ortalamalarının Karşılaştırılmasına İlişkin Bağımsız Gruplar için t-Testi Sonuçları

	Grup	N	$\bar{X}$	ss	t	sd	p
Aşırı Koruyuculuk	Çekirdek Aile	167	40.46	7.98	-0.562	201	0.574
	Diğer	36	41.28	7.87			
Demokratik Tutum ve Eşitlik Tanıma	Çekirdek Aile	167	27.50	3.53	0.792	201	0.429
	Diğer	36	26.97	4.15			
Ev Kadınlığı Rolünü Reddetme	Çekirdek Aile	167	29.23	6.37	-1.078	201	0.282
	Diğer	36	30.53	7.24			
Karı-Koca Geçimsizliği	Çekirdek Aile	167	12.82	3.70	-1.969	201	0.050
	Diğer	36	14.17	3.82			
Baskı-Disiplin	Çekirdek Aile	167	33.29	6.83	-0.904	201	0.365
	Diğer	36	34.44	7.57			

Tablo 24 incelendiğinde Giresun Üniversitesinde çalışmakta olan idari personelin Aşırı Koruyuculuk alt ölçeği puan ortalamalarının aile tipine göre anlamlı olarak farklılaşmadığı görülmektedir ($t(201) = -0.562$, $p>0.05$). Demokratik Tutum ve Eşitlik Tanıma alt ölçeği puan ortalamalarının da aile tipine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($t(201) = 0.792$, $p>0.05$). Benzer şekilde Ev Kadınlığı Rolünü Reddetme alt ölçeği puan ortalamaları da aile tipine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($t(201) = -1.078$, $p>0.05$). Karı-Koca Geçimsizliği alt ölçeği puan ortalamaları incelendiğinde ortalamanın aile tipine göre anlamlı olarak farklılaştığı görülmüştür ($t(201) = -1.969$, $p=0.05$). Aile tipine göre ortalamalar incelendiğinde Karı-Koca Geçimsizliği alt ölçeği puan ortalamalarının çekirdek aile tipinde olan

bireylerin olumsuz tutum puanlarının diğer aile tipindeki bireylerin olumsuz tutum puanlarından düşük olduğu görülmektedir. Son olarak Baskı-Disiplin alt ölçeği puan ortalamaları arasında da anlamlı bir farklılık görülmediği söylenebilmektedir ($t(201) = -0.904, p > 0.05$).

İdari personelin evde birlikte yaşayan akraba durumuna göre dağılımlarına ait frekanslar Tablo 25’te verilmiştir.

Tablo 25- Evde Birlikte Yaşayan Akraba Durumuna Göre İdari Personel Dağılımları

Evde Birlikte Yaşayan Akraba Durumu	n	%
Evet	36	17.7
Hayır	162	79.8
Cevap Vermeyen	5	2.5
Toplam	203	100

İdari personelin evde birlikte yaşayan akraba durumlarına göre kategorilerde yer alan idari personel sayılarının dağılımı Tablo 25’te verilmiştir. Tablo verilerine göre idari personelin kategorilerde dağılımının uygun olduğu görülmektedir. Cevap vermeyen beş birey bu analiz için yapılan incelemelere dahil edilmemiştir.

Giresun Üniversitesinde çalışmakta olan idari personelin Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği alt boyut puanlarının personelin evde bir yakınlarının yaşamasına göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini incelemek için öncelikle normallik dağılımı incelenmiştir. İncelemede ankette yer alan bu değişkene cevap vermeyen beş kişi araştırma dışı bırakılarak analizler 198 kişi ile gerçekleştirilmiştir. Evde bir yakınlarının yaşaması değişkenine ilişkin düzeylerin her birinde Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği alt boyut puanlarının çarpıklık ve basıklık değerlerinin $(-1,1)$ aralığında olduğu görüldüğünden normal dağılım gösterdiği belirlenmiştir. Parametrik test varsayımlarından normalliğin incelenmesinden sonra varyansların homojenliği test edilmiştir. Varyansların alt ölçekler düzeylerinde eşit olup olmadığına Levene testi ile bakılmıştır. Bu incelemeler sonucunda alt ölçeklerin düzeylerine göre alt gruplarda varyanslar arasında anlamlı farklılık olmadığı ($p > 0.05$) görülmüş ve alt ölçek puanlarının

incelenen değişken açısından varyansların homojenliği varsayımını sağladığı belirlenmiştir. İncelenen evde bir yakının yaşaması değişkeni evde bir yakınlarının yaşaması ve evde bir yakınlarının yaşamaması olmak üzere iki düzeye sahiptir. Bu nedenle, evde bir yakınlarının yaşamasına göre Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği alt boyut puanlarının incelenmesinde ilişkisiz örneklem için t-testi kullanılmıştır. Sonuçlar Tablo 26’da sunulmuştur.

Tablo 26- Evde Bir Yakınının Yaşamaya Göre Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği Puan Ortalamalarının Karşılaştırılmasına İlişkin Bağımsız Gruplar için t-Testi Sonuçları

	Grup	n	$\bar{X}$	ss	t	sd	p
Aşırı Koruyuculuk	Evet	36	40.08	8.21	-0.419	196	0.676
	Hayır	162	40.70	7.99			
Demokratik Tutum ve Eşitlik Tanıma	Evet	36	26.11	2.94	-2.364	196	0.019
	Hayır	162	27.67	3.68			
Ev Kadınlığı Rolünü Reddetme	Evet	36	29.89	6.93	0.482	196	0.630
	Hayır	162	29.30	6.44			
Karı-Koca Geçimsizliği	Evet	36	13.47	3.45	0.735	196	0.463
	Hayır	162	12.96	3.83			
Baskı-Disiplin	Evet	36	34.33	7.81	0.771	196	0.442
	Hayır	162	33.33	6.87			

Tablo 26 incelendiğinde Giresun Üniversitesinde çalışmakta olan idari personelin Aşırı Koruyuculuk alt ölçeği puan ortalamalarının evde başka bir yakının yaşamasına göre anlamlı olarak farklılaşmadığı görülmektedir ($t(196) = -0.419$, $p > 0.05$). Demokratik Tutum ve Eşitlik Tanıma alt ölçeği puan ortalamalarının da evde başka bir yakının yaşamasına göre anlamlı olarak farklılaştığı görülmüştür ($t(196) = -2.364$, $p < 0.05$). Benzer şekilde Ev Kadınlığı Rolünü Reddetme alt ölçeği puan ortalamaları da evde başka bir yakının yaşamasına göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($t(196) = 0.482$, $p > 0.05$). Karı-Koca Geçimsizliği alt ölçeği puan ortalamaları incelendiğinde ortalamaların evde başka bir yakının yaşamasına göre anlamlı olarak farklılaşmadığı görülmektedir ($t(196) = 0.735$, $p > 0.05$). Son olarak Baskı-Disiplin alt ölçeği puan ortalamaları arasında da anlamlı bir farklılık görülmediği söylenebilmektedir ($t(196) = 0.771$, $p > 0.05$).

İdari personelin evlenme şekillerine göre dağılımlarına ait frekanslar Tablo 27’de verilmiştir.

Tablo 27- İdari Personelin Evlenme Şekillerine Göre Dağılımları

Evlenme Şekli	n	%
Görücü usulü (zorlama olmadan)	43	21.2
Görücü usulü (aile ve çevre baskısı)	3	1.5
Flört/Arkadaşlık	101	49.8
Birlikte Yaşadıktan Sonra	3	1.5
Kaçarak	2	1.0
Diğer	20	9.9
Cevap Vermeyen	31	15.3
Toplam	203	100

Tablo 27 incelendiğinde idari personelin evlenme şekillerine göre kategorilerde yer alan idari personel sayıları görülmektedir. Tablo verilerine göre bireylerin kategorilerde dağılımında parametrik test varsayımlarının sağlanması amacıyla olduğu için Flört/Arkadaşlık kategorisi korunmuş, görücü usulü her iki kategori birleştirilerek tek kategori haline getirilmiş ve diğer kategoriler birleştirilerek “Diğer” kategorisi altında tanımlanmıştır. Analizler bu kategorilere göre yapılmıştır. Cevap vermeyen 31 bireyin bekar olduğu belirlenerek yapılan bu analize dahil edilmemiştir.

Giresun Üniversitesinde çalışmakta olan idari personelin Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği alt boyut puanlarının personelin evlenme şekline göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini incelemek için öncelikle normallik dağılımı incelenmiştir. İncelemede ankette yer alan bu değişkene cevap vermeyen 31 kişi araştırma dışı bırakılarak analizler 172 kişi ile gerçekleştirilmiştir. Evlenme şekli değişkenine ilişkin düzeylerin her birinde Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği alt boyut puanlarının çarpıklık ve basıklık değerlerinin (-1,1) aralığında olduğu görüldüğünden normal dağılım gösterdiği belirlenmiştir. Parametrik test varsayımlarından normalliğin incelenmesinden sonra varyansların homojenliği test edilmiştir. Varyansların alt ölçekler düzeylerinde eşit olup olmadığına Levene testi ile bakılmıştır. Bu incelemeler sonucunda alt ölçeklerin

düzeylerine göre alt gruplarda varyanslar arasında anlamlı farklılık olmadığı ($p>0.05$) görülmüş ve alt ölçek puanlarının incelenen değişken açısından varyansların homojenliği varsayımını sağladığı belirlenmiştir. İncelenen evlenme şekli değişkeni görücü usulü, flört/arkadaşlık ve diğer (kaçarak, birlikte yaşayarak, diğer) olmak üzere üç düzeye sahiptir. Bu nedenle, evlenme şekline göre Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği alt boyut puanlarının incelenmesinde varyans analizi (ANOVA) testi kullanılmıştır. Sonuçlar Tablo 28’de sunulmuştur.

Tablo 28- Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği Alt Boyut Puanlarının Evlenme Şekline Göre İncelenmesine İlişkin ANOVA Sonuçları

	Grup	n	$\bar{X}$	ss	sd	F	p	Anlamlı Fark
Aşırı	Görücü usulü	46	42.87	7.56				
Koruyuculuk	Flört	101	39.30	7.95	(2, 169)	3.730	0.026	Görücü Usulü> Flört
	Diğer	25	42.08	8.02				
Demokratik	Görücü usulü	46	26.74	3.74				
Tutum ve	Flört	101	27.85	3.57	(2, 169)	2.013	0.137	-
Eşitlik Tanıma	Diğer	25	28.28	3.94				
Ev Kadınlığı	Görücü usulü	46	29.22	6.53				
Rolünü	Flört	101	28.30	6.35	(2, 169)	2.481	0.087	-
Reddetme	Diğer	25	31.48	6.38				
Karı-Koca	Görücü usulü	46	13.07	3.91				
Geçimsizliği	Flört	101	12.47	3.61	(2, 169)	2.992	0.053	Diğer> Flört
	Diğer	25	14.52	2.92				
Baskı-Disiplin	Görücü usulü	46	35.41	6.94				
	Flört	101	31.73	6.71	(2, 169)	5.488	0.005	Görücü Usulü> Flört
	Diğer	25	34.80	7.39				

Tablo 28 incelendiğinde Giresun Üniversitesinde çalışmakta olan idari personelin Aşırı Koruyuculuk alt ölçeği puan ortalamalarının evlenme şekline göre anlamlı olarak farklılaştığı görülmektedir ($F(2,169)= 3.730$, $p<0.05$). Anlamlı farklılık tespit edilen Aşırı Koruyuculuk alt boyutu için bu farklılığın evlenme şeklinin hangi düzeyleri arasında olduğunu belirlemek amacıyla posthoc testlerinden

Tukey testi kullanılarak ikili karşılaştırmalar yapılmıştır. Yapılan ikili karşılaştırmalar sonucunda tespit edilen anlamlı farklılığın görücü usulü evlenenler ile flört yaparak evlilik yapan idari personeller arasından kaynaklandığı belirlenmiştir. Ortalamalar incelendiğinde görücü usulü idari personelin Aşırı Koruyuculuk alt boyutundan aldıkları flört ederek evlilik yapan idari personelin aldıkları puanlardan daha yüksek olduğu saptanmıştır. Diğer bir deyişle, görücü usulü evlenen idari personelin Aşırı Koruyuculuk alt boyutundaki tutum düzeyleri flört ederek evlenen idari personelin tutum düzeyine göre daha fazladır. Demokratik Tutum ve Eşitlik Tanıma alt ölçeği puan ortalamaları ise evlenme şekline göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($F(2,169)= 2.013, p>0.05$). Ev Kadınlığı Rolünü Reddetme alt ölçeği puan ortalamaları da evlenme şekline göre anlamlı olarak farklılık göstermemektedir ($F(2,169)= 2.481, p>0.05$). Karı-Koca Geçimsizliği alt ölçeği puan ortalamaları incelendiğinde ortalamaların evlenme şekline göre anlamlı olarak farklılaştığı görülmüştür ($F(2,169)= 2.992, p=0.05$). Anlamlı farklılık tespit edilen Karı-Koca Geçimsizliği alt boyutu için bu farklılığın evlenme şeklinin hangi düzeyleri arasında olduğunu belirlemek amacıyla posthoc testlerinden Tukey testi kullanılarak ikili karşılaştırmalar yapılmıştır. Yapılan ikili karşılaştırmalar sonucunda tespit edilen anlamlı farklılığın flört ederek evlenenler ile diğer türlü evlenen idari personeller arasından kaynaklandığı belirlenmiştir. Ortalamalar incelendiğinde flört ederek evlenen idari personelin Karı-Koca Geçimsizliği alt boyutundan aldıkları puanların diğer türlü evlenen idari personellerin aldıkları puanlardan daha düşük olduğu saptanmıştır. Diğer bir deyişle, diğer türlü evlenen idari personelin Karı-Koca Geçimsizliği alt boyutundaki olumsuz tutum düzeyleri flört ederek evlenen idari personelin olumsuz tutum düzeyine göre daha fazladır. Son olarak Baskı-Disiplin alt ölçeği puan ortalamaları arasında da anlamlı bir farklılık olduğu söylenebilmektedir ($F(2,169)= 5.488, p<0.05$). Anlamlı farklılık tespit edilen Baskı-Disiplin alt boyutu için bu farklılığın evlenme şeklinin hangi düzeyleri arasında olduğunu belirlemek amacıyla posthoc testlerinden Tukey testi kullanılarak ikili karşılaştırmalar yapılmıştır. Yapılan ikili karşılaştırmalar sonucunda tespit edilen anlamlı farklılığın görücü usulü evlenenler ile flört ederek evlenen idari personeller arasından kaynaklandığı belirlenmiştir. Ortalamalar incelendiğinde görücü usulü evlenen idari personelin Baskı-Disiplin alt boyutundan

aldıkları puanların flört ederek evlenen idari personellerin aldıkları puanlardan daha yüksek olduğu saptanmıştır. Diğer bir deyişle, görücü usulü evlenen idari personelin Baskı-Disiplin alt boyutundaki olumsuz tutum düzeyleri flört ederek evlenen idari personelin olumsuz tutum düzeyine göre daha fazladır.

İdari personelin yaşamının çoğunu geçirdikleri yere göre dağılımlarına ait frekanslar Tablo 29’da verilmiştir.

Tablo 29- İdari Personelin Yaşamının Çoğunu Geçirdiği Yerleşim Yerine Göre Dağılımları

Yaşamının Çoğunu Geçirdiği Yerleşim Yeri	n	%
Köy	20	9.9
Kasaba	7	3.4
Şehir	152	74.9
Büyükşehir	19	9.4
Diğer	5	2.5
Toplam	203	100

Tablo 29 incelendiğinde idari yaşamının çoğunu geçirdiği yerleşim yerine göre kategorilerde yer alan idari personel sayıları görülmektedir. Tablo verilerine göre bireylerin kategorilerde dağılımları arasında büyük farklar olduğu için parametrik test varsayımlarının sağlanması amacıyla şehir ve büyükşehir kategorileri korunmuş, köy, diğer ve kasaba kategorileri birleştirilerek “Kasaba ve Altı” adı altında tanımlanmıştır. Analizler bu kategorilere göre yapılmıştır.

Giresun Üniversitesinde çalışmakta olan idari personelin Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği alt boyut puanlarının personelin yaşadığı yere göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini incelemek için öncelikle normallik dağılımı incelenmiştir. Yaşadığı yer değişkenine ilişkin düzeylerin her birinde Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği alt boyut puanlarının çarpıklık ve basıklık değerlerinin (-1,1) aralığında olduğu görüldüğünden normal dağılım gösterdiği belirlenmiştir. Parametrik test varsayımlarından normalliğin incelenmesinden sonra varyansların homojenliği test edilmiştir. Varyansların alt ölçekler düzeylerinde eşit olup olmadığına Levene testi ile bakılmıştır. Bu incelemeler sonucunda alt ölçeklerin düzeylerine göre alt gruplarda varyanslar arasında anlamlı farklılık olmadığı

($p>0.05$) görülmüş ve alt ölçek puanlarının incelenen değişken açısından varyansların homojenliği varsayımını sağladığı belirlenmiştir. İncelenen yaşadığı yer değişkeni kasaba ve altı yerleşim, şehir ve büyükşehir olmak üzere üç düzeye sahiptir. Bu nedenle, yaşadığı yere göre Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği alt boyut puanlarının incelenmesinde varyans analizi (ANOVA) testi kullanılmıştır. Sonuçlar Tablo 30'da sunulmuştur.

Tablo 30- Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği Alt Boyut Puanlarının Yaşadığı Yere Göre İncelenmesine İlişkin ANOVA Sonuçları

	Grup	n	$\bar{X}$	ss	Sd	F	p	Anlamlı Fark
Aşırı	Kasaba ve Altı	32	40.56	7.59				
Koruyuculuk	Şehir	152	40.53	7.61	(2, 200)	0.061	0.941	-
	Büyükşehir	19	41.21	11.1				
Demokratik	Kasaba ve Altı	32	27.31	3.59				
Tutum ve	Şehir	152	27.28	3.64	(2, 200)	1.183	0.308	-
Eşitlik Tanıma	Büyükşehir	19	28.63	3.75				
Ev Kadınlığı	Kasaba ve Altı	32	30.97	6.11				
Rolünü	Şehir	152	29.32	6.48	(2, 200)	1.303	0.274	-
Reddetme	Büyükşehir	19	28.11	7.49				
Karı-Koca	Kasaba ve Altı	32	14.41	3.74				
Geçimsizliği	Şehir	152	12.77	3.63	(2, 200)	2.561	0.080	-
	Büyükşehir	19	13.11	4.39				
Baskı-Disiplin	Kasaba ve Altı	32	32.75	6.47				
	Şehir	152	33.82	6.76	(2, 200)	0.728	0.484	-
	Büyükşehir	19	32.11	9.22				

Tablo 30 incelendiğinde Giresun Üniversitesinde çalışmakta olan idari personelin Aşırı Koruyuculuk alt ölçeği puan ortalamalarının yaşadığı yer değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($F(2, 200)= 0.061$, $p>0.05$). Benzer şekilde Demokratik Tutum ve Eşitlik Tanıma alt ölçeği puan ortalamaları da yaşadığı yer değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($F(2, 200)= 1.183$, $p>0.05$). Ev Kadınlığı Rolünü Reddetme alt ölçeği puan ortalamalarının da yaşadığı yer değişkenine göre anlamlı olarak farklılaşmadığı görülmektedir ($F(2,$

200)= 1.303, $p>0.05$). Karı-Koca Geçimsizliği alt ölçeği puan ortalamalarında incelendiğinde ortalamaların yaşadığı yere göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($F(2, 200)= 2.561$, $p>0.05$). Son olarak Baskı-Disiplin alt ölçeği puan ortalamaları arasında da anlamlı bir farklılık olmadığı söylenebilmektedir ($F(2, 200)= 0.728$, $p>0.05$). Genel olarak bakıldığında Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği tüm alt boyut puanlarının personelin yaşadığı yere göre anlamlı farklılık göstermediği görülmüştür.

BEŞİNCİ BÖLÜM

5. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu bölümde, çalışmamızda kullanılan ölçek ve ölçeğin alt boyutları doğrultusunda elde edilen sonuçlar değerlendirilerek literatürdeki benzer çalışmaların sonuçlarıyla karşılaştırılıp tartışması yapılmıştır. Çalışmamızdan elde edilen sonuçlar doğrultusunda önerilere de yer verilmiştir.

5.1. Sonuç ve Tartışma

Giresun Üniversitesi idari personelinin çocuk yetiştirme tutumları, Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum ölçeğinin alt boyutları dikkate alınarak idari personele uygulanmış ve idari personelin çocuk yetiştirirken etkilendikleri demografik etkenlerin ebeveyn tutumlarına nasıl bir etkisinin olduğu yapılan bu çalışmada elde edilen sonuçlar doğrultusunda belirtilmiştir. Uygulanan tutum ölçeği alt boyutlarına bakıldığında personelin cinsiyetine, yaşına, eğitim durumuna, idari personelin kadro unvanına, medeni durumuna, aile tipine, evde bir yakınının yaşamasına ve evlenme şekline göre anlamlı farklılık olduğu görülmüştür.

Giresun Üniversitesi idari personeline uygulanan tutum ölçeği alt boyutlarının cinsiyet değişkenine göre incelemesi yapılmıştır. Cinsiyet dağılım tablosunun %39'unu kadın ve % 61'ini erkek idari personeller oluşturmaktadır. Veriler sonucunda ölçeğin Aşırı Koruyuculuk, Baskı-Disiplin ve Karı-Koca Geçimsizliği alt boyutlarında cinsiyete göre anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. Baskı-Disiplin ve Aşırı Koruyuculuk alt boyutlarında erkek idari personelin puan ortalamalarının daha yüksek olduğu ve Karı-Koca Geçimsizliği alt boyutunda da kadın idari personellerin daha yüksek puana sahip oldukları gözlemlenmiştir. Bu bulgulara göre erkek idari personelin Aşırı Koruyuculuk ve Baskı-Disiplin alt boyutlarına göre daha olumsuz

tutum içerisinde oldukları saptanırken, Karı-Koca Geçimsizliği alt boyutunda da kadın idari personellerin daha olumsuz tutuma sahip olduğu belirlenmiştir.

Literatür incelendiğinde benzer sonuca ulaşan Yamaç (2011) ve Tanrıverdi (2015) çalışmalarında cinsiyet değişkenine göre annelerin Karı-Koca geçimsizlik alt boyut puanlarının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Tanrıverdi (2015) ise çalışmasında annelerin karı-koca geçimsizlik puanlarının daha yüksek olduğu ve farklı bir sonuç daha elde ederek annelerin babalara oranla ev kadınlığı rolünü reddetme düzeylerinin de daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Atabay (2019) ise çalışmasında farklı bir sonuç bularak erkeklerin değil kadınların daha çok demokratik, aşırı koruyucu ve otoriter bir tutum içerisinde olduğu sonucuna ulaşmıştır. Uyaroğlu (2011) ise çalışmasında anne ve baba tutumunun cinsiyete göre değişmediği sonucuna ulaşmıştır.

Giresun Üniversitesi idari personeline uygulanan tutum ölçeği alt boyutlarının yaş değişkenine göre incelemesi yapılmış, yaş değişkenine göre Karı-Koca Geçimsizliği, Ev Kadınlığı Rolünü Reddetme ve Baskı-Disiplin alt boyutlarında anlamlı farklılık görülmüştür. Alt boyutlarda anlamlı farklılığın 20-30 ve 31-40 yaş aralığındaki idari personel ile 41-50 yaş aralığındaki idari personellerde olduğu belirlenmiştir. Ortalamalar incelendiğinde 20-30 ve 31-40 yaş aralığındaki idari personelin 41-50 yaş aralığındaki idari personellere göre Ev Kadınlığı rolünü daha çok reddettikleri ve Karı-Koca Geçimsizlik tutumunun puan ortalamasının daha yüksek olduğu gözlemlenmiştir. Anlamlı farklılığın olduğu Baskı-Disiplin alt boyut ortalamalarında ise 20-30 yaş aralığındaki idari personelin 31-40 ile 41-50 yaş arasındaki idari personele göre daha çok Baskı-Disiplin olumsuz tutumunu uyguladıkları gözlemlenmiştir.

Literatür incelendiğinde bu araştırmanın sonuçlarını destekleyen çalışmalar olduğu görülmektedir. Kabasakal (2012) 30 yaş altı ebeveynlerin Karı-Koca Geçimsizliği ve Baskı ve Disiplin Tutumu düzeylerinin yaşı daha büyük olan ebeveynlere göre anlamlı derecede yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Kelleci (2019) ve Şanlı (2007) ise çalışmalarında Baskı-Disiplin olumsuz tutumunun genç katılımcılarda daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Literatür incelendiğinde

araştırmanın bulguları ile farklılık gösteren çalışmalar olduğu da görülmektedir (Ateş, 2018; Cevheri, 2018; Şendoğdu, 2000; Ulu, 2018). Şendoğdu (2000) çalışmasında genç babaların daha az baskı disiplin tutumunu benimsedikleri sonucuna ulaşırken, Cevheri (2018) çalışmasında annelerin yaşlarının çocuk yetiştirme tutumları açısından sadece demokratik tutumu etkilediği sonucuna ulaşmıştır. Ateş (2018) de çalışmasında 41-50 yaş grubundaki ebeveynlerin daha çok aşırı koruyucu tutuma sahip oldukları sonucuna ulaşırken, Ulu (2018) çalışmasında anne ve babanın yaşları arasında anlamlı bir fark olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Campo & Rohner (1992) ise yaptıkları çalışmada annelerin yaşları ilerledikçe çocuğuna karşı olan davranışlarında olumsuz yönde farklılıklar olduğunu saptamış ve bu farklılıkların önemlilik düzeyinin yüksek olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Giresun Üniversitesi idari personeline uygulanan tutum ölçeği alt boyutlarının eğitim durumu değişkenine göre incelemesi yapılmış, eğitim durumu değişkenine göre Baskı-Disiplin ve Aşırı Koruyuculuk alt boyutlarında anlamlı farklılık olduğu belirlenmiştir. Aşırı Koruyuculuk ve Baskı-Disiplin alt boyut ortalamaları sonucunda lise ve altı mezunu idari personel puan ortalamalarının, lisans ve lisansüstü mezun puan ortalamalarından anlamlı bir şekilde daha yüksek olduğu görülmüştür. Sonuç olarak eğitim seviyesi düşük idari personelin daha koruyucu ve disiplinli bir olumsuz tutum benimsedikleri belirlenmiştir.

Literatür incelendiğinde bu araştırmanın sonuçlarını destekleyen çalışmalar olduğu görülmektedir (Ateş, 2018; Demiriz & Öğretir, 2007; Durmuş, 2006; Erşahin, 2019; Kelleci, 2019; Kırman & Doğan, 2017; Şanlı, 2007; Şendoğdu, 2000; Tudge, Hogan, Snezhkova, Kulakova & Etz, 2000). Bu çalışmalarda da eğitim seviyesi düşük olan (ilkokul-ortaokul) katılımcıların Aşırı Koruyucu ve Baskı-Disiplin içeren olumsuz bir tutum içerisinde oldukları görülmüştür. Kazemi, Ardabili & Solokian (2010) ve Ravindranodan & Raju (2007) tarafından yapılan benzer çalışmalarda da okuma-yazma bilmeyen anne-babaların Aşırı Koruyuculuk, Karı-Koca Geçimsizliği, Ev Kadınlığı Rolünü Reddetme ve Baskı-Disiplin alt boyutlarına ilişkin ortalama puanlarının lisans ve lisansüstü mezunu anne-babalara göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Raffertya & Griffin (2010) de çalışmasında eğitim seviyesi düşüktükçe annelerin daha az pozitif anne-baba tutumunu sergiledikleri sonucuna

ulaşmış, Cevheri (2018) ise çalışmasında bu sonuçlardan farklı bir sonuca ulaşarak, aşırı koruyucu annelik tutumu ve disiplin tutumlarının eğitim seviyesi arttıkça arttığı sonucuna ulaşmıştır.

Giresun Üniversitesi idari personeline uygulanan tutum ölçeği alt boyutlarının idari personelin kadro unvanı değişkenine göre incelemesi yapılmış, idari personelin kadro unvanı değişkenine göre ölçeğin Aşırı Koruyuculuk, Ev Kadınlığı Rolünü Reddetme, Karı-Koca Geçimsizliği ve Baskı-Disiplin alt boyutlarında anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. Aşırı Koruyuculuk ve Karı-Koca Geçimsizliği alt boyutlarında bilgisayar işletmeni kadrosuna sahip idari personelin puanlarının daha yüksek olduğu; Ev Kadınlığı Rolünü Reddetme ve Baskı-Disiplin alt boyutlarında ise en yüksek puanın diğer grubundaki idari personele ait olduğu görülmüştür.

Literatür incelendiğinde bu araştırmanın sonuçlarına benzerlik gösteren çalışmalar olduğu görülmektedir. Kabasakal (2012) tarafından yapılan çalışmada kendileri ve eşleri memur olan katılımcıların, Baskı ve Disiplin alt boyutuna ilişkin puan ortalamalarının diğer mesleklere sahip olan katılımcılara göre anlamlı derecede düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Şanlı (2007) da yaptığı çalışmasında, kamuda çalışan annelerin özel sektörde çalışan annelere göre Aşırı Koruyucu tutumlarının daha düşük olduğu ve kamuda çalışan annelerin özel sektörde ve/veya serbest olarak çalışan annelere oranla Baskı-Disiplin tutumlarının daha düşük olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Giresun Üniversitesi idari personeline uygulanan tutum ölçeği alt boyutlarının idari personelin medeni durum değişkenine göre incelemesi yapılmış, idari personelin medeni durum değişkenine göre Ev Kadınlığı Rolünü Reddetme, Karı-Koca Geçimsizliği ve Baskı-Disiplin alt boyutlarında anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. Ölçekten alınan ortalama puanlara göre bekar idari personelin Karı-Koca Geçimsizliği ve Ev Kadınlığı Rolünü Reddetme olumsuz tutum düzeylerinin evli idari personele göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Baskı-Disiplin alt boyutu olumsuz tutumunda ise diğer grup olarak adlandırılan idari personelin evli idari personele göre puanlarının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Literatür incelendiğinde Ulu (2018) çalışmasında araştırmamıza benzer bir sonuç elde etmiş, anne-babanın medeni durumu ile ilgili olarak sadece Karı-Koca Geçimsizliği alt boyutunda anlamlı bir fark olduğu sonucuna ulaşmıştır. Ateş (2018) ise çalışmasında farklı bir sonuç elde ederek kişilerin medeni durumları arasında anlamlı farklılık olduğu ve boşanmış bireylerin daha çok demokratik tutuma sahip oldukları sonucuna ulaşmıştır. Kabasakal (2012) da çalışmasında anne-babaların medeni durumları arasında anlamlı bir fark olmadığı sonucuna ulaşmıştır.

Giresun Üniversitesi idari personeline uygulanan tutum ölçeği alt boyutlarının aile tipi değişkenine göre incelemesi yapılmış, aile tipi değişkenine göre sadece Karı-Koca Geçimsizliği alt boyutunda anlamlı fark olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ortalama puanlardan elde edilen sonuçlara bakıldığında çekirdek aile tipinde olan idari personelin olumsuz tutumlarının diğer grubundaki idari personele göre daha düşük olduğu görülmektedir.

Literatüre bakıldığında, araştırmamızdan farklı bir sonuç elde eden Özyürek (2004) ve Tural (2018) geniş ailede yaşayan ebeveynlerin çekirdek ailede yaşayan ebeveynlere oranla daha baskıcı ve sıkı disiplinli bir tutum içerisinde oldukları sonucuna ulaşmışlardır. Rohner & Chaki-Sircar (1988) tarafından yapılan çalışmada ise geniş ailede yetişen annelerin çocuklarına karşı reddedici bir tutum sergilediği sonucuna ulaşılmıştır.

Giresun Üniversitesi idari personeline uygulanan tutum ölçeği alt boyutlarının evde bir yakının yaşaması değişkenine göre incelemesi yapılmış, Demokratik Tutum ve Eşitlik Tanıma alt boyutunda anlam bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ortalama puanlardan elde edilen sonuçlara bakıldığında, evinde yaşayan bir yakını olmadığını belirten idari personelin Demokratik Tutum ve Eşitlik Tanıma olumlu tutum puan ortalamasının en yüksek olduğu görülmüş, bulgulara göre evde yakını olmayanların çocuklara karşı daha olumlu tutum içerisinde olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Literatür incelendiğinde Şanlı (2007) çalışmasında araştırmamıza benzer bir sonuç elde etmiş, ailesi anne-baba-çocuktan oluşan annelerin geçimsizlik

tutumlarının ailesi tek ebeveyn-çocuklar ve tek ebeveyn-çocuklar-aile büyüklerinden oluşan annelere göre daha düşük olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Giresun Üniversitesi idari personeline uygulanan tutum ölçeği alt boyutlarının evlenme şekli değişkenine göre incelemesi yapılmış, evlenme şekli değişkenine göre Aşırı Koruyuculuk, Karı-Koca Geçimsizliği ve Baskı-Disiplin alt boyutlarında anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. Baskı- Disiplin ve Aşırı Koruyuculuk alt boyutlarının puan ortalamalarına bakıldığında, görücü usulu ile evlenen idari personelin ortalama puanlarının daha yüksek olduğu görülmüştür. Bulgulara göre görücü usulu ile evlenen idari personelin daha çok olumsuz tutum içerisinde olduğu görülmektedir.

Literatüre bakıldığında, araştırmamızdan farklı bir sonuç elde eden Tural (2018) çalışmasında kaçarak evlenen annelerin çoğunluğunun ev kadınlığını reddettikleri, flört/arkadaşlık ederek evlenenlerin daha çok demokratik bir tutum içerisinde oldukları sonucuna ulaşmıştır.

Giresun Üniversitesi idari personeline uygulanan tutum ölçeğinde Aşırı Koruyuculuk, Demokratik Tutum ve Eşitlik Tanımı, Ev Kadınlığı Rolünü Reddetme, Karı-Koca Geçimsizliği ve Baskı-Disiplin alt boyutlarının idari personelin doğum yeri, çocuk sayısı ve yerleşim yeri değişkenlerine göre de incelemesi yapılmış, bu değişkenlerde ölçeğin tüm alt boyutlarına göre anlamlı farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

5.2. Öneriler

Bu araştırma, idari personelin çocuk yetiştirme tutumlarının ölçeğin alt boyutlarına göre nasıl değiştiğini anlamak amacıyla yapılmıştır. İdari personelin çocuk yetiştirme tutumlarına etki eden başka etkenleri de ortaya çıkarmaya yönelik yeni araştırmaların yapılmasına yararlı olacaktır.

Araştırmadan elde edilen veriler sonucunda ölçeğin Aşırı Koruyuculuk, Karı-Koca Geçimsizliği ve Baskı-Disiplin alt boyutlarında cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık görülmüştür. Aşırı Koruyuculuk ve Baskı-Disiplin alt boyutlarında erkek idari personelin puan ortalamalarının daha yüksek olduğu ve Karı-Koca

Geçimsizliği alt boyutunda da kadın personellerin daha yüksek puana sahip oldukları sonuçlarına ulaşılmıştır. Bu nedenle erkek idari personelin Aşırı Koruyuculuk ve Baskı-Disiplin olumsuz tutumları ile Kadın personelin Karı-Koca Geçimsizliği olumsuz tutumlarını azaltmak amacıyla seminerler, konferanslar düzenleyerek “anne-baba eğitimi, ebeveyn tutumları, aile yaşam eğitimi ve çocuk yetiştirme süreçleri” konularını kapsayan bilgilendirici ve destekleyici eğitimler verilmesi. Bu eğitimlerin yanında personelin çocukları ve ailesi ile birlikte katılacağı grup çalışmalarının planlaması ve bu çalışmalar ile aile ortamındaki birliktelik ve bütünlüğün güçlendirilmesi.

Araştırmada 20-30 ve 31-40 yaş aralığındaki idari personelin 41-50 yaş aralığındaki idari personellere göre Ev Kadınlığı rolunu daha çok reddettikleri ve Karı-Koca Geçimsizlik tutumunun puan ortalamasının daha yüksek olduğu gözlemlenmiştir. Anlamli farklılığın olduğu Baskı-Disiplin alt boyut ortalamalarında ise 20-30 yaş aralığındaki idari personelin 31-40 ile 41-50 yaş arasındaki idari personele göre daha çok Baskı-Disiplin olumsuz tutumunu benisediklerini sonuçlarına ulaşılmıştır. Bu nedenle genç personelin, Ev Kadınlığı Rolunu Reddetmesi, Karı-Koca Geçimsizliği ve Baskı-Disiplin olumsuz tutumlarının yüksek olması amacıyla, genç idari personele “evlilik süreçleri, evlilik konusunda ortak sorumluluk bilincinin oluşturulması, aile bütünlüğü” adı altında üniversitedeki danışmanlar tarafından eğitimler verilmesi. Çocuk sahibi olmaya karar vermeden önce ebeveynlerin kendini yetersiz hissettiği yönlerin belirlenmesi, aile planlaması hizmetleri ve ebeveynlerin kendini yeterli hissettiği dönemde çocuk sahibi olmasının sağlanması amacıyla üniversiteye bağlı sağlık birimlerindeki uzmanlar tarafından etkili aile planlaması hizmetleri sunulması.

Araştırmada Aşırı Koruyuculuk ve Baskı-Disiplin alt boyut ortalamaları sonucunda lise ve altı mezunu idari personel puan ortalamalarının, lisans ve lisansüstü mezun puan ortalamalarından anlamli bir şekilde daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu nedenle eğitim seviyesi düşük idari personellere, aşırı koruyuculuk ve baskı-disiplin olumsuz tutumlarının çocuklar üzerindeki etkilerinin bilinmesi amacıyla eğitimler verilmesi gerekmektedir. Üniversitenin ortak kullanım alanlarına konu ile ilgili tablo, resim gibi görsel etkiyi artıracak etkinlikler hazırlamak.

Araştırmada idari personelin medeni durumu değişkenine göre Ev Kadınlığı Rolünü Reddetme, Karı-Koca Geçimsizliği ve Baskı-Disiplin alt boyutlarında anlamlı farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bekar idari personelin Karı-Koca Geçimsizliği ve Ev Kadınlığı Rolünü Reddetme olumsuz tutum düzeylerinin yüksek olması sebebiyle, bekar personele “evlilik, evlilikten beklentiler, ocuk kavramı, sorumluluk bilinci, ocuk yetiştirme tutumları” gibi konularda eğitimler verilmesi.

Araştırmada evlenme şekli değişkenine göre Aşırı Koruyuculuk Karı-Koca Geçimsizliği ve Baskı-Disiplin alt boyutlarında anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. Baskı- Disiplin ve Aşırı Koruyuculuk alt boyutlarının puan ortalamalarına bakıldığında görücü usulu ile evlenen idari personelin puanlarının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Görücü usulu ile evlenen idari personelin daha çok olumsuz tutum içerisinde olması sebebiyle, çocukların olumsuz tutumlar ve zorlayıcı etmenler sonucunda ne gibi davranışlarla karşılaşacakları konusunda ebeveynlerin bilgilendirilmesi. Her yaştan idari personelin çabuk ulaşabilmesi için niversitenin Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı tarafından kitaplar, dergiler gibi bilgilendirici dokümanlar aracılığıyla bilgilendirilmeler yapılması önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- Açıkyol, N. (2016). *Çocuk sahibi olan kadınların çocuk yetiştirme tutumları ile çocukluk dönemi örselenmiş yaşantıları, benlik saygıları ve ebeveyniyle bağlanma biçimleri arasındaki ilişki* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Adana, F. (2000). *Anne-baba tutumlarının çocuktaki benlik kavramı üzerine etkisi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Ağır, M., Akbağ, M., Aydın, B., Tuzcuoğlu, S., & Yayıcı, L.(2005). *Gelişim ve öğrenme*. İstanbul: Nobel Yayınevi.
- Akdeniz, G. (2020). *Çalışan annelerin okul öncesi çocuklarında anne tutumlarının yıkıcı davranışlar üzerine etkisinin incelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Gelişim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
- Aksoy, P. (2017). Aile içi ilişkiler ve iletişim. G. Baran (Ed.), *Aile yaşam dinamiği* (2. baskı) içinde (s. 67-111). İstanbul: Pelikan Tıp Teknik Yayıncılık.
- Aktaş, Y. (1994). Çalışan anne ve çocuğu. *Yaşadıkça Eğitim Dergisi*, (36), 7-11.
- Alisinanoğlu, F. (2003).Çocukların denetim odağı ile algıladıkları anne tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi (çocukların denetim odağı ile anne tutumları). *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 1(1), 97-107.
- Altınay, D. (2012). *Çalışan ve çalışmayan annelerin başa çıkma tutumları ve çocuk yetiştirme tutumları arasındaki farklılıkların incelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Altunok, E.B. (2019). *Anne baba tutumları ile okul öncesi dönem çocuklarının iletişim becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek

Lisans Tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Andı, F. T. (2014). *Okul öncesi çocuklarda öğretmen tarafından değerlendirilen sosyal davranış denetimi, sosyal uyum ve sosyal yeterlilik düzeylerinin, ebeveyn çocuk yetiştirme tutumları ile ilişkisinin incelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Arnott, B. & Brown, A. (2013). An exploration of parenting behaviours and attitudes during early infancy: Association with maternal and infant characteristics. *Infant and Child Development*, 22(4), 349-361.

Arslantürk, Z. & Amman, M.T. (2012). *Sosyoloji*. İstanbul: Çamlıca Yayınları.

Atabay, Ç. A. (2019). *Evlilik doyumu ile ebeveynlik tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Ataş, G. (2014). *Parental educative attitudes and socioemotional responses in early childhood* (Doctoral dissertation). Eastern Mediterranean University, Gazimağusa.

<http://hdl.handle.net/11129/1627>

Ateş, M. (2018). *Eş uyumu, aile içi iletişim ve anne-baba tutumlarının 4- 6 yaş arası çocuğun davranış ve uyumuna etkisinin incelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Aydın, B. (2002). *Gelişim psikolojisi*. İstanbul: SFN Baskı.

Aydın, B. (1996). *Çocuk psikolojisinin temelleri*. İstanbul: Marmara Üniversitesi Yayınları.

Aydın Z. D. (2006). Toplum ve birey için sağlıklı yaşlanma: yaşam biçiminin rolü: *Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, 13(4) , 43 -48

- Aydoğdu, F. & Dilekmen, M. (2016). Ebeveyn tutumlarının çeşitli değişkenler açısından değerlendirilmesi. *Bayburt Eğitim Fakóltesi Dergisi*, 11(2), 569-585.
- Aydoğmuş, K. (1994). *Arkadaşları: ana baba okulu*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Ayhan, H., Dodurgalı, A., Ekşi, H., Kulaksızıoğlu, A., Kóknel, Ö. & Yavuzer, H. (2010). *Çocuk ve ergenin eğitiminde anne baba tutumları*. Bursa: Timař Yayınevi.
- Ayyıldız T. (2005). *Zonguldak il merkezinde 0-6 yaş çocuğu olan annelerin ocuk yetiştirme tutumları* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Zonguldak.
- Bakanay, E.A. (2007). *Babanın ocuk hayatındaki yeri*, 11 Ekim 2020 tarihinde <http://www.guncedanismanlik.net/> adresinden alındı.
- Biricik, Z. (2011). *Üniversite öğrencilerinde algılanan anne baba tutumları ile uyum düzeyi arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Boyd, D. G. & Bee, H. L. (2012). *Lifespan development*. Pearson Education: London
- Bronstein, M. H. & Zlotnik, D. (2008). Parenting styles and their effects. In M. M. Haith & J. B. Benson (Eds.), *Encyclopedia of infant and early childhood development* (pp. 496-509). San Diego, CA: Academic.
- Bumpus, M.F., Crouter, A.C. & McHale, S.M. (2001). Parental autonomy granting during adolescence: exploring gender differences in connext. *Developmental Psychology*, 37(2),163-173.
- Büyüköztürk, ř., K. Çakmak, E., Akgün,Ö.E., Karadeniz, ř. & Demirel,F. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: PegemA.
- Büyüköztürk, ř., Çokluk, Ö. & Köklü, N. (2014). *Sosyal bilimler için istatistik*. Ankara: Pegem.

- Campo, A. T. & Rohner, R. P. (1992). Relationships between perceived parental acceptance-rejection, psychological adjustment, and substance abuse among young adults. *Child abuse & neglect*, 16(3), 429-440.
- Cantekin, D. & Akduman, G. G. (2020). Annelerin çocuk yetiştirme tutumları ile çocuklarının duygularını yönetme becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 21(1), 87-93.
- Cevheri, C. (2018). *Çocuk yetiştirme tutumlarının çalışan ve çalışmayan annelerdeki obsesif-kompulsif belirtiler ve obsesif inanışlar ile ilişkisi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Ceylan, Ö. (2017). *Anne baba tutumları ile çocuğun sosyalleşme süreci arasındaki ilişki: Okul öncesi örneği* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Coşkun, Y. & Baş, A. (2015). Okul öncesi eğitime devam eden çocukların anne babalarının çocuk yetiştirmeye yönelik görüşlerinin karşılaştırılması. *KSÜ Sosyal Bilimler Dergisi / KSU Journal of Social Sciences*, 12 (2), 195-210.
- Cüceloğlu, D. (2013). *Başarıya götüren aile*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Çağdaş, A. & Seçer, Ş. (2006). *Anne-baba eğitimi*. Ankara: Kök Yayıncılık.
- Çakıcı, S. (2006). *Alt ve üst sosyoekonomik düzeydeki ailelerin aile işlevlerinin, anne-çocuk ilişkilerinin ve aile işlevlerinin anne – çocuk ilişkilerine etkisinin incelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
- Çakırlı, N. (2017). *Anne-babaların çocuk yetiştirme tutumları ile 5-6 yaş aralığındaki çocukların özgüven düzeyinin incelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Doğu Akdeniz Üniversitesi Lisansüstü Eğitim, Öğretim ve Araştırma Enstitüsü, Kuzey Kıbrıs.

- Darling, N. & Steinberg, L. (1993). Parenting style as context: An integrative model (Bağlam olarak ebeveynlik stili: Bütünleştirici bir model), *Psychological Bulletin*, 113 (3), 487–496.
- Dekovic M, Gerris JR. (1992) Parental reasoning complexity, social class, and child rearing behaviors. *Journal of Marriage and the Family*, (54), 675- 685.
<https://doi.org/10.2307/353253>
- Demircioğlu, H., Günindi, Y. & Şahin, F.T. (2011). Anne babaların görüşlerine göre aile işlevleri. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(1), 92-106.
- Demircioğlu, H. (2012). *Altı yaşında çocuğu olan annelere uygulanan aile eğitimi programının aile işlevleri ve anne baba tutumları ile çocuğun gelişimi üzerindeki etkisinin incelenmesi*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Demiriz, S. & Öğretir, A. D. (2007). Alt ve üst sosyo-ekonomik düzeydeki 10 yaş çocuklarının anne tutumlarının incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 15(1), 105-122.
- Derman, M. T. & Başal, H. A. (2013). Okulöncesi çocuklarında gözlenen davranış problemleri ile ailelerinin anne-baba tutumları arasındaki ilişki. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(1), 115-144.
- Dinçer, B. (2008). *Alt ve üst sosyo-ekonomik düzeyde lise ikinci sınıfa devam eden ergenlerin anne baba tutumlarını algılamaları ile arkadaşlık ilişkilerinin incelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Doğan, İ. (2009). *Dünden bugüne Türk ailesi*. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayını.
- Doğan, C. (1995). Sosyolojik açıdan günümüzde Türk ailesinin fonksiyonları. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi* (7), 77-92.
- Dönmezer, İ. (1999). *Ailede iletişim ve etkileşim*. İstanbul: Sistem Yayıncılık.

- Durmuş, R. (2006). *3-6 yaş arası çocuğu olan ebeveynlerin kişilik özellikleri ile anne baba tutumlarının bazı değişkenlere göre incelenmesi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Ekşi, A. (1990). *Çocuk, genç, ana-babalar*. Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Erözkan, A. (2012). Ergenlerde kaygı duyarlılığı ve ebeveyn tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 12(1), 43-57.
- Erşahin, K. (2019). *Anne baba tutumları ile 5-7 yaş çocukların bilişsel işlemler performansı arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
- Erzeybek, B. (2015). *Anne-babaların çocuklarını yetiştirirken benimsedikleri toplumsal cinsiyet rolleri tutumları* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Field, A. (2009). *Discovering statistics using SPSS*. Sage.
- Gander, J. M. & Gardiner, H.W. (2015). *Çocuk ve ergen gelişimi*. Ankara: İmge Kitabevi.
- Geçtan, E. (1999). *İnsan olmak*. İstanbul: Remzi Kitabevi
- Giddens, A. (2000). *Sosyoloji*. (Çev. H. Özel, & C. Güzel,) Ankara: Ayraç Yayınevi.
- Ginsburg, G. S. & Schlossberg, M. C. (2002). Family-based treatment of childhood anxiety disorders/ çocukluk çağı anksiyete bozukluklarının aile temelli tedavisi. *International Review of Psychiatry*, 14(2), 143–154.
- <https://doi.org/10.1080/09540260220132662>
- Gladding, T. S. (2012). *Aile terapisi tarihi, kuram ve uygulamaları*. (Çev. İ. Keklik, İ. Yıldırım). Ankara: Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Derneği Yayınları.
- Grolnick, W. S. (2003). *The psychology of parental control: how well-meant parenting backfires*. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates Publishers.

- Güenalp, A. (2007). *Farklı anne baba tutumlarının okul öncesi eğitim çağındaki çocukların özgüven duygusunun gelişimine etkisi (Aksaray ili örneği)* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Gürşimşek, I., Kefi, S. & Girgin, G.(2007). Okul öncesi eğitime babaların katılım düzeyi ile ilişkili değişkenlerin incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33(33), 181-191.
- Holden, G. W. (1997). *Developmental psychology series. Parents and the dynamics of child rearing*. Westview Press.
- Hortaçsu, N. (2003). *Çocuklukta ilişkiler, ana baba kardeş ve arkadaşlar*. Ankara: İmge Kitabevi.
- Kabasakal, C. (2012). *Çocuk psikiyatri polikliniğine ilk başvuran ailelerin aile işlevselliği ve çocuk yetiştirme tutumları* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Haliç Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Kaptan, S. (1998). *Bilimsel araştırma teknikleri ve istatistik yöntemleri*. Ankara: Tekışık Web Ofset Tesisleri.
- Karataş, K. (2001).Toplumsal değişme ve aile. *Toplum ve Sosyal Hizmet*. 12(2), 89-98.
- Karataş, N.(2009). *Çocuk gelişim psikolojisi*. İstanbul: Mozaik Yayınları.
- Kazemi, A., Ardabili, H. E. & Solokian, S. (2010). The association between social competence in adolescents and mothers' parenting style: A cross sectional study on Iranian girls. *Child and Adolescent Social Work Journal*, 27(6), 395-403.
- Kekeç, A.N. (2019). *Ergenlik dönemindeki bireylerde saldırganlık davranışları ve algılanan anne baba tutumları* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Kelleci, H. (2019). *Annelerin çocuk yetiştirme tutumunun yaşam doyumu, evlilik doyumu, umutsuzluk düzeyi açısından incelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek

Lisans Tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Kırman, A. & Doğan, Ö. (2017). Anne-baba çocuk ilişkileri: bir meta-sentez çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 4(1), 28-49.

Kızıldağ, Ö. (2012). *Çocukları anlama klavuzu*. Ankara: Elma Yayınevi.

Kordi, A. & Baharudin, R. (2010). Parenting attitude and style and its effect on children's school achievements. *International journal of psychological studies*, 2(2), 217-222.

Kulaksızoğlu, A. (2011). *Ergenlik psikolojisi*. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Küçük, Ş. (1990). PARI ölçeğinin Türkçe formunun 2., 3. ve 4. alt ölçeklerinin geçerlik çalışması. *V.Ulusal Psikoloji Kongresi Psikoloji Seminer Dergisi*, (8), 451-459.

Laible, D., Carlo, G., Torquati, J. & Ontai, L. (2004). Children's perceptions of family relationships as assessed in a doll story completion task: Links to parenting, social competence, and externalizing behavior. *Social Development*, 13(4), 551-569.

Le Compte, G., Le Compte, A., & Özer, S. (1978). Üç sosyo ekonomik düzeyde Ankaralı annelerin çocuk yetiştirme tutumları: Bir ölçek uyarlaması. *Psikoloji dergisi*, 1(1), 5-9.

<https://doi.org/10.1111/j.1467-9507.2004.00283>.

Marshall, G. (1999). *Sosyoloji sözlüğü*. (Çev. O. Akınhay, D. Kömürcü,) Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.

Mayuri, K., Divya, V., & Kiran, K. (2015). Parenting styles as perceived by parents and children. *Int J Sci Res*, 6(8), 978-982.

Mızrakçı, Ş. (1994). *Annelerin çocuk yetiştirme tutumlarına etki eden faktörler: demografik özellikleri, kendi yetiştiriliş tarzları, çocuk gelişimine ilişkin*

bilgi düzeyleri ve çocuğun mizacına ilişkin algıları (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Montessori, M. (1992). *Çocuk eğitimi/montessori metodu*, (Çev. Güler Yücel). İstanbul: Özgür Yayınları.

Navaro, L. (2002). Gerçekten beni duyuyor musun? İstanbul: Remzi Kitabevi.

Nirun, N. (1994). *Sistemik sosyoloji yönünden aile ve kültür*. Ankara: A.K.M Yayınları.

Öğretir, A. D. (1999). *Alt ve üst sosyo-ekonomik düzeyde altı yaş çocuklarının sosyal oyun davranışlarıyla ana-baba tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Öner, N. (1997). *Türkiye’de kullanılan psikolojik testler*. İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınları.

Özçelik, F.N.P. (2020). *6-10 yaş aralığındaki çocukların sosyal beceri gelişim düzeyleri ile anne baba tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Aydın Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.

Özyürek, A. (2004). *Kırsal bölge ve şehir merkezinde yaşayan anne-babaların çocuk yetiştirme tutumlarının incelenmesi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Özyürek, A. & Şahin, F. T. (2005). 5-6 yaş grubunda çocuğu olan ebeveynlerin tutumlarının incelenmesi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi* 25(2), 19-34.

Öz Tan, İ. (2007). *Anne-baba olma sanatı*. Ankara: Öz Yayınları.

Özel, E. & Zelyurt, H. (2016). Anne baba eğitiminin aile çocuk ilişkilerine etkisi. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi* 16(36), 9-34.

- Özgün, Ö. (2013). Aile ile ilgili temel kavramlar ve tarihsel süreçte çocuğun eğitiminde aile. Y. Aktaş Arnas (Ed.), *Aile eğitimi ve okul öncesinde aile katılımı* (2.Baskı) içinde (s.11-19). Ankara: Matsa Basımevi.
- Özgüven, İ. E. (2001). *Ailede iletişim ve yaşam*. Ankara: PDREM Yayınları.
- Özmete, E. (2010). Aile yaşam kalitesi dinamikleri: Aile iletişimi, ebeveyn sorumlulukları, duygusal, duygusal refah, fiziksel/materyal refahın algılanması. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi* 3(11), 455-465
- Puchalska-Wasył, M. M. & Jankowski, T. (2020). Do internal dialogues in young adults depend on mother-father incongruence in parental attitudes assessed retrospectively?. *Journal of Family Issues*, 41(5), 667-691.
<https://doi.org/10.1177/0192513X19881773>
- Rafferty, Y. & Griffin, K. W. (2010). Parenting behaviours among low-income mothers of preschool age children in the USA: Implications for parenting programmes. *International Journal of Early Years Education*, 18(2), 143-157.
- Ravindranadan, V. & Raju, S. (2007). Adjustment and attitude of parents of children with mental retardation. *Journal of the Indian Academy of Applied Psychology*, 33(1), 137-141.
- Razon, N. (1998). Çalışan anne ve çocuğu H. Yavuzer (Ed.), *Ana-baba okulu* (7.Baskı) içinde (142-157). İstanbul: Remzi Kitapevi.
- Rohner, R. P. & Chaki-Sircar, M. (1988). *Woman and Children In Bengali Willage*, Hannover and London: University Press of New England.
- Sarı, Ö. (2013). Aile kurumu ve ailenin tanımı, sistematik aile sosyolojisi. M. Aydın (Ed.), *Sistematik aile sosyolojisi* (1.Baskı) içinde (s.17 -38). Konya: Çizgi Kitapevi.
- Sarker, S. I., Karim, A. H. M., & Suffiun, S. M. A. (2017). Parental educational aspiration and gender inequality of rural children in Bangladesh: the role of parental attitudes of traditional gender role, gender biased capability, and gender. *Journal of International Women's Studies*, 18(2), 134-142.

- Sasık, Y. (2013). *Anne baba tutumları ve bu tutumların çocukların kişilik yapılanmaları üzerinde etkileri-çocuk ve ergen psikolojisi*, 11 Ekim 2020 tarihinde <https://yegansasik.wordpress.com/> adresinden alındı.
- Sayıl, I. (1996). *Ruh sağlığı ve hastalıkları ders kitabı*. Ankara: Antıp AŞ.
- Sayın, Ö. (1990). *Aile sosyolojisi*. İzmir: Ege Üniversitesi Yayınları.
- Sezal, İ. (2010). Toplum ve aile. İ. Sezal (Ed.), *Sosyolojiye giriş* (3. Baskı) içinde (s.134-165). İstanbul: Beta Yayıncılık.
- Snyder, J., Stoolmiller, M., Wilson, M. & Yamamoto, M. (2003). Child anger regulation, parental responses to children's anger displays, and early child antisocial behavior. *Social Development*, 12(3), 335-360.
- Sönmez, V. & Alacapınar, F.G. (2014) . *Örneklendirilmiş bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Söylemez, S.(2004).*Çocuk ve disiplin*. İstanbul: Morpa KültürYayınları
- Staniewski, M. W. & Awruk, K. (2021). Parental attitudes and entrepreneurial success. *Journal of Business Research*, 123, 538-546.
<https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2020.10.039>
- Steinberg, L. (2007). *Ergenlik*. Ankara: İmge Kitabevi Yayınları.
- Subaşı, D. & Özçelik, A. D. Ö. (2019). Ergenlerin algıladıkları anne baba tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Çankırı Karatekin Üniversitesi Karatekin Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 7(1), 25-47.
- Şahin, F. T. ve Özyürek, A. (2008). 5-6 yaş grubu çocuğa sahip ebeveynlerin demografik özelliklerinin çocuk yetiştirme tutumlarına etkisinin incelenmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(3), 395-414.
- Şanlı, D. (2007). *Annelerin çocuk yetiştirme tutumlarını etkileyen etmenlerin incelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Üniversitesi Sağlık Bilimler Enstitüsü, İzmir.

- Şanlı, D. , Öztürk, C. (2012). Annelerin Çocuk Yetiştirme Tutumlarını Etkileyen Etmenlerin İncelenmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32(32), 31-48.
- Şendil, G. (2003). *Çocuk, ergen ve anne baba*. İstanbul: Çantay Yayınları.
- Şendoğdu, M. C. (2000). *Anaokuluna devam eden 5-6 yaş çocuklarının anne-babalarını algılamaları ile anne babaların kendi tutumlarını algılamaları arasındaki ilişki* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Tabachnick, B. G. & Fidell, L. S. (2013). *“Using Multivariate Statistics”* Boston: Pearson Education.
- Tan, C. Y. (2017). Do parental attitudes toward and expectations for their children's education and future jobs matter for their children's school achievement?. *British Educational Research Journal*, 43(6), 1111-1130.
<https://doi.org/10.1002/berj.3303>
- Tanrıverdi, B. (2015). *İstanbul ili, Küçükçekmece ilçesinde engelli çocuğa sahip anne ve babaların durumluluk ve sürekli kaygı düzeyleri ile ebeveyn stilleri arasındaki ilişki* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Taşkın, N. (2011). Çocukların gelişiminde katkıları unutilanlar: babalar. *Eğitime Bakış Dergisi*, 7(20), 43-47.
- Tola, D. (2003). *İlkokul 5.sınıf çocuklarında ahlaki yargı ile ana-baba tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Tolan, B. (1991). Aile, cinsiyet ve cinsel roller. *Türk Aile Ansiklopedisi*, 2(1), 208-214.
- Tural, Ş. (2018). *Annenin aile hayatı ve çocuk yetiştirme sürecindeki tutumu ile çocuğun benlik düzeyi arasındaki ilişkinin belirlenmesi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Bahçeşehir Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

- Tudge, J. R., Hogan, D. M., Snezhkova, I. A., Kulakova, N. N., & Etz, K. E. (2000). Parents' child-rearing values and beliefs in the United States and Russia: The impact of culture and social class. *Infant and Child Development: An International Journal of Research and Practice*, 9(2), 105-121.
- Tuzcuoğlu, N. (2003). *Bir aile olmak/Anne baba olmanın altın kuralları*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Tuzcuoğlu, N. & Tuzcuoğlu, S. (2004). *Çocuğun cinsel eğitimi; anne ben nasıl doğdum*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Tuzcuoğlu, S.(2005). Gelişimin doğası. B. Aydın (Ed.), *Eğitim psikolojisi/gelişim ve öğrenme* (1. Baskı) içinde (s.29-64).Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Ulu, Y. (2018). *Okul öncesi 3-6 yaş grubu çocuklarının davranış problemleri ve anne-baba tutumlarının incelenmesi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çığ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.
- Uyaroğlu, B. (2011). *Üstün yetenekli ve normal gelişim gösteren ilköğretim öğrencilerinin empati becerileri ve duygusal zeka düzeyleri ile anne-baba tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Vural, B. (2004). *Öğrencilerin başarısı için aile - okul birlikteliği*. İstanbul: Hayat Yayınları.
- Winsler, A., Madigan, A. L., & Aquilino, S. A. (2005). Correspondence between maternal and paternal parenting styles in early childhood. *Early childhood research quarterly*, 20(1), 1-12.
- Wood, J. J., McLeod, B. D., Sigman, M., Hwang, W., ve Chu, B. (2003). Parenting and childhood anxiety: theory, empirical findings, and future directions. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 44(1), 134-151.
- <https://doi.org/10.1111/1469-7610.00106>

- Yalçın, F. A. (2010). *Genç yetişkinlerin çocuk yetiştirme tutumları ile algıladıkları ana-baba davranışları arasındaki ilişki* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Yamaç, A. (2011). *Zihinsel engelli çocukların ebeveynlerinin çocuklarını kabul red düzeyi ile çocuk yetiştirme tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Yavuzer, H. (1995). *Çocuk eğitimi el kitabı*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Yavuzer, H. (1998). *Çocuk ve suç*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Yavuzer H. (1999). *Ana-baba ve çocuk*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Yavuzer, H. (2010). *Çocuk psikolojisi*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Yıldızbaş, E.C. (2019). *Okul öncesi dönem çocuklarının saldırganlık yönelimleri ile ebeveynlerinin anne baba tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Van.
- Yıldırım, E. (2013). Aile ve evlilik türleri. K. Canatan & E. Yıldırım (Ed.), *Aile sosyolojisi* (3.baskı) içinde (s. 65-81). İstanbul: Açılım Kitap.
- Yıldız, S. A. (2004). Ebeveyn tutumları ve saldırganlık. *Polis Bilimleri Dergisi*, 6 (3-4), 131-150.
- Yılmaz, V.(2004). *Annelerin çocuk yetiştirme tutumlarına anneannelerin etkilerinin incelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Yörükoğlu, A. (2010). *Çocuk ruh sağlığı/çocuğun kişilik gelişimi eğitimi ve ruhsal sorunları*. İstanbul: Özgür Yayınları.

EKLER**EK 1. Giresun Üniversitesi İdari Personel Sayılarına İlişkin Bilgi Talep Yazısı**

T.C.
GİRESUN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Personel Daire Başkanlığı

Sayı : 64469785-622.03-E.53483
Konu : Bilgi Talebi (Ayşe Gül AYHAN)

04.10.2019

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi : 30.09.2019 tarihli ve 89840054-622.03-E.52374 sayılı yazınız.

İlgi yazınız ile Enstitünüz Bilgisayar İşletmeni kadrosunda olup, aynı zamanda Kadın Araştırmaları Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi olan Ayşe Gül AYHAN'ın tez çalışmasında kullanılmak üzere 2019-2020 eğitim-öğretim yılında birim bazında Üniversitemiz akademik ve idari personel kadro sayıları istenmektedir.

Bu bağlamda, Üniversitemiz akademik ve idari personel dolu kadro sayılarına ilişkin tablo ekte gönderilmektedir.

Bilgilerinizi ve tablonun ilgili personele tebliğ edilmesi hususunda gereğini rica ederim.

e-imzalıdır

Prof.Dr. Güven ÖZDEM
Rektör Yardımcısı

Ek : Tablo

Not: 5070 sayılı elektronik imza kanunu gereği bu belge elektronik imza ile imzalanmıştır.

Giresun Üniversitesi Personel Daire Başkanlığı Güre Yerleşkesi Rektörlük Hizmet Binası
Gaziler Mah.Prof. Ahmet Taner Kışlalı Cad. 28200 Merkez / GİRESUN
telefon:0 454 310 11 65 faks: 0 454 310 11 69
e-mail: personeldb@giresun.edu.tr web:www.giresun.edu.tr

Bilgi için:Fatih SALBACAK
Bilgisayar İşletmeni
Telefon No:(454) 310 11 67

EK 2. Kişisel Bilgi Formu

Değerli Katılımcı,

Bu çalışmada, “Giresun Üniversitesi Personelinin Çocuk Yetiştirme Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi ” amaçlanmaktadır. Yürütülen yüksek lisans tez çalışmasına veri toplamak için kullanılan bu ankete vermiş olduğunuz cevaplar gizli kalacak ve başkaları ile kesinlikle paylaşılmayacaktır. Lütfen ankette yer alan her bir ifadeye belirtilen kriterler doğrultusunda içtenlikle cevap veriniz. Anket sonuçları kişi bazında değil genel olarak değerlendirilecektir. Bu nedenle hiçbir şekilde isminizi belirtmenize gerek bulunmamaktadır. Değerli vaktinizi ayırıp çalışmaya katkı sağladığınız için şimdiden teşekkür eder, saygılarımı sunarım.

Tezi Hazırlayan

Ayşe Gül AYHAN

Kadın Araştırmaları
Tezli Yüksek Lisans Öğrencisi

Tez Danışmanı

Doç. Dr. Oğuz Serdar KESİCİOĞLU

1.Cinsiyetiniz	( ) Kadın ( ) Erkek
2.Yaşınız	( ) 20-30 ( ) 51-60 ( ) 31-40 ( ) 60 üstü ( ) 41-50
3.Eğitim Durumunuz	( ) Lise ( ) Yüksek Lisans ( ) Ön Lisans ( ) Doktora ( ) Lisans ( ) Diğer .....
4. Unvanınız	( ) Memur/Bilg. İşl. ( ) Şube Müd. ( ) Şef ( ) Daire Başkanı ( ) Sekreter ( ) Diğer.....
5.Kadronuzun Bulunduğu Birim	( ) Fakülte ( ) Yüksekokul ( ) Meslek Yüksekokulu ( ) Rektörlüğe Bağlı Birimler (Daire Başk.,Genel Sek. Vs.) ( ) Enstitü ( ) Diğer .....
6.Kurumdaki Hizmet Süreniz	( ) 0-5 Yıl ( ) 16-20 Yıl ( ) 6-10 Yıl ( ) 20 Yıl Üzeri ( ) 11-15 Yıl
7.Doğum Yeriniz	( ) .....
8.Medeni Durumunuz	( ) Bekar ( ) Evli ( ) Diğer .....
9.Çocuk Sayınız	( ) 1 çocuk ( ) 2 çocuk ( ) Yok ( ) 3 çocuk ( ) 4 çocuk ve üzeri
10.Aile Tipiniz	( ) Çekirdek Aile ( ) Geniş Aile ( ) Parçalanmış Aile ( ) Boşanmış
11.Evde Çocuğun Bakımından Öncelikle Kim Sorumlu	( ) Ben ( ) Eşim ( ) Diğer .....
12.Evde Sizinle Birlikte Yaşayan Başka Yakınlarınız Var mı?	( ) Evet ( ) Hayır
13.Eşinizle Evlenme Şekliniz	( ) Görücü Usulü (zorlama olmadan) ( ) Görücü Usulü (akraba ve çevre baskısı) ( ) Flört/Arkadaşlık ( ) Birlikte Yaşadıktan Sonra ( ) Kaçarak ( ) Diğer .....
14.Akraba Evliliği Var mı?	( ) Evet ( ) Hayır
15.Yaşamınızın Çoğunluğunu Geçirdiğiniz Yer	( ) Köy ( ) Kasaba ( ) Şehir ( ) Büyükşehir ( ) Diğer .....

EK 3. Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutumu Ölçeği (PARI)

Aşağıda verilen ifadeleri okuyup, karşılarında bulunan değerlendirme kısmında size uygun gelen kısmın altındaki parantezin içine X işareti koyunuz. Değerlendirmenizi aşağıda açıklanan şekilde yapınız.

Değerlendireceğiniz ifadelerde doğru veya yanlış yoktur; sadece kendi görüşünüzü işaretlemeniz gerekiyor. Araştırma için, bütün soruların cevaplandırılması çok önemli bir noktadır. Bazı ifadeler birbirlerine benzer olsa da cevaplandırmanızı rica ederiz.

		Hiç uygun bulmuyorum	Biraz uygun buluyorum	Oldukça uygun buluyorum	Çok uygun buluyorum
1	Çocuk yorucu veya zor işlerden korunmalıdır.	(1)	(2)	(3)	(4)
2	Anne ve babalar, çocuklarını dertlerini anlatmaya teşvik ederler fakat bazen çocukların dertlerinin hiç açılmaması gerektiğini anlayamazlar.	(1)	(2)	(3)	(4)
3	Çocuk boşa geçen dakikalarını bir daha hiç geri gelmeyeceğini ne kadar çabuk öğrenirse, kendisi için o kadar iyi olur	(1)	(2)	(3)	(4)
4	Bir anne çocuğunun düş kırıklığına uğramaması için elinden geleni yapmalıdır.	(1)	(2)	(3)	(4)
5	Çocuk ne kadar erken yürümeyi öğrenebilirse o kadar iyi terbiye edilebilir.	(1)	(2)	(3)	(4)
6	Çocuk yetiştirmek sinir bozucu, yıpratıcı bir iştir.	(1)	(2)	(3)	(4)
7	Çocuğun hayatta öğrenmesi gereken o kadar çok şey vardır ki zamanını boşa geçirmesi affedilemez.	(1)	(2)	(3)	(4)
8	Babalar biraz daha şefkatli olsalar anneler çocuklarını daha iyi yönetebilirler.	(1)	(2)	(3)	(4)
9	Çocuk yetiştirmenin kötü taraflarından biri de anne ve babanın istediğini yapabilmek için yeterince özgür olmamasıdır.	(1)	(2)	(3)	(4)

EK 4. Anket/Ölçek İzin Yazısı

06.04.2021

Araştırma İzin Talebi

Ayşe Gül Ayhan

Araştırma İzin Talebi

6 ileti

Ayşe Gül Ayhan

9 Aralık 2020 14:47

Alıcı: r

Merhaba Sayın Serap Hocam,

Giresun Üniversitesi Kadın Araştırmaları ABD Tezli Yüksek lisans öğrencisiyim. "Giresun Üniversitesi Personelinin Çocuk Yetiştirme Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi" adlı tezimde kullanmak üzere , 1978 yılında yayınlanan çalışmanızda Türkçe uyarlaması yapılan "Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği"ni (PARI) tezimde kullanmak üzere izninizi talep etmekteyim.

Destekleriniz ve görüşleriniz için şimdiden çok teşekkür ederim.

İyi çalışmalar.

Ayşe Gül AYHAN

Nur Serap Özer

10 Aralık 2020 16:39

Alıcı: Ayşe Gül Ayhan

Sayın Ayhan,

Giresun Üniversitesi Personelinin Çocuk Yetiştirme Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi" adlı tezimde kullanmak üzere , 1978 yılında yayınlanan "Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği"ni kullanmanıza izin veriyorum. İyi çalışmalar,

Prof. Dr. Serap Özer

EK 5. Araştırma İzin Yazısı

T.C.
GİRESUN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Genel Sekreterlik

Sayı : 55447807-302.01.08-E.59260
Konu : Araştırma İzni (Ayşe Gül AYHAN)

30.10.2019

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi : 24.10.2019 tarihli ve 89840054-302.01.08-E.58276 sayılı yazınız.

İlgi yazıyla ifade edilen Doç. Dr. Oğuz Serdar KESİCİOĞLU danışmanlığında Enstitünüz Kadın Araştırmaları Anabilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programı 182030009 numaralı öğrencisi Ayşe Gül AYHAN'ın tez çalışmasına veri toplamak amacıyla Üniversitemizde çalışan idari personele yönelik ölçek/anket uygulaması yapılmasına ilişkin talep Rektörlük Makamınca uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi rica ederim.

 e-imzalıdır

Prof.Dr. Güven ÖZDEM
Rektör Yardımcısı

Not: 5070 sayılı elektronik imza kanunu gereği bu belge elektronik imza ile imzalanmıştır.

Giresun Üniversitesi Rektörlüğü Güre Yerleşkesi Gaziler Mah.Prof. Ahmet Taner Kışlalı
Cad. 28200 Merkez / GİRESUN
Telefon : 0 454 310 10 00 Faks: 0 454 310 11 19
E-Posta Adresi: bilgi@giresun.edu.tr İnternet Ağı: www.giresun.edu.tr

Bilgi için: İclal ŞEKER
Bilgisayar İşletmen
Telefon No:(454) 310 10 84

EK 6. Bilgilendirilmiş Gönüllü Olur Formu

Sayın Katılımcı;

Katılacağınız bu çalışma, “Giresun Üniversitesi Personelinin Çocuk Yetiştirme Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi” amacıyla, yapılacak bir araştırma uygulamasıdır.

Araştırma Uygulaması: Ölçek şeklindedir.

Araştırmanın etik kurul izni, Giresun Üniversitesi Rektörlük Makamının izni ile gerçekleştirilmektedir. Araştırma uygulamasına katılım tamamıyla gönüllülük esasına dayalı olmaktadır. Katılımcı çalışmaya katılıp katılmamakta özgürdür. Araştırma katılımcı için herhangi bir istenmeyen etki ya da risk taşımamaktadır. Katılım **tamamen sizin isteğinize bağlıdır**, reddedebilir ya da herhangi bir aşamasında ayrılabilirsiniz. Araştırmaya katılmamama veya araştırmadan ayrılma durumunda katılımcının üniversite ile ilişkilerini etkilemeyecektir.

Onay vermeden önce sormak istediğiniz herhangi bir konu varsa sormaktan çekinmeyiniz. Çalışma bittikten sonra bizlere e-posta ile ulaşarak soru sorabilir, sonuçlar hakkında bilgi isteyebilirsiniz. Saygılarımızla,

Araştırmacı : Ayşe Gül AYHAN

İletişim bilgileri :

Yukarıda açıklanan araştırmaya katılıyorum (Lütfen formu imzalayınız).

...../...../.....

Katılımcı Ad-Soyad

İmza

EK 7. Giresun Üniversitesi Sosyal Bilimler Fen ve Mühendislik Bilimleri Araştırmaları Etik Kurulu Onay Yazısı

T.C.
GİRESUN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Sosyal Bilimler Fen ve Mühendislik Bilimleri Araştırmaları Etik Kurulu

Sayı : 50288587-050.01.04-E.745
Konu : 06 Ocak 2021 tarih ve 06/9 sayılı
Etik Kurul Kararı

07.01.2021

Sayın Ayşe Gül AYHAN

İlgi : Ayşe Gül AYHAN'ın 18.12.2020 tarihli başvurusu.

İlgi'de yer alan "Giresun Üniversitesi Personelinin Çocuk Yetiştirme Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi" çalışmanız Sosyal Bilimler Fen ve Mühendislik Bilimleri Araştırmaları Etik Kurulumuz açısından bir sakıncası görülmemiş olup; uygun bulunmuştur.

Bilgilerinize rica ederim.

 e-imzalıdır
Prof.Dr. Yusuf ŞAHİN
Kurul Başkanı

Not: 5070 sayılı elektronik imza kanunu gereği bu belge elektronik imza ile imzalanmıştır.
Evrak Doğrulama Kodu : VJARQMMC Evrak Takip Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/giresun-universitesi-ebys>

Bilgi için: Sıtkı ASLAN
Bilgisayar İşletmeni

